

kat. komp.
311217

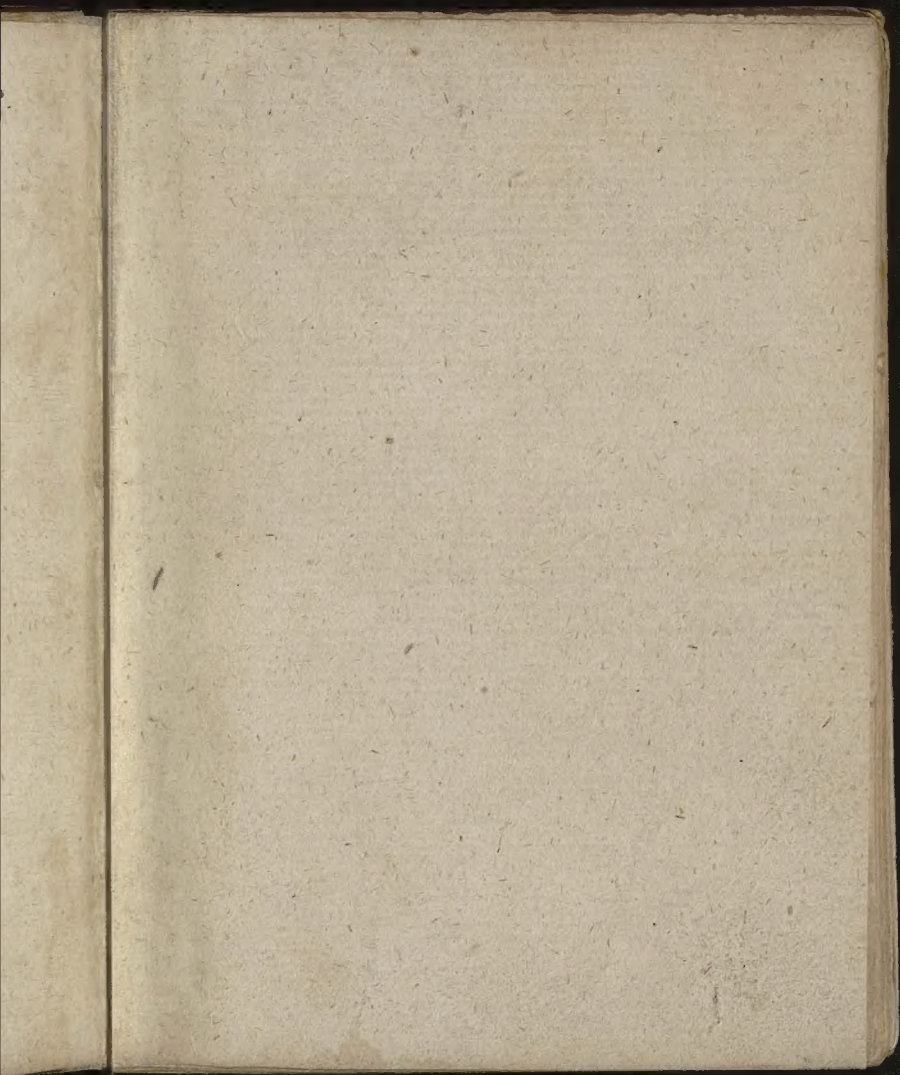
I

St. Druki Mag

power. 78.

14.

Ne odan tybaku
mym Albas.
tvo same klesu
wista z Br. kuby
Kroniki 1564
List 123.

H I

O 2

znám

ALE

K

Ztora w

myka:

wiel

Cum

v Ds

HISTORYA O ZYWOCIE Y známienitych sprawách ALEXANDRA Wielkiego, Krolá Mácedońskiego.

Która w sobie wiele przykładow cudnych za-
myka: każdemu Rycerskiego stanu czło-
wiekowi ku czytaniu pożyteczna.

*Cum Arnoldi
Muraloris.*

XXIV. 5. 115.

Cum Gratia & Priuilegio S. R. M.
W KRAKOWIE/
V Dziedzicom Jakuba Siebeneychera/
Roku pańskiego 1611.

311217

T. ST. Dmki

H
O
Kro

hane
steł
czarnot
iz był do
czney
dnia m
czarrey
cielka
nie po
zastepo
bney ko
che mo
wody d
mościad
dyablon
czarnot
wani lu

HISTORIA

O Wielkim Alexándrze

Krolu Mácedońskim, y o iego boiowaniu.

EGypczanie mądrzy/rozumieć miarę ziemię/rozność wód morskich/ y rząd niebieski znając/ to jest/ bieg gwiazdeczny/ y też rozumieć óręgu niebieskiego/ ktorzy też na wszystkie świat wydałi bardzo szeroko vznamię nauk czarnościsłych. A iż powiadaia o Krolu ich/ iż był dobrze rozumiejący w nauce Gwiazdeczney/ y w praktyce ćwiczony. Jednego czasu dnia niektorego/ gdy mu powiedziano/ iż Artaxerxes Krol Perski z mocną ręką nieprzyiacielską przeciw niemu przyciągnął: on dla tego nie poruszył rycerstwa swego / ani gotował zastępów swych: ale potajemnie wszedł do osobney łownatoy palacu swego/ a wzięwszy konche mosiadzowa / albo miednice napelnioną wody deszczowey / a trzymając w ręku laske mosiadzowa/ tam przez czarnościsłe czary dyabłowo wzywał/ a rozumiał to dobrze przez czarnościsłstwo w oney konchie / iako bytowani ludzie przeciw niemu mocnie przychodzili.

Było też Rycerstwo Krola Anektanaba / w
stawione na straży granic Perskich / przybiegl
ł niemu niektory z Rycerzow tego / boiaźliwie
mu mówiac: Wielki panie nasz Anektanabie /
ciągnie woysko na cie Artaveres Krol Pers
ski z wielkoscia nieprzyjaciol y z Pogaństwem
niezliczonym: Sa z nim Party / Medy / Perso
wie / Syry / Mezopotani / Drapes / Sares / Ara
giry / Kaldei / Bachiry / Konfyses / Hirkani /
Agiopti: y inzego ludu barzo wiele ze wsche
du stonca ciagniacego. Gdy to uslyszal Ane
ktanabus westchnal y rzekl: straze ktoramci
polecil dobrze zachoway / a wsakze nie tak o
Kiaze rycerskie uczynil / ale tak o boiazny czelk
abowiem sila y meznosc nie zalezly tylko w wiel
kosci ludu / ale y w statości umyslu: azaz nie
wieß / iż ieden Lew wiele ieleni ugania: a rze
kßy to / wszedl zaśie do Kownaty / y sprawil
czarnoksięstwem łodki miedziane w konchie
napelnionej wody desczowej / a trzymając w
reku rozga palmowa / patrząc na nie / poczał
wszystkimi silami czarować / y widzial tam ias
ko Egipczykowie byli potlumieni nawalnos
cia łodzi poganskiach. Krol Anektanab bas
czaco to / zaraz ścący odmienil ogolowsy glowe
y brode / a wsiewsy szoba zlotą ile mogl na
brać / y drugie rzeczy ktore mu byly potrzebne
ku nauce gwiazdeczney / y ku czarnoksięstwu:
zbiegl

zbiegl p
tym pr
sie w p
Maced
miasta
tracyc
wie za
ich in
fli do
go aby
ktanab
Anekt
Artave
mu pa
ci sie d
pomoci
bitiac
gipczy
ski z ka
wi / a
długa
w Ma

Jako

W

zbiegl precz z Egiptu aż blisko Pelusyum / po-
tym przyszedłszy do Murzynskiej ziemi / oblokł
się w szaty ciemne. Egipczyk jako Prorok do
Macedonicy wśedł / siedząc tam w pośrodku
miasta / przed oblicznością Greków nań pą-
trzących / iawnie prorokował. Egipczyko-
wie zaś pobaczywszy / iż Anektanabus Krol
ich już nie był należon w ziemi Egypciejskiej / po-
šli do Serapim Boga ich wśelkiego / y prosili
go aby im prawdziwe odpowiedzi dal o Ane-
ktanabie Krolu ich. Serapis odpowiedział /
Anektanabus Krol wasz pośedł z Egiptu dla
Artaxerxa Krola Perskiego / który was z swe-
mu państwu podbił / ale po małym czasie wro-
cił się do was / rzucił was z siebie niewolstwo / a
pomścił się nad nieprzyjacieli waszymi / pod-
bił iac ich wam. Te odpowiedzi wziąwszy E-
gipczykowie / zarazem sprawili śtup Krolowi
ski z kamienia czarnego / na część Anektanabo-
wi / a v nogi jego napisali odpowiedzi / aby tak
długa pamiątka była. A Anektanab mieścił
w Macedonicy / nikomu nieznanomy.

Jako Anektanabus wśedł na pátac
do Krolowej Olimpiey.

W Ten czas Filip Krol Macedoński / na
woyne wyiechal : a Anektanabus wśedł
na pátac

na pälac krolowski / äby tam Krolowa Olimpia ogladal / ä iey cudnosć widział : gdy tam wchodzil / iäko skoro ia wyrzal / natychmiast iego serce iey cudnosćcia bylo zranione / ä ku iey miłości sie wssystko rospalilo : ściagnawszy reke swoje / pozdrowil ia mowiac : Bädz pozdrowiona Krolowa Mäcedonska. nie emial iey rzec / Päni. Nä to mu odpowiedziała Olimpia : Zdrow bädz Mistrzu : przystap bliżej ä siädz. Gdy siädł Anektänabus / spytał go Olimpia : Zda mi sie żeś iest Egypczczyk. Odpowiedzial iey Anektänab : Krolowski słowo rzeklä / gdyś Egypczäny pomieniä : abowiem Egypczänie sa rozumni / ktorzy iz sny rozwodza / známionä wäzuta / prästwu rozumieä / täiemnosćci obäwiała / y znäia rzeczy przyszle / ia teź o tym wssystkim iäko Prorok rozumiem : ä to mowiac / weyrzal na nie smyslem požadliwym. baczac to Olimpia iz tak na nie weyrzal / rzeklä : Mistrzu coś pomysölil na mie tak weyrzawszy ? Odpowiedzial Anektän : Wspomnialem na wiele odpowiedzi bogow : abowiemem wziäl odpowiedz od Boga / izem miał pätrzyć na cudna Krolowa. Arzekłszy to / natychmiast wyial z äanädrza swego barzo piękna tablice / weczyniona z moä siädzu / y z kösći stonowey / mieyscy przedzielana złotem y srebrem / trzy kółä w sobie mająca /

laca/ w iednym kole bylo 12. znamion niebia
skich / w drugim Slonce y miešiac : potym
wkażal łaneuch zkości stoniowey sprawiony/
z ktorego pochodzily 7. gwiazd barzo iasných/
godziny rozmierzaiac / y rodzenie ludzkie: po
tym siedm kamieni misternie rytých: y dwa
kamienia / na straja ludzka wstawione. Wi
dzac to Olimpia / rzekła mu : Mistrzu chceś
abym ci wierzyla / powiedz mi rok / dzien / y
godzine narodenia Krola mego. Anektanab
bus rzekł Krolowey: Zadaśli odemnie co in
szego slyseć: Krolowa rzekła : chce aby mi po
wiedzial / co sie miedzy mna a Krolew Filip
pem ma przygodzić. bowiem ludzie powiada
ia / iż gdy Krol przyiedzie z woyny / mnie wyrzu
ci / a inſza żone poymie. Ktorey Anektanabus
rzekł : Wiele rzeczy fałszywych powiadaia / a
wszakże po długim czasie / to sie wypelni / co
rzekła : ale potym ciebie Filip przyymie za żo
ne. Na to Krolowa rzekła : proſe cie miły
Mistrzu / aby mi wszystkie prawde oznaymil.
Ktorey Anektanabus rzekł : Jeden z namo
cnieyszych Bogow będzie ztoba spał / a ciebie
we wszystkich przygodach ſzcześliwych y prze
ciwnych będzie wspomagał. Olimpia odpo
wiedziala: Proſe cie Mistrzu aby mi obiawil/
ktora osobe ma on Bog. Odpowiedzial A
nektanabus: Ani mlody ani stary / ale świrz

na nieco mając brode przychodzona / blá te
go ieslić sie podoba / bądź iemu gotowa : bo
wiem go w nocy ogladaś / á przez sen od mego
poczniesz. Krolowa rzekła / iesli to wyrze / nie
iáko proroka / ale iáko Boga / onego bede
chwalila. Powstawşy Anektanabus / pozdro
wil ia / y wyszedł precz z palacu : wyszedşy z
Miaśta na puste miejsce / rwał żioła ktore on
wiedzial / á starwşy ie / bral sół od nich / a po
czal czarować przez dyabelskie znaki / aby te
ze nocy Krolowa Olimpia Boga Hamoná
z soba leżacego widziala / ktoryby iej mowil :
miewiaśto poczełas obroniciela twego. Gdy
było nazajutrz / Olimpia ze snu powstała / y
wezwała sobie Anektanaba / á iemu sen ktory
widziala / powiedziala. Tedy Anektanab
rzekł : iesli mi daś miejsce na palacu / Boga
onego oblicznie ogladaś / á bo wiem on Bog w
osobie smokowey do ciebie przydzie / á potym
przyjmie osobe ludzká / á na moie podobień
stwo sie wkaże. Nía to Olimpia odpowiedzia
ła / iákoś rzekł Mistrzu / weźmi : obierz sobie
miejsce w palacu / á iesli tey prawdy doświad
czyś / ciebie iáko za oycá bede miała / á rzekşy
to / przykazała mu gmách w palacu dać.

¶ Gdy było o wtorey ábo o trzeciey godzinie
w noe / Anektanabus przez czarńość siestwo po
czal sie przemieniać w osobe smokowa / á kşy

kaiać

kaiać p
eac / p
pocza
niubyl
derzyl
bądź n
obycza
zdradzi
bydzi
¶ Por
cu / á
iuj poc
Anekt
powied
nil / ies
nieleka
zycielen
lacu p
tam zio
wşy tel
rować
wşy te
tać dra
tey ze no
leżacy z
koby on
ścieniem
byl tam

Káiac przeciw Kownácii Olimpíey/poczał la-
tać / potym wyszedł do Kownaty na łóże iey / y
poczał ją chciwie całować / a w tym całowa-
niu było etcetera. Gdy od niey wstawał / w-
derzył ją lekko w żywot/mowiac : to poczećcie
bądź mściścicielem/a niechay nie będzie żadnym
obyczajem zwyciężone/ od człowieka. Tak
zdrądzona Olimpia/ z człowieka/ mniemaiac
bydź Boga / poczęła.

¶ Potym rano wyszedł Anektánabus z pała-
cu/ a Krolowa już była brzemienna/a gdy iey
już poczał żywot narastać/ wezwala do siebie
Anektána: y rzekła mu: Mistrzu/ chce aby mi
powiedział co zemna Krol. Filip będzie czy-
nił / ieśli sie wroci: y rzekł iey Anektánabus/
nie lekay sie: abowiem Bog Hámón wspomoc-
zyćielem twym będzie/ rzekłszy to/ wyszedł z pa-
łacu przed miasto na puste miejsce / a rwac
tám ziola/tął ie/y brał sok od nich: wchwyć-
wszy tedy ptaka morskiego/poczał nad nim cza-
rować / y mazać go sokiem z onych ziól / a to
wszystko czynił przez Dyabelskie znamiona/aby
tak zdrądził Krola Filipa przez sen. Stało sie
teyże nocy / ukazał sie Filipowi Bog Hámón
leżący z żoną ięg Olimpia: a potym widział iá-
koby on Bog iey rzecz zátulał / y złotym pier-
ścieniem zápieczetował : w którym pierścieniu
był kamień drogi/y w którym było wyryto gło-

we łwia/ woź słoneczny/ y miecz z obu stron
ostry. Rzekł iey: Niewiaszto poczęłaś obro-
niela twego. Powstawszy Krol Filip ze snu/
wezwał k sobie swego wieszczka/ a ten ten który
widział/ iemu obiawil. A on wieszczek tak
rzekł: Krolu Filipie/ nie od człowieka/ ale od
Boga żona twoja poczęła/ abowiem głowa
łwia/ woź słoneczny/ y miecz ostry/ te rzeczy
znamięnuia/ iż ten który się z niey ma narodzić/
przejdzie aż do wschodu słońca/ skąd słońce
pochodzi. A przez miecz ostry to się rozumie/
iż wszystko rodzi się iemu maia być poddane.

Jako Anektánabús w osobie smo-
czyey vprzedał Filipa na wojnie/ pora-
żając iego nieprzyjaciela.

W Ten czas gdy się Krol Filip z nieprzyja-
cielem swym potykał/ y onego zwyciężył/
widział smoka w bitwie który go vprzedał/
a iego nieprzyjaciela potłumiał. A gdy się już
z zwycięstwem wracał do Măcedoniey/ za-
bieżala mu Olimpia/ a on ia pocałował. Pa-
trząc tak na nie Krol Filip/ rzekł iey: Komuś
się Olimpia poddała: zgrzeszyłaś y nie zgrze-
szyłaś: abowiemś gwałt od Boga popadła:
iam to wszystko (co się w tobie stało) od Bo-
ga przez się widział: a wsakże y odemnie/ y
od ludzi/ nie jesteś podeyrzana.

Jako

Jako
wey

D
niey/ w
nab ted
nil się w
idac/ o
ce wielk
się ku C
pocalon
piey: T
go Sm
le poraj

Jako
lome S
bed

P
swyn
ptašet
lagl iai
a natych
ktory la
ono iai
ie wloz
Krol S

Jako Anektánabus w osobie smoka=
wey okazał się Filipowi godującemu : a
jako pocałował Olimpię

Dnia niektorego / Król Filip godował
z Książętami y z Przełożonymi w Macedo-
nii / wespołek z żoną swą Olimpią. Anektá-
nab tedy przez Czarnoksięską naukę przemie-
nił się w smoka. a przez pośredek siedzących
idąc / okrutnie ksytał / tak iż wszyscy godują-
ce wielkim strachem poruśli : a przybliżywszy
się ku Olimpii / położył na iey łonie głowę / y
pocałował ją. Widząc to Filip / rzekł Olimpi-
i : Tobie powiadam y wszystkim / iżem te-
go Smoka widział / gdym swoje nieprzyjaciela
porażał.

Jako pisał niektóry wylagł iaię na
łonie Filipowym / z ktorego skłuczonego wy-
szedł waż maly / który potym rychło zdechł.

Po kilku dni siedząc Filip Król w pałacu
swym / okazał się mu maly a bärzo cichy
ptaszek : który przyleciał na iego łono / y wy-
lagł iaię / ktore spadło na ziemię / y skłukło się :
a natychmiast z niego wyszedł maluczeki waż /
który lażąc okolo iaię / gdy potym chciał / w-
on o iaię wleść / jako skoro głowę swoje w iaię
włożył / natychmiast zdechł. Widząc to
Król Filip / zasmucił się bärzo : y wezwał wie-
szk a

szczęścia swego / a iemu cud który widział powie-
dział. A toremu wieść rzekł: Filipie naró-
dzi się tobie syn / który będzie królował po
śmierci twej: a okraży wszytek świat / odziera-
jąc cały Państwo nade wssemi ludźmi: ale pier-
wej / niż się wroci do ziemię narodzenia swe-
go / śmierć nagle umrze.

¶ Gdy się już przybliżał czas narodzenia / O-
limpia w wielkiej się boleści męczyła / y żywot-
ney wielce był dreczon. Kazała do siebie wez-
wać wieść / y rzekła mu: Mistrzu / żywot-
moy wielkimi boleściami jest dreczon. A Ane-
ktanab począł mówić: Podnieś się małuczkę
z łóżka twego / abowiem tej godziny żywoty
odjłonica są przenagabane. A stało się iż za-
razem boleść od niej odešla: a po małej chwi-
li rzekł do niej Anektanabus: śiadź Królo-
wa: a tak śiedząc porodziła. Zarazem gdy o-
no dziecko wpadło na ziemię / stała się okrutne
gryzienie / y z gromy znamiona rozmaite / y sta-
ło się po wszystkich świecie: tedy się stała
ciemność prawie aż do ostateczney godziny
dnia. Tego też czasu we Włoskiej ziemi cze-
ści z obłokow wpadły. Widząc tedy Filip Król
te znamiona / drżący a bojaźliwy rośedł do O-
limpiey y rzekł: wymyśliem był aby to dziecko
zadaniem obyczajem nie było chowane / abowiem
nie ziemie poczęte: ale rozumiem że od Boga
stworzone.

stworzone
dział
chowan
syn: ale
na / kto
ze reszty
¶ Spo-
tki wy-
iaoby
iako gu-
czarne /
były o-
wa iako
madroś
Mianow-
tym god-
stki w n-
tak iż w-
mieysce
lat / był
zdego w-
churkoś
y mowi-
twoie y
stutecz-
widzi m-
Slyśac
rusona /

stworzone: a iżem przy narodzeniu tego wi-
dział żywioty przemienione/ tedy niech będzie
chowane w dobrej pamięci/ iakoby był mój
syn: ale niechay będzie policzon na miejsce sy-
na/ ktorego mi z insey żony miał. Mowiac to/
ze wstępiła pilnością dżecie rzadził.

¶ Sposob onego dżeciecia: ani oycą ani mą-
tki wyobrażenia miało / włosy na głowie tego
iakoby lwie/ rozmaicie nakrapiane / oczy tego
iakto gwiazdy: iasne / ale barwy różney/ jedno
czarne/ drugie żółte sie wżazowało: ząbki tego
były ostre / popedliwość tego chciwa a gorli-
wa iakto lwa / ale owseki tego postać/ moc / y
madrość / ktore napotym miał / wżazowała.
Mianowan iest od rodzicom Alexander. Po-
tym gdy chodził do szkoły / przewyższał wsze-
stki w naukach / y każdego mądrze przegadał/
tak iż w rychle nadewstętki otrzymał pierwsze
mieysce w naukach. A gdy był we dwanaści
lat/ był ćwiczon ku boiowaniu/ y wprzedał ka-
żdego w chutkim sfermowaniu: na ktorego
chutkość Filip Krol pogladając/ zalecał go/
y mowił mu: Synu Alexander / chutkość
twoje y dowcipność umysłu twoiego miłue
słutecznie/ ale sie z tego sinuce/ iż twodia osoba
widzi mi sie bydz niepodobna y niegodna.
Slyszac to Olimpia / wielkim strachem po-
ruszona / wezwala do siebie Anektanaba / y

rzekł mu: Mistrzu powiedz mi / co o mnie
Filip myśli / abowiem mówił Alexandrowi /
prekość twa miłuje / y do cćip rozumu twee
go chwale: alem ztego smecien / iż osoba twa
ni wczym mi nie iest podobna. Anektanabus
poczał myśleć / potym rzekł: Myślenie iego
żadnym obyczaiem nie iest skodliwe. A iako
zwrócił Anektanabus patrzyć na gwiazdy / w
zglądał w niebo / a rozeznawał Gwiazde nie
ktora / a skłaniał od tego żadza swoje. Sły
szac to Alexander / rzekł mu: Gwiazde ktora
widzisz / widzi sie bårzo wysoka. Ktoremu A
nektanabus rzekł: Tak iest synu. Alexander
rzekł / mozesz mi ia wskazać. Odpowiedział A
nektanabus. Podź zemna godziny nocney a
wskazać ia. Alexander rzekł: Dokonczenie ży
wota twego iestli tobie wiadome czyli nie pe
wne? Anektanabus odpowiedział: iest wiado
me zaprawde. Alexander rzekł: chce tego do
znać. Anektanabus odpowiedział: Wiem za
iste / iż od syna mego mam wziąć śmierć. Rze
kşy to / wyszedł precz z palacu / wyszedł też y
Alexander za nim. Godziny wieczornej wysli
przed Miasto / a gdy chodzili nad przekopem
mieyskim / rzekł Anektanabus: Synu Alexan
drze / pogladay na gwiazdy / a bacz gwiazde
herkulesowe iako sie smeci / a Merkuryus sie
weceli. Jowisza też widze iasniacego / uż mo
ie prae

ie prae
mego ob
nektanab
der / ząb
go aż w
sczesny /
stich rze
biestich
daiać.
Widzia
miał um
moy syn
ia iest sy
Zapraw
umiał.
dziem s
Anektan
palac s
kla: Sy
odpowi
limpia r
Alexand
twoie s
grobie
Jako n
przyn

ie praktykowanie mnie bliska śmierć od syna
mego obiecuie. Gdy tak poglądał wzgore A-
nektanabus/przystąpił k niemu bliżej Alexan-
der / zabiegawszy sie nań nawołnością / pchnął
go aż wpadł w przepió / mówiac mu tak: o nie-
szczęsny / słusno abyś tak umarł / gdyżś ziemi-
skich rzeczy nie rozumiał / czemuś śmiał o nie-
biejskich gadać / fałszywie przyszłe rzeczy powia-
dać. Ktoremu Anektanab odpowiedział:
Widziałem to dobrze / iżem takowa śmierć
miał umrzeć / ażamci tego nie powiadał / iż mie-
moy syn miał zgubić. Alexander rzekł: tedy-
m ja jest syn twoy? Anektanabus odpowiedział:
Báprawdem ja porodził ciebie: A mówiac to/
umarł. Alexander tedy poruszony miłośiera-
dziem synowskim / podniósł ciało umarłego
Anektanabá na ramiona swoje / y niośł go na
pałac swoy. A gdy go wyrzala Olimpia / rze-
kla: Synu Alexander / co to jest? Ktorey on
odpowiedział: ciało Anektanabowe jest. O-
limpia rzekła: Anektanabus oćiec twoy był.
Alexander odpowiedział: Jako ślepiśtroo
twoie spráwiło / takci jest / y przykazał ie w
grobie schować.

Jako niektóre Książę z Kápadocyey
przywiódło w dary Komia Bucefala Silu-
powi Brolowi Macedońskiemu.

Tych

Tak czasow Káioje z Kápádocyey przy-
wiodło iednego konia niewsmierzone-
go / bárzo okrutnego / niewymownie wielkie-
go / á bárzo pięknego / wwiązawşy ze roſech
ſtron lánecuchy żelaznymi. Abowiem ten kon /
dla okrutnego weyrzenia / ludzi żarli. Miał
nowan ieſt Bucefal / ábo dla zńamienia / iże
głowe miał ná kſtalt Cielca nieuká / z wiet-
ſzey ſtrony bárwy przypaloney : ábo dla tego /
iż nieiákcie roſczki pochodziły z iego czoła.
Gdy widział Krol Filip cudnoſć onego ko-
nia / rzekł czeładzi ſwey : przykázcie kraty żelaz-
ne ſprawic / áby lotrowie / ktorzy z prawá by-
wają oſadzeni ná śmierć / byli potłumieni od
niego.

Jako Filipowi obićmiono / iż ten po-
 śmierci iego miał krolować / ktorzy ná prze-
 rzeczonym koniu ieżdżił : yo Alexandrze ſie-
 dzącym w woźie krolowſkim : á iáko mo-
 wil z Krolew Arrydyſkim.

Po tym onych dni miał odpowiedź Krol
Filip od Boga ſwego przez ſen / iżby ten
po śmierci iego krolować miał / ktoby ná tym
okrutnym koniu ieżdżił. Alexander tedy gdy
we 12. lat ſiſtał ſie mocny / ſmiały / mady y
roſtropny : boroieſie ſie iuż był nauczył zupeł-
nie wſytkich nauk wyzwolonych / przez Mía-
ſtrá

ſtrá ſo-
rego dn-
ſce gd-
pátrzył
cey inſ-
ne / d-
miaſtr
ściagn-
zác / á p-
mie prz-
czol oſtr-
mawſzy
otwo-
go le-
konie
nie la-
tak te-
ránd-
ty : gdy
ſynu Al-
kie wyp-
ci mo-
dzone.
może by-
ſim ſia-
uczynie-
dzieć ſia-
Rycerſ-

strzą swego Arystotelesa y Kąstora. Niektos
rego dnia: gdy sie przechadzał przez ono miej-
sce gdzie stał on koń niewąmierzony/ gdy nań
patrzył przez żelazne kraty / a przed nim re-
ce y inne członki ludzkie/ y tam y sam rozciąka-
ne / dziwował sie barzo: y ściagnął natych-
miast rękę swą do niego przez kratę/ a koń też
ściagnął do niego szyję/ y poczał jego rękę li-
zać/ a potym skłoniwszy nogi swe/ padł na zie-
mie przed nim/ a podniosszy głowę swą po-
czął ostro patrzeć na Alerandra. Porozu-
mawszy Alerander powolność onego konia/
otworzył kraty / a wśedłszy do konia / poczał
go lekko a łagodnie po grzbiecie głaskać: a
koń też zarazem ial sie przed nim tak pokor-
nie łazić/ iako gdy pies przed panem swoim/
tak też koń przed Alerandrem. Potym Ales-
rander wsiadłszy nań/poczał wyjeżdżać z kras-
ty: gdy go wyjrzał Krol Filip/ rzekł do niego:
synu Alerandrze/ wszystkie odpowiedzi Boż-
kie wypełnione są w tobie: abowiem po śmier-
ci moiej/ Krolestwa moje beda od ciebie rza-
dzone. Ktoremu Alerander rzekł: oyczcieśli
może bydz/ dopuść mi abych w wozie Krolewo-
skim sie dźiał. Odpowiedział mu Filip/ rad to
uczynie: weźmi sobie sto rycerzow/ a siedmiu
dziesiąt tysięcy Słotych/ iedźże tak mocnym
Rycerstwem ozdobiony: y stało sie tak. Gdy
B sie prze

ſie przeieźdzał Alexander weſpołek z Eſezym
ſem Filozofem przyiacielem ſwym / y że dwu
naſcia pānicow / ktore on ſobie wybrał / y na
ſwo wola nauczal : a miał zſoba koſciowne
wbior y złotā doſyć. Przykazał też rycerzom
ſwym aby o koniach mieli pracā pilnā. Potym
gdy ſie przybliżał do Pelepontu miasta / za
bieżał mu Mikolay krol teyże krainy / z zaſte
pem ſwym / aby z nim walkę wiódł. Przybli
żywszy ſie do niego rzekł mu : Ktoś ty ieſt / po
wiedz mi : ktoremu Alexander odpowiedział :
Ja ieſtem Alexander ſyn Krola Filipa Mace
dońskiego. Krol Mikolay rzekł : A ktorego
mnie mniemasz być ? Alexander odpowiedział :
ty ieſteś Krol Arrydyſki : a wſakże niechay ſie
two ſerce w pyche nie podnoſi / iżemci krolowa
ſka pocheznoſć przydał : a bowiem wyſokie rze
czy zwykły wpadać na niſkoſć / a zaſie niſkoſć
bywa podwyżſzona. Mikolay krol odpowie
dzał : czyſcie mówisz : bacz tylko ſam ſiebie.
Alexander odpowiedział : o cżłowiecze / odſtep
odemnie / bo nie nie maſz przeciw mnie mo
wić / ani ia przeciw tobie / z iakiem wrolaczā
nim czci. Słyſzac ty ſłowā krol Mikolay bāra
zo ſie rozgniewał / y rzekł mu : Bacz to coć po
wiadādam / przyſięgam przez zdrowie oycā me
go / ieſli nā cie namnię plunę / wmrzeſz : a mo
wiac to / plunął nā y rzekł : weźmi co nā cie
przy

przyſtu
xander
uſ ſwo
wzgar
przez la
ley / w
wryſſ
ſtwo t
a on za
walki :

Jaſo
iem Ar
ſyl / y
ſie /

W
li
wſtāwi
twie :
obād
poryk
ly : al
trzyma
miecze
kie zwy
moc tr

przystusza szezanie a sromar sie tego. Ale Alex
xander wedlug lat swych pochodzac / y tej na
uk swych mistrzow / rzekl mu: Mikolaiu szes
wzgardzil maloac moie / przybiegam tobie
przez laske oycowska / y przez zywoit matki mo
iey / w ktorymem byl od Boga poczet / iz mie
wyrzyss to oyczynie twey boniacego / a krole
stwo twe pod moie Panstwo podbiadacego :
a on zamilczal. A wstawili niedzy soba dziei
walci: potym sie rozniechali.

Jako Alexander walczył z Mikolai
iem Krolew Arrydyjskim / a iego przewycies
zył / y krolestwo iego otrzymal: a iako wracaiac
sie / natalzi Filipa inba zone poymniacego /
ktora przez wygnal / a matke swo
przywiodel do niego.

W Rodziny sie Alexander do Krola Si
lipa / a zebrawszy tam woysko ludu dnia
wstawiecznego / ziechali sie obadwa ku bi
twie: a tak gdy traby wojenne grzmialy /
obadwa vffy nieprzyiacielskim obyczaiem sie
potykaly / a barzo okrutnie z soba boiowaa
ly: ale Alexander naostatet zwyciestwo o
trzymal / a syie vcial Mikolaiowi Krolowi
mieczem swym. Tego dnia Alexander wiel
kie zwyciestwo otrzymal / podbiadac pod swo
moc krolestwo Mikolaiia Krola / y dla wiel
kiego

tego wesela / rycerze tego włożyli nań korone
y na koma: a tak z zwycięstwem do oyci iwoż
i achal. Potym przyjechawszy do Macedon
ey: wyzwał Filipa goduiacego / abowiem już
był wyrzucił Olimpia / a przylaczył sobie nie
ktorego człowieka córke / imieniem Kleopá
tre: a gdy wchodził Alexander na gody / na
pierwey tak rzekł: Pierwszego zwycięstwa
mego wziąłem część y korone: a wsakże gdy
bude matce mey gody sprawował przywłaś
czywszy ja Krolowi infemu za żone / ciebie za
dnym obyczajem nie rozowe: gdyż ty go
stroisz ku ktoremu mnie żadnym wskazaniem
nie rozwoaś. Słyszac to niektórzy z siedziacych
imieniem Lizias / rzekł do krola: z Kleopá
try narodził się syn tobie podobny / ktory po
śmierci twoiey Krolestwo otrzyma.

Alexander to słyszac / zasmucił się bardo / a tes
go daley nie cierpiac / z wielkiej popedliwo
ści porużył się przeciw onemu / y vderzył go w
głowe łaską ktora trzymał: aż zaraz umiark.
Widzac to Krol Filip / zalać się porużony po
wstał y popędził się na Alexandra / a chcąc go
vderzyć / zarazem na ziemię upadł: a im wie
cey k niemu przystępował / tym wiecey wpa
dał na ziemię / iakoby gromem porażony.

Rzekł mu Alexander: Filipie ktoryś Grecya
otrzymał / dla czego nie maś mocy w nogach
swych:

swych:
nych:
siedząc
fromet
zabor:
na pal
do niec
cie imi
to syn
bie mo
ci tego
smieci
nie zale
przepo
iż chci
Gdy to
woćcia
zależn
matka
badz o
wiek i
deyrza
la Filip

Jako
po Dan

freych : a zaraz było wielkie zamieszanie na os-
nych godzicach. Alexander potym wszystkich
siedzących z stoły wyrzucił / ona też Kleopatra
fromotnie z palacu wypadła : a Krol Filip
zachorzał. A po kilku dni Alexander wszedł
na palac / aby nawiedził chorego Krola / y rzekł
do niego : Filipie choćkolwiek nie słusno abyś
cie imieniem własnym zwał : a wsak że nie ja-
ko syn / ale iako przyjaciel do przyjaciela do cie-
bie mówię. Przywróć żonę twoją / a z śmier-
ci tego to Lizysa żadnym obyczajem się nie
smieć : debzem uczynił iżem go zabił / abowiem
nie zależało nań / aby takowe rzeczy fałszywe
przepowiadał. aleś niegodna rzecz uczynił /
iżś chciał twego miecza na mnie dobywać.

Gdy to Alexander mówił / Krol Filip łaską
wością pobudzony / począł płakać. Alexander
zaś się wyszedł od niego / a pośedł do Olimpiey
matki swej / y rzekł iey : Ty matko moja nie
bądź oycu memu w tym przeciwna / choćkol-
wiek jest w zakrytości grzech twój / y po-
deyrzana iestes. A rzekłszy to / wiodł ią do Kro-
la Filipa / Krol gdy ią wyrzał pocałował ią.

Jako Postowie od Cesarza Daryusa
po Dani przytchali / ktora był zwykł dawać

Krol Filip : a iako im na to Alexander
odpowiedział.

B 3 Potym

Po tym przyiechali wielcy pánowie od Dá-
ryusa posłani do Krolá Filipá / chcąc brąc
czyns y dan Césarzowi.

Ktorem Alexánder rzekł: Powiedzcie Dáry-
usowi Pánu waszemu / iż iáko rychło syn Filipa
jest národzon / Ktokos ktora iáycá złota
mestá / inż sie ostalá nieplodná : á tak Dáryus
dani y czynsu od tego czasu ostradał. Slysac
to Pestowie Dáryusowi / dziwowali sie ma-
drości y mowie tego / y wrocili sie do Dáryusa
Krola Perskiego.

Jáko Alexánder iechal áby zwalczyt
Armenia ná przykazanie Krolá Filipá / á po-
tym wrócić sie z zwycięstwem / zabit Pauzonia
ktory przeciw oycu iego Filipowi sie poruszył
á onego zágładził.

WTen czas powiedziano Krolowi Filipu
powi / iż Armenia przeciw iemu sie bu-
rzyła / Ktora iemu byla poddana: zgotowa-
wszy wojsko / poslal tam Alexándra / áby bo-
iował z nimi / á izby ie pod swe Pánstwo poda-
bil. Byl tego czasu mietory czlowiek w
Mácedoniey imieniem Pauzonia / syn Cera-
uste / maż ómiály á chutki / poddany Filipowi:
ten przez wiele czasow zadal Olimpiey / y przy-
siagl zabít Krolá Filipá / á zmocniwszy sie
przeciw iemu / zebrał ludu bárzo wiele / á nies
przyiaciela

przyiaciela
lewi.
mu w p
ktora p
ciekac
okrutn
bárzo
tak lez
sie zap
cedony
go: á p
emiele
tem w
sie / iż
cal sie
lazi w
pá. O
miejsc
miona
Alexán
wiac:
twoie/
zwycie
przysci
wyiech
Alexan

przyacielskim obyczajem biegł przeciw Krolowi. Wslyshawszy to Krol Filip / zabieжал mu w polu z trocha ludu: a widzac wielkość Ktera Pauzonia wiodel / tyl podawszy / ial wziąć: Ktorego Pauzonia ścigał iac / wloecznia okrutnie przebil. Krol Filip aczkolwiek byl barzo ranien / a wśakże nie zaraz umarł / ale tak leżał na drodze na poly umarły. Stalo sie zaprawde wielkie zamieszanie miedzy Macedony / gdy sie już st odziewali bydy umarłego: a Pauzenia w pyche podnieśiony / wśedł smiele na pałac / a zamtad Olimpia gwałtem wziął / aby ia sobie otrzymał. Przydało sie / iż Alexpnder zwycięzycy Armeny / wrócił sie z zwycięstwem do Macedoniey / y nadszedł w Krolestwo wielkie zamieszanie dla Filipa. Olimpia matka iego wyszedłszy na iedno miejsce pałacu potajemnie / gdy widziała znamiona zwycięstwa y chorągwie roztoczone Alexandrowe / poczęła wołać do niego / mościac: Synu Alexander / gdzie iest prorocstwo twoie / Ktoś od Bogow wziął / abyś sie stał zwycięzca a niezwyciężonym. Wslyshawszy o przyściu Alexandrowym Pauzonia / zarazem wyjechał przeciw niemu: Ktorego gdy wyrzał Alexander / zabił go swym mieczem.

Jako powiedziano Alexandrowi / iż
Filip ięć oćciec ieszcze byl nie umarl : a iako mu
wezynil pocztowy pogrzeb.

N Jektory z Rycerzow iego rzekl Alexan-
drowi / Krolu oćciec twoy iuz umarl na
polu. Alexander to slyszac / onego znalazłszy
na polu umarłego / bārzo rżewno płakel : a
wzgladaiac nań Filip / rzekl do niego / Alexan-
der / iuz wesoly umieram / gdy ty zabawiłszy me-
go nieprzyiaciela / wziąles wielka pomste nad
nim dla mnie / a mowiac to zaraz skonat : A
tak Alexander smierci płaczac Krola Filipa /
wezynil mu pocztowy pogrzeb.

Jako Alexander siadł na Māiestacie
oyca swego koronowany : a iako z Mācedony
posłanowil / aby sie tu zbroiom gotowali :
a iakie rycerstwo obrat.

D Rugiego dnia Alexander na stolec Mā-
iestatu oyca swego siedzial / a zgroma-
dziłszy ludu wielkość / tak do nich mowil :
Meżowie Mācedonscy / Trāces / Thessalo-
nicenses / y Grekowie / wzgladaycie na Alex-
andra / aby tak odesłal od was boiazń wšyst-
kich pogańskich ludzi / ktore ia podbił pod
państwo meie / tak iż nie pogani / ale Greko-
wie w chwale zwycięstwa beda zalecāni.
Jesli kto z was zbroie nie ma / weźmi z pałacu
mego /

meg / a g
swoy wi
stajnym
lu Alexan
lipowi /
mieli zbr
iuz lata
alic sie p
cerstwa
niechay
xander s
poważno
liwość ni
dził zwyk
swoię / b
wšytki rż
to wymo
a tu iego

Jako M
stolicach
rżyc p
Po tle
I wielkie
Włoskiej
doniey / y
mury mie
stawali :

meż/á gotny sie náwoyne/ á kto ma/ niechay
swoey vzywá. Slysác to stárzy rycerze/ iedno-
stáynym glosém odpowiedzieli/ mowiac: Kro-
lu Alexánder przez wiele czasów służyliśmy Fu-
lipowi / iuż nam síla y moc vstała / żebyśmy
mieli zbrote znośić y včítki wojenne/ ábowiem
iuż láta náše w stárości podeśle / dla tego ie-
álic sie podeba / wybierz sobie mlode/ á od ry-
cerstwa ktoreśmy do tego času sprawowali/
niechay bedziem wolni. Odpowiedział Alex-
xánder stárym rycerzom: daleko wole mieć
powážność opátrzną stáršych / niżli pierzch-
liwość nieopátrzną mlodych/ ábowiem mło-
dzi zwykli podeymować śmierć w mlodość
swoiey / bázro vfaćac w síly swe / ale stárzy
wsytki rzeczy czynia rzadnie rozważáiac. Gdy
to wymowil/ wsyscy mądrość iego chwalili/
á ku iego mądrości przystáć vmyślili.

Jáko Alexánder zgotowanysy wo-
sko/iechał ku Włoskiey Ziemi / chcąc všmie-
rzyć pychę Rzymiánów: á iáko mu sie poddali.

Po kilku dni zgromádziwszy y sprawiwszy
wielkie woysko / puścił sie po morzu ku
Włoskiey Ziemi/ támsze przyciągnal do Kalce-
doniey/ y zwałczył ia. Ale Kalcedonowie ná-
mury mieyskie wstępuiac/ iemu sie mocnie zá-
stawiali: do ktorych Alexánder mowil: Po-
wiadám

władam wam Kálcedonowie / abo meźnie
boiujecie / abo pod moc boiownikow bedzie-
cie poddani : a wśakże Kálcedonia otrzy-
mał. Wyiechawszy z tamtąd / a rojąc się po
morzu / wśedł do Włoch / aby tam wskromił
pychę Rzymiánów. Rzymscy Káryce strzając
przyszcie Alexandrá / bázno się polekali : a
zgromadziwszy lud / złożyli podárze Alexán-
drowi / śeáćdziésiat tysięcy funtów złotá / y
sto złotych Koron iemu posłali / prosząc go /
aby przeciwko nim nie śturmował. Alexan-
der wziawszy podárze od Rzymiánów / y od
wszystkich we Włoskiej Ziemi mieszkających /
wiozł się aż do morzá zachodniego : do krainy
którazowia Europa / zostawiwszy Rzymiány
w pokoju. Potym z tamtąd / żeglując po mo-
rzu / kwápił się do Afryki / w której mało ná-
laźli śwawolnych / bo się mu dobrowolnie pod-
dawali. Wyjeżdżając z Afryki / przykazał ry-
cerzom swoim / aby wśtapili z nim w łódzie
abo w okręty / y wieźli się do Gáranrady wy-
spu iednego / aby się tam Boga Hamoná w-
czym poradził. A gdy śli do kóściola Hamo-
nowego / zabieźał im ná drodze Jeleni / które-
go kazał Alexander rycerzom wśtrzelać / oni
śtrzelając náń / bázno wiele śtrzał wyśtrzelali / a
onego namnicy nie tkneli. A gdy Alexander
wziął śtrzałe iedne / zaráżem onego Jeleniá
ranik:

ranik: y
lec. 2.
wczyni
onego 2
dji obie
q Poty
iedno m
było pie
które bi
ly tam b
znymi w
nił ofiar
Alexand
wśotkiej
wey / kto
przemien
twoich
to kto m
gora nie
sprawy
świata
mowiac
która śn
Serapis
tniej god
prośił / p
ta śmierc
naś dni t

ránił : y ob tego czasu ono miejsce zowia strze-
lec. A wszedſzy do kościoła Hámónowego /
wczynił tam ofiary : y prosił też Aleránder-
onego Boga / aby mu prawdziwe odpowie-
dzi obiecował.

¶ Potym się ruszył z wojski / y przyciągnął ná
jedno miejsce / ktore zowia Tafestry / gdzie też
było piętnaście wójt / á miały rzek dwanaście /
ktore biegiem swym w morze wpadały / á by-
ły tam brany zamknięte / y lancuchami żelá-
znymi vmocnione : gdzie tam Aleránder czy-
nił ofiary Bogom. Teyże nocy ukazał się
Alerándrowi Bog Serápis w postaci bárzo
wysokiey / á w osobie bárzo frogiey y bojaźli-
wey / ktory mu rzekł : Aleránder / możeszli ty
przemienić te gore / á nieść je ná ramię nách
twoich : Alexander odpowiedział / á iáko by
to kto mógł uczynić. Serápis rzekł : iáko tá-
gora nie przemieni miejsca swego / tak imię y
sprawy twoie beda slynać aż do skończenia
świata. Wład to Aleránder poczał go prosić
mowiac : Proszę cie Serapis / obiaw mi to /
ktora śmierć mam vmrzeć. Rzekł iemu
Serápis / dobra rzecz jest krom boleści osta-
tniey godziny niewiedzieć : á wsakże gójs mi
prosił / powiemci. Po wypitym trunku / gorz-
ka śmierć vřusił / á w młodości twoiey doko-
nał dni twoich : ale nie baday godziny ábo cza-
su / ba

fu / bo tobie żadnym obyczajem nie powiem
abowiem powiedza tobie Bogowie pod w
schodem stońca. Powstałszy ze snu Alexan
der / zasnućł sie bårzo : y począł tam miasto
swemu imieniu fundować / Ktoremu przewiz
ko dal Alexandrya.

Jako Alexander podbił sobie Egipt /
Syrya. Tyr / y wszystko Żydostwo.

Egyptczykwie słysząc przyśćcie Alexan
drowa / wysli przeciw niemu / y poddali
sie mu / y z wielką go pocztliwością przyjes
li. A wysłedży Alexander do Egiptu / na
lazł tam słup Krolowski z wielkiego kamienia
wykowany / na który patrząc / rzekł : Ten słup
czyy jest : Egyptczykwie odpowiedzieli : ten
słup jest Anektanaba Krola Egiptskiego bår
zo wmiętnego. Słyszac to Alexander rzekł :
Anektanabus oćiec moy był : a rzekłszy to / padł
na ziemię y począł słup całować. Potym stam
rad wziawszy z soba rycerstwå / do Syryey sie
poćwåpil. Syryczykwie sie mu zastawiając
walczyli z nim / y niektore tego rycerza pobili.
Potym stamtad przyćignawszy do Damasku
tu meźnie go zwalczył / a tak iuż odzierżawszy
wszystkå Syrya / przyszedł y rozbił namioty
nad miastem Tyr : tam Alexander z woys
kiem swym leżac / wiele nieprzespiczności wa
żył

żył / bowa
ogarnie
waniu / y
mieysca
ścia nie
kazał sp
ciech / p
iz tej d
okretom
przystep
garnac r
cey ludu
stiego im
by mu na
ści y co p
czynstęz
go mu be
sobie obr
śli Perso
dział z pr
iuz Dary
waleczne
oblicznie
gi odmian
wał sie b
Takowa p
dziec czyie
że dla teg

wiem
pod wo
Alexan
miasto
przez
Egipt
Alexan
poddali
przysie
tu / na
imienia
Ten stup
cieli: ten
kieg bar
er rzekł:
y to/padł
ym stam
wyrey sie
stawiaac
zo pobili.
Dama
ierzarosy
namioty
er z wojs
czności wa
żył

żył/bowiem było miasto bårzo mocne/ tåż w
ogårnieniu morskim/iåżto y w mocnym budo
waniu/y też w przyrodzoney mocności onego
mieysca wysokiego/ tåż iż go żadna nawałno
ścia nie mogł pożyć. Tedy Alexander przy
kazał sprawić dom wielki na morzu na okres
ciech / przez który iuż mogł miasto otrzymać/
iż też dla niego żadne łodzi / ani szyćowania
okrętow do portu mieyskiego nie mogły mieć
przystępu. Alexander tedy myślił iåżoby og
arnąć mogł miasto: ale iż potrzebował wie
cey ludu/zåraz list posłał do Biskupa Żydows
kiego imieniem Jadelá / nąpominając go/a
by mu na pomoc ludu posłał/a iżby też żywno
ści y co przedáynego iego ludowi zgotował /
czyniż też który zwykł dawać Daryusowi/ aby
go mu bez żadnego odwroczenia wydał / aby
sobie obrał wiecey przyiaziń Måcedonow/ ni
żli Persow. Biskup zaśie Żydowski odpowie
dział z przysięgą tym który listy przynieśli/że
iuż Daryusowi dał/y iż też przeciwnemu żaden
waleczney reki nie podniost/ ażby też Daryus
oblicznie przyşedł/ a niemogłby swoy przysię
gi odmienić. Słyszac to Alexander/ rozgnie
wał sie bårzo na Kåiaże Żydowski/ y mówił:
Tåżowa pomste uczynie nad żydy/iż beda wie
dzieć czyie przykazanie mają chować: a wśak
że dla tego niechciał Tyru opuścić. Wybrał
tedy

tedy rycerszą swego Meleagra / a dał mu pięć
set rycerzów / przykazując im / aby iechali do
państwa Jozafat / gdzie tam wiele była pa
siono z miasta Gady / a ieden z nich Samson
był wodzem ich / bo wszystkie miejsca krainy
oney barzo dobrze wiedział.

¶ A gdy do tego państwa wiechali / a lud
niezliczony wiedli / zastąpił im Teozelus / kto
ry był wodzem a strojem byłą onego / y wiele
ich poraził / ale Meleager będąc nieżny w mo
cności rycerstwa zbroynego / wszystkie stroje
onego byłą zwoiował. Saulus też który był
z strony Măcedonów / wodzowi onego byłą
głowe ścial. Gdy sie to działo / Aśiaże iedno
Botyryo z miasta Gady wybieżał ze trzydzie
sta tysięcy iezdnych ku bitwie zgotowanych.
Takowa zaprawde była wielkość walcących /
iż dla wolania okrutnego / widziało sie iakoby
ziemie drzenie. Widząc to Măcedonowie /
smucili sie / a w tym chcieli posłać Meleagra
do Króla Alexandrá / aby przyjechał do nich
na pomoc / ale ich rady nie przyjmował Me
leager. A gdy tak walczyli z sobą / Samson
zabit od Botyryoną / a Măcedonowie wiel
kim ogarnieniem nieprzyjaciół wciśnieni / iuż
nieiako wstawali. To bacząc ieden z nich Ar
rydens / skokiem iechał do Alexandrá aby mu
nieprzespieczność Greków opowiedział.

Alexand

Alexand
Jozafat
byłtek z
wsy sie d
morzu k
zerwany
skłmi p
Alexand
meżnie z
smucili si
o dobyć
sley / wi
wreku i
ia swemu
Powstaje
do siebie
dział / ob
dział : Al
tępi ni ro
a one na
znaczy /
zwalczyć
tedy myś
sto zburzy
wielki do
twie wia
nad mury
okazywał

Alexánder tedy opuszcivszy Tyr/wtárgnal do
Jozafat/gdzie tam Botryoná y iego lud w
szystek zhańbil y potlumil. Apotym wroci
wszy sie do Tyru/nalazł on dom ktory był ná
morzu kazał zbudować/z gruntu wysytek ro
zerwány. Abowiem Kéioze Baladám ze wszy
stkimi przebywającemi w Tyrze / po odesciu
Alerándrowym / wyszedłszy / budowanie ono
meżnie zburzył. Co widząc Macedonowie/zas
smucili sie zaśie; Aleránder też z nimi wotpiac
o dobyciu miasta Tyru. Tłocy tedy przy
słey / widział we snie Aleránder / iż trzymał
w ręku iągode/á porzuciwszy ją ná ziemię/tárl
ją swemi nogami/ iż z niej wino wyłoczyl.
Powstawszy Aleránder ze snu / kazał przydoł
do siebie wieszczkowi / á iemu sen ktory wi
dział/ objaśnil. Ktoremu wieszczek odpowie
dział: Alerándrze/bądź stały ná Tyr/á nie wa
tpi ni wczym: iągode ktoraś trzymał w ręku/
á ona ná ziemię porzuciwszy nogamiś stárl/ to
znaczy / miasto to masz własnymi rełomá
walczyć/ á ono nogami podepcesz. Aleránder
tedy myślił/ ktorymby obyczajem mógł mia
sto zburzyć: y zbudował powtore ná morzu
wielki dom ná okreciach/ ktory był stem ko
łowic wwiązany: á był táżowey wysokości/ iż
nad mury y nad wieże Tyrskie Aleránder sie
okazywał. Tedy Aleránder sam ná on dom
wstąpił

wstąpił w zbroie przybrany / a przykazał w
fom swoim aby się gotowali ku walce / a zaraz
jakoby go rychło widzieli przybliżającego się
ku miastu / aby wszyscy nawałnością sturmo-
wali na mury miejskie / a tak gdy powścią-
gniono kotwice onego domu / przybliżył się ku
murom miejskim. Tedy Alexander skoczył na
ziemię gdzie stał Balaam / a z wielką popędli-
wością skoczywszy do niego / zabił go / y wrzu-
cił go w morze. Wyrzawszy też Macedonowie y
Grecowie / zaraz poczęli wstępować na mury /
niektorzy po drabinach / niektorzy też rełomą
się chwytając. Tak barzo się byli Tyrowie przy-
leżli z zabicią ich Książęcia Balaam / iż się
żadnym obyczajem nawałności Greców nie
sprzeciwiali. Tym tedy obyczajem miasto by-
ło wzięte / y z gruntu wykorzystane. Przytym
też inne dwie mieście gruntowne zburzył / w
których iako wiele wciérpieli Syriyczycowie /
aż do dzisiejszego czasu wspominaia. Potym
stał nad ruiny wszy wojsko / przyśedł do miasta
Ezra / ktore też otrzymał / do Jeruzalem
się kwapił.

Jako Żydowie przez obławienie An-
yelskie / z wielką pocztliwością przyje-
li Alexandrá.

Słyszac Jadelus Biskup Żydowski przyście
Ale

ście Alexándrowe/ zlekl sie/ á wezwawšy Zydow/ wstawił im post przez trzy dni/ áby nas bożnymi modlitwami y ofiarami Boga wyzwali. Teyże nocy po ofierze wkażal sie Biskupowi Anioł Boży mówiac: Nie lekay sie/ ale co rychley przychoďoż wliće mieyskie/ á brany otworz/ á wszystek lud niechay wynidzie w oświeceni białym: á ty y inšy Káplani z stolami iáśnymi wynidzie na droge Alexándrowi/ á bowiem iest potrzebno áby Erolował iz wszytkieg ówiata pánem bedzie/ á potym go gniew Boży porázi. Ktory ze šnu powstawšy/ wezwał Zydow/ y obiawił im co widział przez sen/ taż to przykażal sprawić/ iáko mu we śnie było obiawiono. Ażaraz wyszedšy z miásta wespolet z Káplany/ y z wielkością mieyskiego ludu: przyšedł do iednego mieysca/ Etere zowia Skopulus: skad kościol y wszytko miásto moze oglądać/ táń wielkiego Alexándra przyšcia oczekawał. Alexander przybliżaiac sie do onego miásta/ á widzac wielkość ludu w odzieniu białym/ Káplany też bázro białyni stolami przychoďożone/ widział też Biskupa Zydowskiego stola bázro iáśna z iácyńktorow przychoďożoneg/ á na głowie tego Dyádema ábo Korone bázro piękna/ na ktorey wierzchu złota bláskie sprawiona/ na nieyże napisano było imie Boże TETRAGRAMMATON.

C

Żaraz

Sáraz przytázal wšytkim swym stánc / á sam
Alexánder pošedl do nich zsiadšy z koniá y
vpadl ná zemie / á imie Bože ktore nápisáno
widział / pochwalil. Sáraz wšyscy Sydowie
poczeli Alexándra pozdrawiáć / wolaíac wy-
soctiem glosy. Syw badž nawyššy Krelu A-
lexándrze : Syw badž nawyššy Cesárzu : Syw
badž zwycięzco niezwycięzony / náde wšyštki
Kšiažetá chwalony. Widzac to Krolowie
Syryscy / bárho sie zdumíawšy šemrali / nie-
ktory tež z Kšiažet iego / ktoremu imie bylo
Pármemon / spytal go mówiac : Wielki Cesá-
rzu / co to iest / iže wšyscy ciebie chwalil / á tyś
sam pochwalil Kšiaže Sydorostie : Ktoremu
Alexánder rzekl : nie tegom ja pochwalil / ale
Boga / ktorego on imienia abo Biskupstwa
pożywa ; abowiem w tákorym odšiemu wi-
działem go przez sen / gdym iesze byl w Má-
cedoniey : á gdym myšlil iáko bym mogl Ažya
poddic / to imie pobudžálo mie we snie / aby-
ch nie omieškawal : ale aby-
ch wšilnie wšaiac /
mežnie postepowal : á dla teğ bacze by-
dž onco
go / ktoregom przez sen widział / á z tad mnie
mam / iž z Boža pomoca Dáryusa zwycięže / y
moc Peršla rozwiáze / y wšyštkie inše rzeczy
ktore w wmyšle mam / mam ná-
dšicie być przy-
šle. A mówiac to / z Káplany do miásta w-
šedl / potym tež wšedl do Košciola Božego
ktory

ktory s
tám w
ošiare
gi Dan
no / i
moc. Z
mego
šupow
kštor
by od n
Biskup
niech n
wzywá
być. M
tym go
dyey y
wzywá
Alexán
Jerusa
licznych
cznie b

Jáko
wiedzi
iego

T Eg
li

który zbudował on namedrſy Salomon / a
tām według wſtazania Kāplānſkiego / Bogu
oſiäre czynił. Tedy mu Biſkup przynieſł kāie
gi Dāniela Proroka / w których było nāpisa
no / iż niektory z Grekow miał zburzyć Perſko
moc. Alerānder domniemawiając ſie by dſi ſi
mego ściebie / wweſelił ſie bārzo / y zarazem Bi
ſkupowi y inſym Kāplanom wiele dał dārow
koſtownych / a mowil im to : iż czegośkolwiek
by od niego żądali / to mieli otrzymać. Tedy
Biſkup ſydoreſki proſił go mówiąc : proſe
niech nam będzie wolno nāſzych oycow wſtaw
wzjwac / a ſiódemego roku bez dāni y czynſu
być. Alerānder im wſzystkiego dozwolił. Po
tym go Biſkup proſił / aby ſydowie w Me
dyey y w Babilonicy oſādzeni / ſwych praw
wzjwali / y wſzystko im to dał o co go proſili.
Alerānder potym ſprāwioſſy Rycerſtwo z
Jeruzalem wiodł wſſy do inſzych miast o ko
licznych / a do którychkolwiek iechał / w dſies
cznie był przytier.

Jāko Syrieczykowie Dāryuſowi po
wiedzieli / iż byli zwyciężeni od Alerāndrā / a
iego obraz mu przynieſli na kołtrynie nāmā
lowāny : ſtóry Dāryuſ wzgārdził.

TEgoż czaſu Syrieczykowie którzy by
li wcieli od Alerāndrā / powiedzieli
C 2 wſzystko

wszystko Daryusowi. Syfaco Cesarz Daryus / pytał ich o sposobie y o kształcie Alexándrowym / á oni mu wkazali obraz iego na łotrynie wymalowany. Który gdy wyrzał Daryus / wzgardził gi dla małości osoby / á zaraz mu posłał pile / mączuge / y zawoieł blażeński / y list tak napisany. Daryus Krol nad Krolmi / y Pan nad Pány / rodzic stoneczny / Który świeci wesołek z Perstkami Bogi / słuszebnikowi naszemu Alexándrowi opowiadaemy. Słyszeliśmy iż ty będąc podnieśiony w pyche / y przez prozra chwale podwyżsiony : zebrales łotryki z granic zachodnych / á żadaś z wielkością Persow walczyć / Których siły żadna miara nie zatlumiś : ábowiem oni sami Bogowie / Ktorzy wszystkie świat ochedażają / y w mocy mają / á imie nasze chwala y zalecaia : ale ty iako człowieczek / á owšem z meżow najmniey / śląc sie nad małość twoie / iakoby myś wystąpiac z swey iamy. Wyśedles z ziemie niedostateczney / á po serokich mieyscach Perstkich ślaczysz / igrzyska stroisz / iakoby myś w domu gdzie łotow łownych ábo łapek nie masz. A ia potajemnie wzgladaiać na sprawy twoie / gdy przespieczniewy będziesz chciał ślaskstwa stroić / ciebie w nieopatrności twey w popedliwość polapie : á tak skarádnie do konaj dni twoich. Obaczcie sie przeto w tym /
powiada

powiada
odwroć
iey
złotem /
wiem g
bno ab
wna rze
ciele be
Daryus
oyca m
Perszey
gdyby o
tego to
ściwohy
cedonie
chciał
tość
iako S
wskie

Jako
swem

Px
była
dali ie
mączug
raz kaz

powiadam ci to niedzieln ubogi / abyś sie precz
odwrócił / a vspokoil sie na łonie matki two-
iej Otoż śle pile / mączuge / y zawoieł ze
złotem / z ktorymi igray iako dziecie. Abos-
roiem gdyś iest dziecie / stuśno tobie y potrze-
bno abyś dziecińskie rzeczy sprawował. Dzię-
wna rzecz iest / gdyż ty w niedzieln a w małym
ciele bedac / mocnie w to vfaś / aby Państwo
Daryusowe miał sobie podbić. Przez dusze
oyca mego przyśiegam / iż tak wiele złota w
Perszey leży / iżby zwyciężyło iasność słoneczna /
gdyby od poczatku było zgromadzone. A dla
tego tobie przykazujemy mocnie / aby ty opu-
ściwszy ślania i proznan chwale / do Ma-
cedoniei sie wrócił. Czego ieśli nie bedziesz
chciał uczynić / pošlemy na cie niezliczna wiel-
kość zbroynego rycerstwa / ktorzy ciebie nie
iako Filipowego syna / ale iako Ródoze lotro-
wskie vkrzyżują.

Jako Alexander kazał czytać przed
swymi rycerzmi list pošlany od Daryusa : a
iako chciał dać powieścić pošly iego.

PRzyśledszy tedy do Alexandra ktorzy
byli pošlani od Daryusa Cesarza / oda-
dali iemu list pošlany wspolek z pila / z
mączuga / y zawoykiem. Alexander za-
raz kazał list przed wšytkimi czytać. Ryce-

rze słuchając powodu onego listu / bázro sie
śmiećili: a bázrac ie Alexander bydź śmietne /
rzekł do nich. O moi namocniejszy rycerze /
dla czego sercá wasze sa poruśone z słow listu
Dáryusowego: áżas niewiecie / iż pólkorzy
barzo szczekaia / nie maia żadney chęci obra-
żenia. Myszmy tedy wwierzyli iż ten list w
czymkolwiek prawdę powiadał / to iest / tylko
o wielkości złota / ktora Dáryus powiada
mieć / a dla tego musimy meżnie boiować z
nim. Abowiem wielkość złota tego / nas chęci-
wie pobudza ku boiowaniu. A rzekłszy to /
przykazał rycerzom swoim / aby Posły Dáryus-
sowe poimali / a na śrubienicy powieścić kaza-
li. A oni poczel do niego wielkimi głosy wo-
łać: Krolu Alexandrze / co za przyczyna winy
iest w nas dla Krola naszego / żebyśmy mieli
meżi podiać. Ktorem Alexander odpowie-
dział. Słowa Cezarsa waszego to uczynić po-
budzaia mnie / ktory was iako do leczytka po-
stał. A oni mu odpowiedzieli: dla tego to pi-
sał nasz Cezarz / iż wielmożność wasza nie iest
mu záprawne znáiona: puść nas wolno / a my
temu twoie chwale opowiemy. Tedy ie Ale-
xander kazał wypuścić / y na gody wozwać: a
gdy śiedzieli za stołem / rzekli Alexandrowi:
Krolu iesli sie podobá Máiestatowi wasze-
mu / przykázcie aby tysiąc ieźdnych z nami ies-
cháló /

cháló /
to im
wasz
abowie
bedzie
potym
usowi /

Lip

A Le
Alon
mi / rod
spolek z
kazuie
prawd
alenam
mam
kim fo
w vbo
niskoś
bedac
nie ma
iż przez
la pom
dza / g
wa po
kość y

chalo / a my Daryusa w rece ich wydamy. Na
to im Alexander odpowiedział / niechay sie
wasz umysł weseli z tego / iz spokojnie siedzicie /
abowiem przez wydanie waszego Krola / nie
bedzie wam dany y jeden Rycerz. Drugiego
potym dnia / kazal Alexander list pisac Dary-
usowi / tym obyczaiem.

**List posłany od Alexandrá Dá-
ryusowi Cesarzowi.**

Alexander syn Silipow y Olimpięw Kro-
lowey / Daryusowi Krolowi nad Krol-
mi / rodzicowi słonecznemu / ktory świeci we
społecz Bogi Perstiem / powiadać to przy-
kazujemy. Jeżeli prawde chcemy baczyć na
prawde / to co mamy / nie jest nasze własne /
ale nam do czasu pożyczane / nie prawie trzy-
mamy. Abowiem gdyż wszyscy w kole przed
tym fortuny obcuzemy / częstokroć z bogactw
w ubóstwo / z wesela smutek / z wysokości na-
niższość y tam y sam przemieniamy / dla tego
bedac kto na wyższym miejscu kola fortuny
nie ma tak barzo wpaść w swoy stan wysokości /
iz przez pyche podniesiony / y proza chwast-
la powodzony / barzo niskich spraw wygna-
dza / gdyż to częstokroć bywa / iz niższy by-
wa powyższy / a zaśle barzo wysokości na ni-
ższość wpada. Rozumiey bydy rzecz barzo sł-
c 4 rada y

rába y fromotna / tobie tak Najsławniejszemu
Cesarzowi (według tego iakoś od ludzi jest
widzian) mnie małemu a mściemu takowe
rzeczy stać. Abowiem ty (iako powiadaś)
ieśś rowien słowcowi / a iż siedziś na stole
maiestatu twego / zestąnym od Bogow we
społek z Perśkiemi Bogi / ale iż Bogowie są
nieśmiertelni / z śmiertelnymi obcować gár-
dza. Ja záprawde iestem śmiertelny / a tak
do ciebie ide / iako z śmiertelnym człowiekiem
walczyć : a ty zaśie ktory ieśś wielmożny y
powyżsiony / a chceś sie zwać nieśmiertelnym.
Gdy chceś z nami walczyć / żadney sławy nie
otrzymaś ieśli mie zwyciężyś / abowiem ma-
łego człowieka a lotrzyk a zwyciężyś : Ale ieśli
ja przewycięze / wielka ślad chwałę weźmie /
iż nawielmożniejszego Cesarza zwycięze. Ale
iżes rzekł Perśka ziemie w wielkości złota ob-
fituiaca / pobudziłeś zmysły nasze / a sprawiłeś
nas dla tego meźniejszego / abysiny złota waże-
go mogli dostać / a niedostateczność nasze
(ktora nam przypisuięś) moglibysiny od nas
oddalić. A przeto iżes nam postać pile / ma-
czuge / y zawoy / ktore maia być rzeczy przyszle /
pewnie a istnieś osadził / czego sie też my spo-
dziewamy z przyiaźni Bogow. Przez okra-
głość tey to pily / to sobie rozumiemy : iż okra-
głość wszytkiego świata / pod nasze panowa-
nie ma

nie ma
iest str
wsyfcy
naśa ol
ty zawo
wa y ol
zwycię
rys iest
oddal /
złoty za
ści w se
A g
Poston
wne da
xander
wac. T
smucl
swym p
A Kro
Antyo
Aleran
leństwe
z cudno
iemy / a
meżow
ciw one
waycie/
przywle

nie ma bydy poddana. Przez mączuge / ktora
jest skrzywiona od głowy / znamionujemy / iż
wszyscy Krolowie y Książetá świeckie / przed
naszą oblicznością beda się klaniać. Przez zło-
ty zawoy / ktory glowe czlowieczya przyodzie-
wa y okraja glowe / nas bydy zwycięzce a nie-
zwycięzone spodziewamy. Ty zaprawde kto-
rys jest wielki y namocniejszy / iuzes nam dan
oddal / gdyżesmy od ciebie pile / mączuge / y
złoty zawoy wziali / ktore takowe dostojno-
ści w sobie zamykają.

¶ A gdyż taki list napisał / wezwał ku sobie
Postow Daryusa Cesarza / a dawşy im kosztow-
ne dary z listem / odprawił ie. Potym Alex-
ander ruszywsy rycerstwo / poczał postępowa-
ć. Tedy Daryus przeczytawşy on list / za-
smucił sie bårzo / potym list napisał Pánom
swym przelożonym tym obyczaiem.

¶ Krol nad Krolmi Daryus / Prymusowi y
Antyochowi obiawiam wesele. Slysłesmy iż
Alexander syn Filipa Macedońskiego / sa-
leństwem pobudzony wszedł do Azyei / a one
z cudności zniszczył / dla tego wam przykazuj-
emy / aby zgromadziwsy wielkich a mocnych
meżow naszego państwa nawietşych / prze-
ciw onemu dziecieciu powstać nie zamieştaj-
waycie / a poimawşy go / przed naszą obliczność
przywiedźcie / aby tak iako dziecie vbiczowa-
wsy

wšy/ á przyoblekšy w purpure/ pośle go matce tego Olimpiey zhanbionego / abowiem nie godzi sie nań walczyć / ale aby z dziećmi dzieścińskie rzeczy sprawował. Przeczytawszy list Pánowie Daryusowi/ tak mu odpisali.

Líst postány Dáryusowi od Pry-
musá y od Antyocha.

Krolowi nád Krolmi Dáryusowi Bogu wielkiemu / Prymus y Antyochus słaže. Rácz wiedzieć Wielmožność waszą/ iż to dziećte Alexander / ktory iáko powiadaćie naše ziemie zburzył y rozprošył. My zgromádz wšy wielkość ludu/ z ním smy walczyli/ á ná ostatek smy tyl podali / y ledwo smy všli rák nieprzyjaćielskich.

My tedy ktore mieniće byđ pomocnik i pańa sťwá waszeg o/ Wielmožności waszey pókor nie prošimy / abyćie nás wasze služby wiernie wspomogli.

¶ Gdž Dáryus ten list czytał/ przybieżał drugi posel / mowiac : iż Alexander položyl sie z woyskiem nád rzeká/ ktora zowia Syragmá. Słyšac to Dáryus Cesarz/ powtore Alexánsdrowi tym obyczajem pišal.

¶ Dáryus Krol nád Krolmi/ y Pan nád Pá-
ny/ słuzebníkowi našemu Alexandrowi przy-
kazujemy : Po wšystkim świecie zalecáne jest
imie

imie Da-
gowie n-
byczátek
á czynić
sťwá ná-
le/ gójb-
cedonia
złóćci p-
wde mie-
nia / sie-
la byđ
dziewiey
pi / zápr-
moc ná-
ziárna m-
zeiešli n-
wiedz / i-
byđ zli-
wroc si-
go coš d-
go iest n-
wiecey

Jáko p-
Alex

GDR
Alex

innie Daryusa y pochwalone / abowiem y Bo-
gowie nie znosili imienia iego / a ty ktorym o-
byczaiem smialesz prześć rzeki / gory / y morza /
a czynić narwałność przeciw maieństwowi pań-
stwa naszego / zaprawdeby miał wielka chwa-
le / gdyby krom dozwolenia y woley naszej Ma-
cedonia rzadził / lepiejby tobie było z twoich
złości pokutować / niżliby od nas wielka krzy-
wde miał podiać / gdyż przez naszego panowa-
nia / ziemią mogłaby iako wdowa osierocić-
ta byś : A dla tego wroć sie do ziemi twej /
dywiecy mi gniew nasz na głowe twoje wsta-
pi / zaprawdeby poznał iako wielka chwala y
moc nasza iest / dawamy tobie znać przez te
ziarna małowe / ktorec w worze ślemy. Wacz-
że iesli możesz te ziarna zliczyć / tak zapewne
wiedz / iżby tym obyczaiem lud nasz / nie mógł
bydź zliczon / czego iesli dokazać nie możesz /
wroć sie do ziemi twoiej / a zapamiętaj inż te
go coś czynił / bowiem naszego ludu waleczne-
go iest niezliczona wielkość / a od tego czasu
wiecey sie tego nie śmiej dopuszczać.

Jako Postowie Daryusowi podáli
Alexandrowi list z nasieniem małow-
wym iemu postanym.

Gdy przysła Postowie Daryusowi do
Alexandra / list iemu od Daryusa z
makiem

matkiem oddali. Zaraz gdy Alexander list po-
czal czytać/włożywszy swoje ręce wwor/wziął
onego matku/y poczał zwać mówiac/bacze do-
brze / iż ludu iego jest wiele/ ale iako to nasies
nie jest miękkie/tak rozumiem y lud ięg mdy.
A w tym przyszli niektorzy Macedonowie /
powiadać Alexandrowi / iż Olimpia iego
matka ciężka niemoca była zięta. To słysząc
Alexander szał sie bärzo smętnym/ a wśat że
list napisał Daryusowi tym obyczaiem.

List postany Daryusowi od Alexan-
dra/przy ktorym mu postal pieprzu za na-
sienie matkowe: ktore wziął od Daryusa.

Alexander syn Filipowy Krolowey Olim-
piey / Daryusowi Krolowi przykazuiemy.
Wiedz iż wiele listow przyszło / ktore nas po-
niewolnie stad odwodzi/a wśat że ty nie myśl
o tym/abyśmy dla boiaźni abo watpliwości
twoey prożney chwały na wstecz odiechac mie-
li / ale abych ogladał matkę moie/ ktora cięż-
ka choroba jest obciążona. A przeto wiedz/ iż
po małym czasie do ciebie z wielkoscia wale-
cznych ludzi sie pośpiešemy / a bärzo rychło
przyćagniemy. Otoć teraz ślemy na kštal
nasienia matkowego ten pieprz / aby to
znał / iż wielkość nasienia matkowego / tego
pieprzu ostrością bywa zięta. Ten list dał
Alea

Alexan-
y daryu

Jak

Począ-
ie /
goż cza-
mu imi-
sowego
woyskie
Alexan-
zastawi-
czal z ni-
czelo sie
stosć /
też prze-
trwała
było po-
względ-
Potym
padało
tu niep-
ciekło /
usm za-
chali /
pytał ich

Alexánder rycerzom Dáryusowym / y pieprz
y dary wyborne / á potym ie puścił.

Jáko Alexánder wrócaiac sie do
Macedoniey / zwalczył Amonte
Książę Dáryusowe.

Poeym stámtad ruśywośy Rycerstwo swo-
ie / obrocił sie ná zad ku Macedoniey. Te-
goż czasu niektory mąż bárzo mocny / ktore-
mu imie Amonta / Książę rycerstwa Dáryu-
sowego pod Arabia / z reka nieprzyiacielska
woyskiem leżał. Ten gdy wstyszał przysięg
Alexándrowo / ruśywośy wśystek lud swoy /
zástawił sie przeciwko Alexándrowi / y po-
czął z nim meźnie boiować. Bárzo ráno po-
czelo sie boiowanie wielkie / aż do zachodu
słońca / y z obu stron iednąko boiowali / tak że
też przez trzy dni wstáwicznie okrutna walka
trwała / abowiem tak bárzo mocne á okrutne
było pobicie / że sie słońce zámilo / niechcac
względac ná ono wielkie wylanie krwi.

Potym z strony Persow / wiele ciał umárłych
padało / co widząc Książę / tył podawśy / z re-
ku nieprzyiacielskich ledwie z málem ludu w-
ciekło / tak predko bieżał / iż ieszcze przed Dáry-
usem zástal ony / ktorzy od Alexándra przyie-
chali / á Dáryus ieszcze trzymał list w reku / y
pytał ich / coby Alexánder czynił z onym m-
żem /

Kiem á oni mu powiedzieli / wziął á iadł mo-
wac : wiele ich ale mdłych. Wziawszy też Dá-
reus pieprzu Alexandrowego / a włożywszy w
wsta swe począł żwac / á westchnawszy rzekł :
mało jest tego rycerzow / ale są mocni iako to-
ten pieprz / ledwie naydzie na świecie co się im
sprzećwi. Odpowiedziało Królaże Amontá/
tak jest pánie: mało rycerstwa ma Alexander/
ale męnych / ktorzy wiele moich rycerzow po-
bili / z ktorych rektu ledwom wśedł. A wśatke
się Alexander dla tego w pyche nie podniósł/
iż zwycięstwo otrzymał : ale tak Perski lud / ias-
ko y Macedoński / ktorzy byli pobici / przyka-
zał w grobiech pochować.

Jáko Alexander wśedł do Cylicyey /
y do Sawiniey / y do miasta Prozopola : po-
tym do Azyey / podbić iac iá sobie / á
rycerstwa przywziął.

Potym Alexander przysiechał do Cylicyey
y do Sawiniey / w ktorych ziemiach wie-
le miast tego Panowaniu przysięgło : á náda-
to siedmnaście tysięcy ludu do woyska swo-
go przyłączył. Potym iechał do Sawiniey /
która się mu bez żadnego sprzećwienienia pod-
dała. Wśtąpił też Alexander na gore / która
zwano Taurus / y przyszedł do miasta Prozo-
polis / w ktorym było dziewięć tysięcy ludu :
y wziął

y wziął
zyey / w
gnal do
cá y ofia
chawszy
acie iot
Blogo
dostali.
dział ien
ly o rob
merus / y
rzyli / ab
zli oni. Z
wole byd
go chwa
stwo / pr
lażł má
rozma

Jáko
do
R
ty p
mieyscu
onego n
zamykali
wał się /
palili. X

y rościawşy od nich rycerstwa / ciągnął do Asyey / wiele miast podbił iąc. Potym przyciągnął do Phrygiey / y wszedł do Kościola Słońca y ofiary Bogom czynił. Stamtąd przyjechał do rzeki Samadro / Ktora na piętnaście łoſci ieſt ſeroſka / y mowił do onego ludu: Błogo wam / iżeście chwały Homerusowej doſtali. A niektórzy Dożomiktus odpowiedział iemu: Kroli Alexandrze / wietſzeby chwały o tobie piſane bydy mogły / niżli uczynił Homerus / y o tych ktorzy miaſto Troiańſkie zburzyli / abowiem wietſze rzeczy ty ſprawnieſz niżli oni. Ktoremu Alexander rzekł: Miſtrzu / wole bydy mądrego uczniem / niżli od głupiego chwałę mieć. Potym ruſywoſy Rycerstwo / przyciągnął do Macedoniei / a tam znalazł matkę ſwą z niemocy powstałą / z Ktora rozmawiając / nie długo meſzkał.

Jako Alexander wyiechął z Macedoniei / y iako ciągnął do Perſyey.

Ruſywoſy ſie z Macedoniei / ciągnął do Perſyey : y położył ſie z woſkiem na mieyſcu Ktore zwano Abdyron : a ludzie onego miasta ze wſzech ſtron brany pozamykali. Widząc to Alexander / rozgniewał ſie / y rozkazał rycerzom ſwoym aby ie zaſpalili. Rycerstwo tedy Alexandrowo uczyniło

niwſzy nawałność/poczeli ie burzyć: á mieyski
lud bacząc to iż nie mogli znoſić wielkości
zbroynnych/bo ono mieysce nie było z przyrodes
nie obrotne / poczeli wołać mowiac: Krolu
Alexánder nie zamkneliſmy bron mieyskich
dla tego/abyſmy ſie twej wyſokości ſprzećia
wili / ale boiać ſie Dáryuſa Krola Perſkiego/
ktory gdyby to wſtykał / zeſtałby ná nas Pány
ſwe/ktoryzby nas ze wſſech ſtron roſproſyli.
Alexánder im odpowiedział / otworzcie bra
ny mieyskie ieſli chcecie wyſdź z rąk walecz
nych / á gdy z Dáryuſem koniec uczynie/ tedy
z wámi babe rozmawiał. Słyſac to iednacze
otworzyli mu mury mieyskie. Idac ſtámtad
obrocił ſie do Brochiey/ á potym Káldeopo
lim przeſedł/ á ſtámtad przyſedł do rzeki Se
nis/ y táń był wielkim głodem obciążony lud
Alexándrow / ſemráli tedy rycerze mowiac:
konie náſze wſtawáia bez przeſtánku / ktorym
Alexánder potwierdzaíacie mówił. O mezo
wie y rycerze moi namocnieyſzy/ ktoryzście do
tych czasow wojenne niebeſpieczności podey
mowali/ iſali dla niedoſtátku macie komu ro
ſpaczać w zdrowiu/ wſhát póki dufá bedſie w
ciałach wáſzych/ koni nieſlicznych doſtaniem:
ieſli pozbedzilem zdrowia/ y koni nam nie trze
ba. Potwóipmy ſie táń / gdſie doſtaniem ży
wności ſobie y koniom doſtáték.

Jáko

Jáko
ſciot

Y pr
Lut

potym
mieysce
namior
nowego
Boſkie
lá páń
ſciele/ i
odpowi
ſedł Ale
go wezw
powiedz
leſem ná
ie odpo

Jáko
míaſta

W
cia

y mowi
pieć ſet
pomoc/
Theban

Jako Alexander przyſzedł do Ko-
ścioła Apollinowego / ktory Alexandrá
wezwał Herkulesem.

Y Przyciągnął z ludem ſwoym do mieyſcá
Lutrus / y znalazł tam wiele żywnoſci.
Potym zamtad ruſzył lud / y przyſzedł ná
mieyſce rzezone Tragucyntes / y rozbił tam
namioty ſwe / y wſedł do Kościoła Apollis
nowego / chcąc tam oſiary czynić Bogom / y
Boſkie odpowiedzi wziąć / ale mu powiedzia-
ła Panna / ktora była Kapłanem w tym Ko-
ściele / imieniem Dochora / iż nie ieſt godzina
odpowiedzi Boſkiey. Drugieſz tedy dnia przy-
ſedł Alexander / y tam oſiary czynił / a záraz
go wezwał Apollo : Herkule / Herkule : Ods-
powiedział Alexander : Czemuś mie Herku-
lesem nazwał : teraz záprawde bacze / iż two-
ie odpowiedzi ſa falſzywe.

Jako Alexander przyiechał do tego
miáſta / ktore zburzył y z gruntu wykoſor-
nit ; dla tego iż ſe mu ſprzeciwili.

Wiecharoſy zamtad Alexander / przy-
ciągnął do miáſta ktore Theba zowa :
y mowił ludziom onego miáſta / dajcie mi
pieć ſet rycerzow / ktorzyby mi przyſli ná
pomoc / w zbroie przyobleczeni. Słyſząc to
Thebani / zamknęli brany mieyſkie / i przy-
brawoſy

brawoſy ſie z nich dſieſieć tyſięcy wo zbroie /
wſtąpili na mury / wołaiać wielkimi głoſy /
mowiać: Alexandrze ieſli nie odiedzieſz od
nas / ciebie y twoie Rycerze wdreczemy. Sły-
ſząc to Alexander / wſmiechnawoſy ſie rzekł:
Tebei bário ſie zalecacie z mocy ſwey / ſamkne-
liſcie brany mieyſkie / a chcecie zemna walczyć.
Człowiek moczny do bitu chciwo / nie zamyka
ſie w mury / ale w polu meźnie walczy przeciw
nieprzyiacielom. Arzekłſy to / kazał czterem
tyſięcom ſtrzelcom aby okrażyli ono miasto /
iżby one ſtoiać na murzech wſtrzelali.

Przykazał też dwiema tyſięcom ieſdnych / aby
ony fundamenty mieyſkie (ktore zbudował
Amphion y Zochus) połamali / drugim tyſię-
com roſkazał / aby ogniſtymi pochodniami
brany ze wſſech ſtron zapalali mieyſkie / a dru-
gie trzy tyſięce zrzadził / aby bili na mur tarcia-
ny / a żelaznymi przyprawami rozrzućili. Sam
też Alexander z tymi ſtał / ktorzy wmieli z pro-
ciſnąć kamienie / y z inſzemi rycerzmi / a tak gdy
inż bitwe zaczęli / miasto z iednej ſtrony okrut-
nie gorzało / a lud przez mur na ſyie wpadał /
niektorzy umarli / a drugim ſie goleni y rą-
miona łamały. Był tam niektory człowiek
miedzy woymi Alexandrowym Syſorus
nieprzyiaciel / ten ſie weſelił widząc tak mia-
sto ſpuſtkoſone. Ale niektory muzyk mieyſki
imieniem

Imieniem
ſwey / p
czal pla
dzie /
miłoſie
Weyr
mie ta
dział /
dział ſt
wal ſie
cie z ſu
ſywoſy
niektor
Dycom
rzeniu
gá Apo
mowia
troiać
go / zar
Przy
niektor
bie /

A Le
ſfu
A proś
gry ſir

Imieniem Jswinea widzac wpadeł oyczyny
swey/ padł v ndg Alexandrowych/ y zaraz po-
czął płacziwie á rzewno áptwać: matac nas
dzieie / aby miał Alexandrá vblagac / izby sie z
miłosierdziem k miastu sklonil.

Weyrzawşy nań Alexander / rzekł: dla czego
mie tak vášnie prosiß? Jswinea odpowie-
dział / abych mógł vmysł twoy ku miłosier-
dziu sklonić. Słyşac to Alexander rozgnie-
wał sie barzo/ y rozkazał mury mieyskie rozru-
cić z fundamentow. Potym stamtad poru-
şywszy lud ciągnął daley/ ktorego naśladował
niektory Sylachćić onego miasta imieniem
Dytomatus/ á Tebe ktorzy zostali po pogo-
rzeniu mieyskim / prosili odpowiedzi ed Bo-
gá Apolliną / ktorym odpowiedział Apollo/
mowiac: ten ktory miasto Tebańskie zbudwie/
troiańskie zwycięstwo otrzyma/ á dostapiwşy
go/ zarazem nasze miasto sprawi sposob.

Przyşedşy Alexander do Koryntu/
niektory mieszczanin Tebański bedac w żalo-
bie/ otrzymał to v Alexandrá/ aby miasto Te-
bańskie mógł przywrócić.

A Alexander opuściwşy Miasto Tebańskie
spuściłone / ciągnął do Koryntu.

A prosili go Koryntowie / aby Bermierzom
gry sroic kazał / na ktorych prośbe przy-
szedł

zwolił / y zeszło sie wiele ludu na bżimowanie /
ktorym wielom rzekł Alexander : kto z was
wynidzie poczynąć gry ? Dytomatus ktore
gosiny przedtym mienili z miasta Thebe / odpo
wiedział. Jesli miło wassemu Maiestatowi /
ia wziawszy dozwole nie fermowania / pier
wszy raz poczne : a zaraz na dozwole nie Ale
xandrowo fermował y wygrał : A rzekł mu
Alexander : iesli trzecim razem wygrasz / bedziesz
koronowan. Zaraz fermuiac wtorym razem
y trzecim wygrał. A tak zarazem na przytas
zanie Alexandrowo / wziął korone chwale
bna na swa glowe. Rzekli iemu woźni / opo
wiedz nam imie twoe / Dytomatus rzekł : stras
daiaacy miasta iesstem rzeczon. Slysac to Ale
xander / rzekł : o namilszy boiarczy nie / dla czego
iesstes stradaiaacy miasta rzeczon ? Dytomatus
odpowiedział : Wielki Cesarzu / przedtym
Krolewskiemy dostoyności pozzywaiac / mialem
miasto namięmone / ale gdyś Cesarstwo przy
iał / takżem iuż miasta stradał. Te odpo
wiedz zrozumiawszy Alexander / baczył iż o
Thebanoch mówił ; y rzekł do woźnych : wo
laycie / aby Thebanieżył miał przywrócić mi
asto Thebe.

Jako Alexander wszedł do Kościoła
Apollinowego / a odpowiedz wziął iż miał
wszystek świat sobie podbie.

Potym

Potym
mi
stwa
nas.
Bogini
la Kap
dzila /
wion b
chanie /
stwo p
je Sra
ona pa
niego :
dni stra
Strada
iey : U
Alexan
prorok
cie w
la : U
moje
Sstał
der ro
Bzieff
nas do
na Ale
sewa.
gniew
nie wro

Potym wyszedłszy z Koryntu / przyszedł do
Miasta imieniem Platea / którego Káies-
stwa używał niektórzy imieniem Strárago-
nás. Wszedłszy tam Alexander do Kościoła
Boginiey Dyány / znalazł tam Pannę która by-
ła Kapłanem / y w odzieniu Kapłańskum cho-
dziła / która wyrzawszy go rzekła mu : Pozdro-
wion bądź Alexandrze / szczęśliwe twe przyie-
chanie / ty masz wszystkich świat pod swe Páni-
stwo podbić. Drugiego też dnia weszło Káies-
ze Stráragonás do Kościoła w którym była
ona Panna / gdy go wyrzała / tak mówiła do
niego : Czego chcesz Stráragonás / po mało
dni stradaś Káiestwa twego. Wysławszy to
Stráragonás / rozgniewał się barzo / y rzekł
iey : Nie jesteś godną Kapłaństwa używać.
Alexander wszedł do ciebie / a dobrześ iemu
prorokowała / a mnieś rzekła / abych miał strá-
cić wszystko Káiestwo : Panna odpowiedzia-
ła : Nie gniewaj się / takci to musi być / ani
może być żadnym obyczajem odmieniono.
Stało się potem po kilka dni / iż się Alexan-
der rozgniewał na Stráragoná / złożył go z
Káiestwa y wyrzucił. Szedł tedy Strárago-
nás do Athen miasta / y wskazywał się z płaczem
na Alexandrá który go wyrzucił z iego Káies-
stwa. Atheńscy Pánowie słysząc to / mówili z
gniewem : ciężcy mu uczynić / jeśli Káiestwa
nie wroci.

Jako Alexander iáchał do Atheny
Miaſta/ á iáko do nich piſał

Alexander ruſyſkoſy lud / przyiechał do
Atheny/ á ſłyſzac to co Athenowie mo-
wili / piſał do nich liſt tym obyczaiem.
Alexander ſyn Filipow y Krolowey Olimpiey:
Athenom to wam powiádamy. Gdy umarl
oćiec naſz/ ſiedliſmy ná ſtolcu doſtoynejſci ie-
go/ potym wſtápiłſmy ná granice zachodne/
gdzie tam wſyſcy przebywaiacy pod naſſe pań-
ſtwo ſie poddali/ poczworſy od miaſta Rzyma
ſkiego/ aż do morza zachodnego: niektórzy naſ-
przyjmowali ſpołoyne / niektórzy teſz przez
bojowanie podbić: á ktorzy do naſ niechcie-
li przyſć ſpołoyne/ ich przybytki przykazaliſmy
aſz z gruntu rozrzucić. A tych czáſow gdyſmy
wyiechali z Macedoniey / á przez wſyſtkę A-
frykę przechodząc: Tebani poczel naſſemu
Pańſtwu czeć wſłacząc/ ktorych pyche aż do
ziemieſtuy ſkłonili. A wam teſz Athenom pi-
ſemy / abyście nam poſtali dzieſiáci ſilozo-
ſow/ z ktorymi żadamy naſz rozum oſtrzyć.
Nie od was nie żadamy inſzego/ tylko to/ á-
byście ſie naſ bali iáko Krolá y Pána ſwego.
Jeſliſze ſie niechcećie poddać Pańſtwu naſſe/
potrzeba ieſt abyście nad naſ mocnieyſzy by-
li/ ábo ſie nam mocnieyſzym wkorzyć. Gdy czy-
tali

edli Aeth
leni. W
wielko
nie przy
zyrom
Wiedro
go rads
ſtenes
reka w
Mezon
kaiacy/
a ſluch
zebyćie
zatlum
obyczai
ſprzećin
ſtatow
naſydy
w ſwoy
le zwy
wiele ſ
czone
dno z
Azali
bárzo
czynm
kość ab
li/ kto

radli Achenowie list/ poczełi wołać iakoby szas
leni. Kuskulus tedy Medrzec powstawszy z
wielkością ludu rzekł/ aby żadnym obyczajem
nie przyzwalałi listom Alerandrowym/ a lud
zgromadziwszy w iedność/ prosiłi Demostena
Medrca/ aby im radę dobra dał/ a coby sie ie-
go radzie widziało/ aby to oznaymil. Demo-
stenes tedy podniost sie na wyższe miejsce/ a
reka uczyniwszy milczenie/ tak poczał mowić:
Mężowie y mieszczenie wespolet zemna mieś-
kający/ przyimicie skromnie prośbę stowa moie
a słuchaycie ięśli sie takowemi bydź znacie/
żebyście mogli wielmożność Alerandrowe
zatlumić/ walczyć z nim/ a stowa tego żadnym
obyczajem nie przyjmuycie/ a ięśliż sie iemu
sprzeciwić nie możecie/ podaycie sie iego mą-
ci stowowi/ wszak to wiecie iż iak osmy styfeli od
naszych starszych. Senes Krol bārzo mocny
w swym Państwie wysołi/ aczkolwiek był wie-
le zwycięstw dostąpił/ a wszakże w Klaiędzie
wiele szkód popadł. Ale ten Alerander niezli-
czone walki czynił/ w ktorzych nic inšego ie-
dno zwycięstwo zawiądy otrzymal.

Ażali przebywający w Tyrze nie byli rycerze
bārzo mocni/ y we wszelkim vmieniu wale-
cznym wyćwiczeni/ coż im pomogła ich wiel-
kość abo moc. Tebei mądrośćia wielka iasnie-
li/ ktorzy y ktorzych miasto nauka walczenia

nie mniej było okraszone. Co im tedy była po-
żyteczna mądrość y siła albo meżność walcze-
na. Pelipensowie ażkolwiek z przodku meżnie
walczyli z Alexandrem / wśakże potym wstali
od nawałności zbroynych. Ażasie nie poroz-
sumieli / iż niesliczne miasta do którychkolwiek
wśedł / krom wśelkiego walczenia y sprze-
wiania iego maiestatowi sie poddaly / dla te-
go też iż Straxagone z iego państwa złożył /
dobrze uczynił: abowiem występ Straxago-
ny wprzedał. A iżechmy słyfeli Alexandrá
bydź mądrością przychochodzonego / coby
śniadź bez winy Straxagony nie rzucił.

Jako Athenowie postáli dań wielka
Alexandrowi / y korone złota przychocho-
żona perłami bårzo kosztownymi.

To słyfąc Athenowie / iednostaynie pocze-
li chwalić rádę Demosthená medrcá / y w-
myślili postać Alexandrowi korone złota / ktoś
ra wazyłá sto funtow y pięćdziesiąt / przez Po-
sty / obiecuiąc mu czyns y dań / ale mu Filozo-
fow żadnym obyczaiem postać niechcieli. Gdy
tedy Pestowie przyśli do Alexandrá / podali
mu korone złota / czyns y dań roczny / obiecui-
ąc / iako sami Athenowie bráli. Wysłuchas-
wszy ich Alexander / zaraz porozumiał rádę
Kusfulá medrcá / który mówił aby sie sprze-
wili

wili Alex-
cego /
nie sprz-
tym ob-
List p

A Lex-
Alom
imienia
Greck
powiad
miasta
tylko z
zapraw
występi
ciwnoś
Swiad
podnie
nie gn
śla y r
prze-
wzieli
mniem
czynili
ktory
cieżko
dziesię
rzucili

wili Alexandrowi / a rade Demostená mowias
cego / aby sie przykazaniu Alexandrowemu
nie sprzeciwiali / a wsakże do nich / list pisał
tym obyczaiem.

List postány Athenom od Alexandrá.

Alexánder syn Silipow y Olimpiey Bro-
lorwey / żadnym obyczaiem Krolowskiego
imienia nie przyjmujemy / aż pod mocna reka
Grecka pogaństwo podbiiemy / Athenom to
powiadamy. Nie wmyślilismy do waszego
miasta ze wszystkim ludem naszym wiaść / ale
tylko z Książety ktore mamy / wmyślilismy
zaprawde was od wszystkiego podeyrzenia
występku wyzwolić / ale wy wmyśliliście prze-
ciwność nam / iako świadczy sumnienie wasze.
Świadcze Bogi memi / iż iesliby sie kto z was
podniost przeciwko nam / za tobyśmy sie nań
nie gniewali / ale iako wiecie / żli zawsze źle my-
śla y wypełniaia : a za niewiecie iż Tebano wie
przeciw nam zbroie podnośli / stuśnie też
wzięli zaplate swoje / a wy też mając złe su-
mnienie przeciw nam / iużeście nas winne vs-
czynili / iżemy Straxagone z państwa złożyli /
ktory barzo przeciw Młaiestatowi naszemu
ciężko wystąpił. Pisalifiny wam abyście nam
dziećcieś medrcow postali / a wyście precz od-
rzucili nasze przykazanie / nie vznakowy Ale-

randrowey mocy / aczkolwiek byście stad mo-
gli bydź z wystepku podeyrzani / a wskażę wam
wszelkietey nieprawości wine odpuszczamy.
Wadźcieś tedy potwierdzeni a badźcie weseli /
abowiem od nas żadney ciężkości nie vznacie /
dla tego iżście przystali ku radzie Demostená
Medrca. Czytając Athenowie ten list / wro-
sili sie bardo.

Jako Lacedemonowie broniąc przy-
jacé Alexandrá / gotowali sie ku bitwie.

Rozszyrwszy sie z onego mieysca z ludem / przy-
ciągnal ku Macedonsey: ale Lacedemo-
nowie przykazaniu tego niechcieli bydź postus-
zni / y jedno stáynie mowili / niemáś ludu
mdleyšego / iako są Athenowie / ktorzy sie bali
nawalności Alexandrowey / ale my śily nasze
meźnie okazmy / a rzekłszy to / brany mieyskie
zamkneli / a wstepuac na mury / ze wszech
stron stali / a niektorzy też z nich wstapiwszy
w łódzie / przeciw iemu wyjeżdżali na brzegi
morskie. Widząc to Alexander / poslal im
list / tak mowiac.

Alexander syn Filipow y Krolowey Olimpiey
Lacedemonom to powiadamy. Wam radzie-
my: aby wiare / ktorasście od naszych przodkow
wzięli / zupełnie chowali / a nie podnieście rękę
wáśnych na wysokośći / ktorych nie możecie do-
siadź /

siadź /
person
byćcie
go wan
browel
was og
ieśli nie
nować

Jako

Czy
Cyn
gotowa
dem ok
poczeli
marle /
lone go
wy bac
przed n
poimán
śiedlem
koynie
bojało
rať wáś
rey jada
ści wste
bez war
dobrze

śladz / a jeśliże sie chcecie weselić z mocności
person waszych / tak siły wasze wkrążycie / i tak o
byćcie od nas godna część otrzymali. Dla te
go wam mocno przykazujemy / abyście do
browolnie wysli z waszych łodzi / drzewiey niż
was ogień przymusi okrutnie wpadać / czego
jeśli niechciecie uczynić / będziecie sie sami wo
nować / gdy was zwycięży Alexander.

Jako Alexander zwalczył Lacedem.

Czytając ten list Lacedemonowie / roz
gniewali sie bardo / y poczel sie mocno
gotować ku bitwie. A Alexander tedy z lu
dem okrażymy miasto / a uczyniwszy Sturm
poczelie przemierać przez mur / niektóre wa
máře / niektóre też ranne / łodzi też ich zapas
lone gorzały / a ostateczni ktorzy zostali / tak o
wy bacząc upadek / wysli z miasta / a padając
przed nogi Alexandra / prosili go aby nie byli
poimani. Odpowiedział im Alexander / przys
zedłem do was cichy / a niechciełiscie mnie spo
koynie przyjąć / popalone są wasze łodzi y za
bożało miasto / izalim wam nie mówił abyście
tak waszych nie podnosili na wysokość / kto
rey żaden dośiść nie może : bo kto na wysoko
ści wstępuje nie mając mocy w nogach swoich
bez wątpienia wpada na głębokość. Zastie gdy
dobrze obaczymy (was z tego nie winiemy)
gdyżście

gdzieście mieli nadzieie tak z nami uczynić / iako
to Xerxes y rodzicy waszy z staradawna czyni-
li / ale teraz nadzieia wasza was zdradziła / boś-
cie nie mogli znosić wielkości zbroynnych / rzeka
tęży to : Lacedemonom wstawił wolność.

Jako Alexander powtore bedł do
krain Pogańskich / skąd sie go Darys
uś bardzo bał.

Rzeczywszy potym lud / wszedł w strony Cy-
licyey w krainy Pogańskie. Daryus tedy
Cesarz słysząc to o przyściu Alexandrowym /
zlekł sie bardzo. Zaraz zebrawszy Królestwa y Pa-
ny swe / radził sie ich / mówiąc : Jako bacze-
ten postępuje walczyć a mnożąc sie w zwycię-
stwie y w mocy / a iam go mniemał bydy iako
tego lotrzeka / ktoryby iako drapieżca mgłę
ziemię złupił / on zaprawdę boiunie / iako mąż /
a iako Król sie vpożarza / a im więcej nani w-
siłunie / tym więcej imie iego na wysokości sie
podnosi. Postalem mu pile y maczuga aby gry-
stroil dziecińskie / ale ktoregom mówił bydy
iako ucznia / widze że przechodzi Mistrza / a
gdziekolwiek sie obroci / wszędzie go szczęśliwa
fortuna naśladowie. Potrzeba abyśmy z pilno-
ścią myśleli o naszym wybawieniu / abyśmy nie
wpadli w upadek podniesienia y sławstwa
prożney chwały / wżgardzającego mówiąc :
nie

nie nie
fności
mnoży
warpie
wspom
lestwa/
gdym s
mie / on

Jako

Gdy
m
pandra
wnisdz
dla teg
Alexan
nie nie
podobie
kim wa
ich / ale
a tak sie
to Dary
odemni
ieden z
był ich

nie nie jest pycha Alexandrowa / dla tegoż z
sności naszey weselimy sie / gdyż małość iego
mnoży sie / a nasza wielkość wstawa. Nie
wątplew tym / iż Boska opatrność może go
wspomoc / chce iemu życzyć y korony Kro-
lestwa / czas iemu przynieście y przynnoży / a
gdym sie spodziewał wyrzucić go z iego zie-
mie / on nas wyrzuci z Perszey.

Jako Daryus råde czynił z swemi
Książetey / iak oby sie mogli sprze-
ciwić Alexandrowi.

GDy to wymowil Daryus / odpowiedział
Macher brat iego. Wielbilesz Ale-
xandra mówiac / iż on wáilnie do Perszey
wnisódz / niżlibysmy mieli ięć Klade osiągnąć:
dla tego ieścić sie podoba: używaj obyczajow
Alexandrowych / a tak twoie Krolestwo sta-
nie nienaruszone / a ieszcze drugich wiecey
podbitesz: Abowiem Alexander gdy chce z
kim walczyć / nie śle Pánow ani Książat swo-
ich / ale sam oblicznie przystępuje ku bitwie /
a tak sie mu imie y chwala mnoży. Slysac
to Daryus / rzekł: izali ia od niego / abo on
odemnie ma przykład brat? Odpowiedział
ieden z Książat / mówiac: Alexander we w-
sytlich rzeczach jest dowcipny y umiejetny / a
ni wozym

ni wczym nie wystąpił/ ale sam przez sie wshy
stko mezmie czyni/ Ktory sposob od narobzenia
swego wziął na wzrost Lwa. Ktoremu Da
ryus rzekł/ Skad to wieisz/ A on odpowiedział:
Gdy na rozkazanie twoe iechalismy do Mace
doniey/ abysmy wzięli czyżś od Filipa/ widzia
łem osobe iego y wielka mądrość: a dla tego
ieścić sie podoba/ rozeszli po wszystkich stro
nach Krolestwa twego/ a zgromadź Pány two
y Ksiażetá wszystkich/ bo pod Krolestwem Per
skim iest wiele ludu/ to iest: Párty/ Medy/
Apolinati/ Itali/ Bartei/ Dyrumani/ y in
szy lud/ Ktorych iest sto y pięćdziesiąt/ Ktorzy
sa posłusni máieństawi twemu/ niechże wshy
scy beda zgromadzeni w iedność/ a szukaymy
od Bogow wspomozienia. Potym gdy wyrzy
Alexándér wielkość ludu/ y pogańska moc/
wszystki członki iego boiaźnia beda ziete. Kto
remu drugie Ksiaże rzekło: dobreć poradz
nie ale niepożyteczne wydał/ za niewieś iz ieden
wół wielkie stádo owiec wgania y rozprasza:
także też y Greków mądrość przewycięza
wielkość Poganow.

Jáko sie Alexándér omywał ábo ką
pał w rzece/ z czego potym dla zimności
wody był niemocen.

W Ten czas Alexándér zgromadziwszy ludu
wielkość

wielkość
ryściey
chal tu
woda b
dało sie
głowa i
też y jin
nowie r
so/boia
bije obia
sowi/ r
iście na
drowo n

Jáko le
3

Tedy
rza
pilnie p
iesze m
karłkiey
Alexánd
przywro
Ktore B
Armenia
zayzał t
dra mow
iemnie d

wielkość walecznego/ przyszedł ku liczbie sto
tyśięcy ludu/ a rozrzuciwszy namioty/ przysie
chał ku rzecze przez wielkiem Oceanus/ z ktorey
woda barzo zimna y iasna pochodziła. Przy
dało sie/ że sie omywał w oney rzecze/ potym
głowa iego była obciążona wielką boleścią/ że
też y zimnica był dreczon: ktorego Macedo
nowie widząc niemocnego / zasmucili sie bára
zo/ bojąc sie tak między soba mówili: Jesli be
dzie obciążona niemoc Alexandrowa Daryus
sowi / uczyniwszy nawałność przeciw nam /
iście nas zagładzi. Ale potym zdrowie Alexan
drowo wszystkie rycerze potwierdzało.

Jako lekarz dał trunek Alexandrowi
z ktorego zaraz był uzdrowion.

Tedy Alexander wezwał do siebie lekar
za imieniem Silipsa / a o niemocy swey
pilnie pytał. Był tento lekarz Alexandrow
ieszcze młodzieniec / a we wszystkich nauce le
karskiej dobrze dośkonaly / y obiecował to
Alexandrowi / iż miał przez ieden trunek
przymocować go ku pierwszemu zdrowiu. Niez
ktore Asiaże z rycerstwem / ktory trzymał
Armenia/ imieniem Parmezjus/ ktory barzo
zayrzał temu lekarzowi/ przeto iż od Alexan
dra niewymownie był miłowan/ pisał pota
jemnie do Alexandra/ mówiac: strzeż sie od
Silipsa

Silipá lekarzá/ á nie piy tego trunku kroryć
ma dać/ abowiem Daryus obiecal mu corkę
swoię za Malzonkę dać/ á onego w krolestwo
sobie przylaczyc/ aby cie iedno iak okolwiek za-
gladzić mogł. Przeczytawşy list Alexander/
nie zasnućil sie z tego / abowiem wfał w sczy-
re á czyste sumnienie Silipowe. W ten czas
Silip z trunkiem nágotowanym wşedł do
Alexándra/ y podał mu go. Alexander wziá-
wşy trunkę / w iedney rece trzymał / á w drus-
giey list pátrzac ostro w twarz Silipowe.
Rzekł mu Silip: Nie lekay sie wielki Cesárzu
trunku/ aiego piy: á záraz Alexander trunkę
przyiał/ potym Silipowi list wkazał.
Przeczytawşy list Silip rzekł: Cesárzu wielki
nie iestem w tym winien co list powiáda. Al-
lexándre tedy sstał sie dobrze zdrowym/ y we-
zwał do siebie Silipá / y oblałpił go morwac:
Snay Silipie miłość ktoramem miał ku tobie:
pierw eyem trunkę pił/ potym memćil list wkazał.
Ktoremu Silip odpowiedział: Cesárzu wielki
przykaż temu to przed oblicznością twoią
stanać / Ktory tobie takowy list postál / abo-
wiem mie náuczyl takowa złość popelnić.
Zárazem rostkazal do siebie wezwáć Parmezys-
usa Báiażećia / á gdy go pytał / nalezion był
godzien śmierci / y rostkazal go ściac.

Jako

Jako
nia y m
tem

Z
Tán
Me
swe páń
przyşed
nie bylo
wia Ab
ten / tá
zem przy
łodziach
brze gwo
przytaza
widzac
bali sie
nie pół
du. W
zał stro
przech
seje w
gniewa
wey sa
dwie rz
Medya
te Tili

Jako Alexander podbił sobie Arme-
nia y Medya / y przyciągnął do rzeki Eufra-
tem / a tam kazał most zbudować lano-
cuchy zwiazany.

Z Tamtey ruszywszy sie z ludem / iechal do
Medyey y Armeniay wielkietey / a ony pod
swe państwo podbił. Potym przez kilka dni/
przyšedł na miejsce bårzo suchie / gdzie wody
nie było / a przechodząc przez miejsce ktore zo-
wia Adryatus / przyciągnął ku rzecie Eufra-
ten / tamże postawił namioty swoje. Zaraz-
zem przykazał drzewo wozić / y kazał most na
łodziach sprawić przez one rzekę / a zmocnić do-
brze gwoździemi żelaznymi y lancuchy / potym
przykazał Rycerzom swoim aby przeszli. Oni
widząc wielką rzekę bårzo chutko płynącą /
bali sie przez on most przejść / aby sie lancuchy
nie pólamały / będąc obciążone wielkością lu-
du. Widząc ie Alexander watpliwe / przyka-
zał strozom / ktorzy bydło wiedli / aby pierwey
przechodzili / potym inſzy lud. Ale Rycerze ie-
scze w tym watpili: tedy sie Alexander roz-
gniewał / a wezwawszy Książat ſwoych / pier-
wey sam przešedł / potym wszyscy za nim. Ty-
dwie rzeki Tygrys y Eufratheren bieżą przez
Medya / Mezopotania y Babilonia / a w rze-
kę Tylus wpadają.

Jako Alexander przyjechał stążyć
most prześedłszy rzekę.

Gdy prześedł Alexander przez rzekę y lud
wysłany / położył się z wojskiem rozbi-
wszy namioty swoje / a most kazał ze wsech
stron rozrywać / widząc to oni z wojska /
smucili się bardzo / a szemrać między sobą / ie-
śli mówić : jeśli się nam przyda z bitwy wie-
dząc / nie będziemy mieli iako przez wodę prze-
bieżać. Rozumiawszy Alexander szemranie
ich / rzekł do nich : Co jest co s sobą mówicie ?
jeśli się nam przyda abyśmy z wojny uciekali/
nie będzie nam ucieczka bez wody. Zaisście to
wiedźcie / iżem dla tego most kazał rozrywać/
abyśmy tymże mniej boiowali / bo jeśli się wie-
cey będziemy mieć ku uciekaniu niż ku bitwie/
wszystcy razem poginieniy : zwycięstwo zależy
w boiowaniu / nie w uciekaniu / ale którzy me-
jnie a śmieje postępuia. A dla tego niechay
bada umocnione sercá wáże / a mocność wal-
ki iakoby gry sobie rozumieycie / wiedźcie to za-
pewne / iż Macedoniey żadnym obyczajem nie
wyrzycie / aż wszyscy Pogańy ustroniemy / tedy
się z zwycięstwem wrócimy.

Jako Dáryus Cesarz z Alexandrem
walczył / y iako uciekł.

W Ten czas Dáryus Cesarz zebrawszy wiel-
kość

kość nie-
tmanor
położył
dnia sto
Alexand
bardzo w
dzacto
podali
ry moż
ktorem
jone / ie
brawoś
między
tyl Alex
derzył ci
bice / rá
rycerze
wili pr
xander
goś mi
z swych
bydź Al
go. B
Nie m
cedona
tom d
corta
ie prze

kość nieprzyjaciół/ rozrzedziwszy pięć set He-
tmanów nad swoimi wssy: y przyciągnawszy/
położył się nad rzekę Tygrys. Drugiego tedy
dnia stoczyły się obiedwie strony: Darius y
Alexander poczęli barzo walczyć/ niosąc wiel-
kie barzo wiele wpadało z strony poganów. Wi-
dząc to pagani/ iż poczęli być przewyżczeni/
podali się na zad. W teyto bitwie był nieko-
ry maż śmiały/ barzo wielki y tężałtorny/
ktoremu Darius poślubił dać córkę swoją za-
żonę/ ięśliby Alexander zabił. Ten tedy w-
brałszy się w szaty y wezbroie Macedonista/
miedzy bytami walczących zamieszany/ stanął w-
tył Alexander/ a dobywszy miecza swego/ w-
derzył ciężko w głowę jego/ przeciąwszy przy-
bicie/ ranił w głowę Alexandrá. Widząc to
rycerze Alexandrowi/ zaraz go iawszy/ postá-
wili przed oblicznością jego. Ktoremu Ale-
xander rzekł: O namiętniejszy mezu/ dla cze-
goś mnie ranił? (mniemał go być Alexander
z swych Macedonów) ażaliś nie vznał mnie
być Alexandrá wspomóżyciela y sługę wasze-
go. Ktoremu Pers poganin odpowiedział:
Nie mniemam wielki Cesarzu mnie być Ma-
cedoná/ ale z ludu okrytnego poganistiego/ a
tom dla tego uczynił/ iż mi Darius obiecał
córkę swoją przyposobić/ ięśli bych głowę twoją
ie przed oblicznością jego przyniosł. Tedy Ale-

ránder wezwawšy swoich rycerzow / postá-
wil go przed nimi / á pytał ich coby z nim ch-
cieli uczynić. Rycerze mówili aby był wkrzy-
żowan / á drudzy / aby był ścięty / niektórzy też /
aby był spalón. Alexander to wstyskawšy / od-
powiedział : Co złego uczynił ten mąż / gdyż
wáślował przykazanie Pána swego pełnić / á-
bowiem kto go osadza śmierci godnego / sam
siebie osadza ná potym : ábowiem gdybych ja
przykazał ktoremu z was zabić Dáryusa / ábo-
wiemeście sprawiedliwego poganina osadzi-
li ná karanie. Arzekšy to / kazał mu wolno
wynieść / zalecáiac go z meštwá y z mocy tego.
Dáryus stysząc że tego rycerze wstáia / zárazem
wezwał wielkość iezdnych y piešych / á wsta-
piwšy ná gore Sylicye / máiac nadziejé z lu-
dem smym przewycięzyć možność Alexandrá.
Powtore potykał sie z Alexandrem / á náostá-
tek Dáryus był przewycięzon : Alexander u-
czynił pogonia zá nim / aż do miásta tego Báz-
cerem / tamże sie položyl z woyskiem swym / á
swoim Bogom ofiáry czynił : drugiego dnia
sturmował ná miásto y dobył go : Osiadšy
teby tam / postáwił stolec królewski / wšyski
też miásta okoliczne pod swe páństwo podbił.
W tymto mieście nálaźl niezliczna wielkość
wołow zgromádzonych / mátkę też Dáryusa
wz / y syny z żona tego.

• Játo

Játo i
Alexá

A Gdy
stwa
rándrá
den z B
le postu
go nie o
iestator
młodzie
Dáryus
dác. S
lu / nie d
wić cho
W t
wych /
B
wielki
Pisališ
mu / t
rándr
do zier
náše d
táś i
z nam
ścięrp

Jako iedno Książę Daryusowo do
Alexandra przyszło/ obiecuiac mu Daryu
sa w iego rece wydać.

A Gdy sie tak działo/ ieden z Książat rycera
stwa Daryusowego / przystąpił do Alex
andra mowiac: Cesärzu wielki/ iestem iea
den z Książat Daryusowych/ ktoremum wies
le posług czynił/ a za tom od niego nie dobro
go nie otrzymał. Przeto iesli sie podobą Wła
ciestatowi waszemu/ dajcie mi dzieśieć tysięcy
młodzieńcow zbroynych/ obiecuieć zaprawde
Daryusa y wielkość rycerstwa iego im wy
dać. Słykac to Alexander/ rzekł: Przyiacie
lu/ nie damci cudzoziemcow / gdyż sie sprze
ciwicie chcieć swoim.

W ten czas niektorzy z Książat Daryuso
wych/ pisali list / tak w sobie mowiący.

¶ Krolowi nad Krolmi sławnemu/ y Bogu
wielkiey / Stary y Spiotyry/ zalecamy służbę.
Pisalismy inſych czasow Właiestatowi wasze
mu / teraz też piśemy y powtore. Rzecz Alex
andra Właiedona / on zaprawde iako Lew
do ziemie naszej wchodzac / wſzystki dobytki
nasze drapieżnie złupil / y nasze rycerze pobil/ a
tak iestemy tákowym smutkiem obciążeni/
iz nawałności iego od tego czasu nie możemy
ścierpieć: dla teg waszey Boſkiej miłości po

Łornie prośimy/abyś miał na pamięci służbę
naszą / raczylibyście nam pomoc: tak / abyś
śmy sie nieprzyjacielom sprzeciwiły / gwałt
ktory nam czynia / mogli byśmy oddać. Który
list przeczytawszy Daryus / zarazem pisał list
Alexandrowi tym obyczajem:

¶ Daryus Krol Perski y Krol nad Krolmi/
służebnikowi naszemu Alexandrowi przyka-
zuujemy. Nie dawno słysełismy o tym/ iż two-
mą chęć naszą wysokośći zrownać / ale
rzecz jest niepodobna: gnuśnego a leniwego
ostać na wysokość latać/ gdyż skrzydeł nie ma.
Niechay sie nie podnosi serce twoie w pycha/
dla zwycięstwa ktoreś czynił. Słysełismy za-
te/ iż nad matką moją y synami moimi wielką
laskawość pokazywałeś/ dla tego wiedz zapewne
iż tak długo będziesz im dobra wola wra-
żał/ nie będziesz miał ze mnie przyjaciela/ a ie-
śli im też co złego czynisz/ dla tego też nie-
przyjacielem nie dostaniesz. Nie leń sie tedy dze-
czyć ich / iż niekiedy gniew naszego skazania
ogładaś na twoje nadetość przychodzący.
Alexander wziąłszy list/ czytał go wsmiecha-
jąc sie / y odpowiedział przez list Daryusowi
tym obyczajem:

¶ Alexander syn Filipow y Olimpiey Kro-
lowey/ Daryusowi Krolowi Perskiemu / mo-
wiac przykazuujemy. Pycha/ nadetość/ y pro-
żnia.

żnia chro-
mieli/ a t-
mie nieś-
przeście-
A iż nas-
śmy two-
śla ieste-
dobroci-
my/ ale
z cnoty.
opatrzn-
iem sie n-
Bogom-
ynie ga-
tay/ str-
kwapli-
wym/ y
Potym
im / ty-
¶ Al-
lowey
sym p-
cyey/ w-
talsey
Dawa-
każdy z
bitych
do Alex-

zna chwale Bogowie zawždy w nienawiści
nieli/ a także tej śmiertelnie karza/ gdy sobie
imie nieśmiertelności przywołasz/ a ty nie
prześtań się tak o nadluży możesz Bogi bluźnić.
A iż nas z tego karześ dla dobrej woli/ która
siny twoim krewnym ukazał/ nieślusna my-
śla jesteś poruszon/ abowiem to nie dla twej
dobroci/ ani dla otrzymania łaski twej czyni-
my/ ale to poszło z czystości serca naszego/ abo
z cnoty. Zasię z tych zwycięstw/ których nam
opatrność Boga wzięta/ żadnym obyczai-
em się nie podnosimy w pychę/ bowiem nas
Bogowie wspomagaia/ któremi ty wystawia-
cznie gardziś. Ten tedy list rychło przecz-
y/ strzeż się/ bo pewnie przeciw tobie idę z
kwapliwością. Ten list dał postom Daryuszo-
wym/ y dary wyborne/ y opuścił je.
Potym Alexander pisał list Królowi swoim
im/ tym obyczajem.

¶ Alexander syn Filipow y Olimpię Kró-
lowey/ Królowi y Panom poddanym na-
szym przebywającym w Syryey/ w Kapado-
cyey/ w Deplogioney/ w Arabiay/ w Pár-
talszey/ w Laodycey/ y inszego ludu łaskę.
Dawamy wam mocno na przykazanie/ aby
každy z was nam zgotował skor/zwierzat po-
bitych dobrze oprawnych tysiąc/ y posłicie je
do Alexandriey/ aby nam y naszym Rycerzom
odżienia

odżenie y Skernie/były sprawione/á Wielkbla-
dy nasze / ktore w Alexandryey mamy / aż do
rzeki Eufraten posłicie.

W tym też seden z Książat Dariusowych
imieniem Nestody/ pisał list Dariusowi / tym
obyczajem.

List posłany Dariusowi od Marse-
katego/ kiedy go Alexander zwalczył.

Dariusowi najświeższemu Bogu wielkie-
mu/ Nestody służbe swa. Niegodna rzecz
jest mnie posłać takie rzeczy Maiestatowi wa-
szemu / ale poniewolny to czynię y przypedzo-
ny. Kacze to wiedzieć waszą Wielmożność/
iż dwa zaci z naszych / ostatniego dnia doko-
nali w bitwie ktorasmy z Alexandrem mieli/ á
ta bedac bardzo zranion/ ledwie wciekl / wiele
też z waszych rycerzow namocniejszych y na-
stawniejszych odprzyśiągşy sie od państwa
waszego/ przyłączyli sie żu woysku Alexandro-
wemu/ ktory sie pocziwie przyial/ y rozdal im
krolewskie ziemie.

Odpis Dariusow.

Wziawşy Darius list / przeczytał go/ á pi-
sał Nestody Książeciu swemu/ aby wie-
le ludu zgotował / á przeciw woysku Maces-
donskiemu mocno stał. Pisał też y drugi list
do Porusa Krola Indyjskiego aby mu ludu
na pomoc

na pomoc
tak od
por
kości n
nie przy
na wspo
czasem p
sny ziec
Ezyrudy
cie od m
mojenie

Jako
pisał n
dren

V
sar
druga
sie bary
stowy.
swemu
Slyfel
z Alex
bie nie
wysyft
dyl /
jes /

na pomoc posłał. Porus zaście Daryusowi
tak odpisał.

¶ Porus Indyjski Krol pozdrowienie. Jaś
Kracie nas prośili abyśmy wam na wspomozę
nie przyszli/ iesteśmy gotowi y byliśmy zawždy/
na wspomozienie wam przychodzić. Ale tym
czasem przenägabala nas niemoc/ktora iestes
śmy zieci. Żal nam záprawde tego / dla tey
kzywody ktora ciężko cierpicie/dla tego wiedz
cie od nas dziesięć tysięcy meżow na wspo
możenie wam w rychle przysć.

Jaśko Rodoga Matka Daryusowa
pisała mu / aby wziął przymierze z Alexan
drem : a iżby z nim powtore żadnym oby
czaiem nie walczył.

V Słyszawszy Rogoda Matka Daryusa Cea
sarza/ iż sie Daryus z ludem gotował/ aby
druga bitwę stoczył z Alexandrem : zaśnućila
sie barzo : a zarazem pisała list do niego / tymi
słowy. Daryusowi najmileysiemu synowi
swemu / Rodoga Matka weszele opowiada.
Słyszeliśmy iżśś lud twoy zgromadził/ aby
z Alexandrem powtore walczył / ale to to
bie nic nie iest pożyteczno / abowiem byś
wszystkie przebywające na świecie zgroma
dził / iemuś sie namniey sprzeciwić nie mo
żesz / gdyż go Boska opatrność strzeże y za
chowy

chowywa. A przeto opuść zmysł wysokości
twoy/ a słon sie małuczeko od chwały twoy/ w
skępiac wielkości Alexandrowey/ lepiejci
jest zaprawde tobie opuścić to/ czego zatrzy-
mać nie możesz: a ktore rzeczy mogą być za-
bierżane/ aby ich spokojnie pożywał/ bo nie
możesz wśystkim pánować/ gdyś ty sam od
wśystkich wzgardzon. Ten list gdy przynie-
siono przed Dáryusa/ zasmucił sie/ a poczał
rzewno płakać wspomniawszy ná rodzice swe.

Jako Alexander siedi do Dáryusa o-
blicznie w osobie Merkuryusa.

W Ten czas Alexander ruszywszy lud/ przy-
bliżył sie ku miastu Perśkiemu/ w któ-
rym Dáryus był/ przegladając wysokie miey-
sca gor/ ktore były nad miastem onym. A
Alexander przykazał Rycerzom swoim/ aby
śiekli rozgi z drzewa a żioła rwali/ a miotali
przed nogi koniom y mulom.

Ktore widząc Persowie z wysokich gor/ zdus-
mieli sie/ a idąc tak przez trzy dni ku miastu
Perśkiemu/ w którym był Dáryus/ y położył
sie tam z wojskiem swoim. Wezwawszy tedy
Rószat swoich/ rzekł do nich: Poślimy posła
Dáryusowi mowiac mu/ aby z nami boiował/
abo sie niechay podda pod moc walczacych.

Teyże nocy wřazał sie Alexandrowi Merku-

ryus/

ryus/ m
dońkie
gdy robi
mocy/ b
posta/ k
osobie m
rzec niep
wsiatke
mocy/ i
stawszy
wezwa
oblaowi
li by tak
Tedy A
swych/ i
był mo
drowi
śladon
przewo
Stagn
pander
go/ 30
sam na
czal sie
A Rósz
ki Cesar
abyć sie
remu Al

ryus / miałac na sobie płasz y odzienie Młacie
dońskie / mówiac mu tak : Synu Alexander/
gdy tobie będzie potrzeba / zawsze bede na po
mocy / baczcie tedy abyś nie stał Daryusowi
Posta / ktoregoś rzekł / chce tego abyś przyiał
osobe moie / aby tam sam siedł / aczkolwiek iest
rzec nieprzespieczna Krolowi idź za Posta / a
wstażcie się nie lekay / bo ja tobie bede na po
mocy / iż żadnego wciśku nie poczujesz. Powo
stawszy Alexander ze snu / wielce się weselił / a
wezwoawszy przyiacioli nawiernieyszych swoich
obiawil im sen ktory widział : a oni mu radzi
li by tak uczynil iako mu przez sen objawiono.
Tedy Alexander wezwał iednego z Książat
swych / imieniem Eumulus / bowiem ten maż
był mocny / śmiały / a nawiernieyszy Alexan
drowi / y kazał mu na toń wściec / aby go naś
śladował. A gdy iechali obadwa ku rzecie /
przezwiśkiem Granicus / a Perskim iezym
Stagnia / nalesli ja zamaryla. Zarazem Alex
xander odmieniwszy się w braty Książęcia swo
go / zostawił go ze dwiema konmi y z onym co
sam na nim iechał : a przeszedłszy one rzeki / po
czal się ku miastu Daryusowemu przybliżać.
A Książę ono iego / prosił go mówiac : wiel
ki Cesarzu dopuść mi prześć za toba te rzeki
abyć się zla iaka przygoda nie przydała. Kto
remu Alexander rzekł / czekay mnie tu bowiem
mi be,

mi będzie na pomocy ten / Ktoregom we śnie
widział. Ta rzeka Ktorasny przedtym na
mieni / czasu Diny y Wiosny przez wszystkie
noc zamarzała stoi / ale rano gdy słońce zagrza
wa rostała. A przedko bieży / iż gdyby kto wśedł
w nie / zarazemby go pochwyćła / a sirokość
iey iest / iako przez iedno stąanie. A gdy Alex
xander przyśedł do brany mieyskiej / Persowie
go slyšac / bārzo sie zdumieli / bo go rozumieli
bydź Bogiem. Zaraz go pytali mówiac : Ktoś
ty iest Panie ? A on odpowiedział : ja iestem
odpowiednik Alexandrow. Daryus Cesarz
przeglądał przez gory / a zgromadziac bār
zo wielki lud / aby druga walkę wiódł z Alex
xandrem : Który gdy przyśedł do brany miey
skiej / a znalazł tam Alexandra mówiącego z
Persami / zdsiwił sie bārzo osobie tego / mnie
mając go bydź Boga Apollina / Który z nieba
zstąpił / zaraz go pochwalil mówiac : Któryś
ty iest Panie ? Ktoremu on rzekł : postal mie
Krol Alexander do ciebie / abych tobie mówił /
dla czego przedluzasz iako bojaźliwy / wynidź
przeto z przytaciół twemi / a boiwy / abo sie
poddaj pod moc zwycięzce. Słyšac to Darya
us / rzekł mu : izaliś ty iest Alexander / Który z
takowym gniewem twoje mowe podawaś /
abowiem (iako widze) nie iako posel / ale i
Krol pyśne rzeczy opowiadasz / a wśatze
to

to wie
leżam /
rzekłszy to
wey stron
cu swego
swym me
ten Poga
lac swoy
dnie w ry
wspolek
piękne
na y ro
Książ
bydź obli
abo wie
A person
drość / a
lym ciele
też / sto
wione / a
tych / y
podano
wi / posta
mu poty
także y t
przynosi
rysuowi.
rzekł : pr

to wiedz / iże z słow twoich namniemy się nie
lekam / siadź dziś zemna przy wieczerzy. A
rzekłszy to / wiał rękę iego y wiodł go na pra
wey stronie / y wszedł z nim wspolek do pała
cu swego / a Alexandr poczał myśleć w sercu
swoym mówiac: dobre znanie we mnie uczynił
ten Poganin / mnie po prawey stronie na pa
lac swoy wiodł / abowiem z pomocą Boga be
dzie w rychle moy pałac. Wszedłszy Darius
wspolek z Alexandrem do iednego gmachu
pięknego / gdzie tam była sprawiona bårzo hoys
na y roztõzna wieczerza / siadł z nim. Jedno
Książę rycerstwa Dariusowego / obaczył
bydź oblicznie Alexandrą. Był tento pałac
abo wieczernik ze wszech stron przychożozon.
A Persowie widzac sposob Alexandrow / ma
drość / śmiałość / y moc ktora się w tym ma
łym ciełe tasiła / owszem go nie znaiac. Misy
też / stoły / y ławy były z szerego zlotą spras
wione / a Podczaszy nošili picie w kubkach zlo
tych / y w perlach bårzo kosztownych. A gdy
podano kubek perłowy ku picciu Alexandro
wi / postawił go na łonie swoym / przyniesiono
mu potym drugi kubek / a takież mu uczynił /
także y trzecim razem. Widzac to ci ktory
przynošili kubki / powiedzieli Cesarzowi Da
ryusowi. Słyszac to Darius / podniost się / y
rzekł: Przyiacielu / coż to czynisz / iż te kubki do
zanadr

zánadr chowaš : Ktoremu Alexander rzekł :
przy godowaniu nášego krolá takowy ieſt
obyczay / iſz goduiacy ieſli chca bítora kútki z
ktorych pítia / ale ieſli ten obyczay wiſzi ſie byé
wam niegodny / to wam niegodne wroce bez
omieſtkania / á mowiac to / oddal záſie Podczá
ſzym kútki. A Perſowie ktorzy ſiedzieli ná go
dowaniu mowili weſpołek : ten obyczay ieſt
chwałebny y pożyteczny. Niektorzy teſz Káſia
žetá chwalili ten obyczay y bárzo zálecáli.
Niektore Káſiaje Dáryuſowe / Ktoremu imie
było Anopulus / ſiedzac zá ſtołem częſto pogła
dał ná oblicze Alexandrowo / bo go teſz przed
cym wiſdział / kiedy z przytkazania Dáryuſowe
go ieſzdił do Mácedoniey / áby cynſ wziął
od Krolá Filipá / ten rozumieiac głoſ iego y
oſobe iego wiſdzac / poczał w ſobie ſám myſlić /
záſte mi ſie zda że to ieſt Alexander / á záraz
powſtaſzy przyſtąpił ku Dáryuſowi mowiac
mu : Ceſarzu wielki / ten poſel ktorego wiſdziſz
ieſtci Alexander ſyn Filipá Mácedonſkiego.
Alexander tedy / wiſzac ony ſpoleczne rozmo
wy / porozumiał iſz o nim mowili. Záraz powo
ſtaſzy ſz ſwoiego mieyſcá / wyſedł pretko z o
nego wieczerniku / á porwaſzy pochodnia zá
palona z reſu niektorego Perſy / ná ſwoy kóſ
wſkoczył / ktory był przed pałacem Dáryuſo
wym wwiązány / á iáko mogli napredzey wcieſ
kał.

kał. Perſe
kim hurn
gali Alex
li blaſzic
drzewo / a
der / mái
droga iá
ſwym / n
der / á zá
ktory by
wſſennu
cem Ceſa
ro teſy ſi
był poru
rzewno p
wpadku
ſtwa Per
der tedy
nálaſz iá
ſedł roſt
i wielka
ſy ku B
dwa ſie v
co czyni
lacu z po

Jáko 2

40
 Kal. Persowie to obaczysz / w szyscy z wiel-
 kim hurmem zbrojni na konie wsiadli / ścio-
 gali Alexandra / ale iż noc była ciemna / pocze-
 li bliżej / niektórzy poobrażali oblicza swe o-
 drzewa / a drudzy wpadali w doły : ale Alexan-
 der / mając w ręku ogniście pochodnia / prosto
 droga iachal : Daryus też siedząc na stole
 swym / myślił iako śmiałość uczynił Alexan-
 der / a zamysłowi się / patrzał na słup złoty /
 który był sprawion Karresowi Królowi pers-
 wemu perskiemu / który słup był pod sto-
 cem Cesar skim / a tak zaraz on słup upadł / a
 w kęsy się spadał. Widząc to Daryus / zarażem
 był poruszon żalością wielką / y począł barzo
 rzewno płakać mówiąc : to znamię zaprawde
 upadku żywota mego jest / y wszystkich pań-
 stwa perskiego popadnięcie szkody. Alexan-
 der tedy przypadłszy ku oney rzeczy Grantus /
 znalazł ię zamarzłą / y prześedł ię / ale niż prze-
 śedł rostała / y konia ięgo porwała / sam też
 z wielką trudnością z ręki wyszedł / a przysze-
 dłszy ku Białejemu swemu Eumulusowi / oba-
 dwa się wrocili do Ryceństwa / powiadać im
 co czynił z Daryusem / a iako wciekł z ięgo pa-
 łacu z pochodnią.

Jako Alexander potwierdzał swoy
 lud ku boiowaniu.

Potym

Po tym drugiego dnia zgromadziwszy lud
ktorego bylo dwakroć sto tysięcy y dwa
dziesiąt tysięcy. wstąpiwszy na wyższe mieys
ce / potwierdzał ie mówiac: Nie zrowna
sie wielkość Persow z Grecka wielkością /
bowiem nas jest wiecey niż onych / a wśakże /
aczkolwiek onych wiecey będzie / niechay sie
nie letać ślad serca wasze / abowiem wiel
kie zebranie much / nie uczyni żadney poraż
ki małości ossam. Wysławszy to wszyscy
lud / wszyscy jednostaynym głosem chwalił ma
drość iego / y żalecali.

Jako Daryus powtore z Alexandrem
walczył / a iako wielki bedac zwyciężony.

Ruszywszy Daryus wielkie woysko swoje /
ciągnął ku rzecze Granicus / a tam swo
ie namioty rozbił. Był zaprawde lud Da
ryusow wielki y barzo mocny / miał iednych
wozow przyprowionych z ostrymi żelazmi dzie
śięć tysięcy. A tak drugiego dnia zjechały
sie w pole obadwa vffy. a Alexander wsiadł
na koń ktorego zwał Bucefal / wystoczył
na herst / a przed wszystkim rycerstwem swym
stał / ktorego Persowie widzac / barzo sie
go bali: dla tego / iż iego wzgląd widział sie
im barzo sroggi a okrutny. Potym gdy pocze
to bić w bębny y w traby wojenne / a tak sie
żarązem

żarązem
bić. Wp
a była t
wszystko
toby obl
rzekanie.
to napeł
ła sie bit
do zach
dąc gwa
stawali
wszystki
działa cie
zom ostr
rajały p
wozmi i
znych by
przybieg
przecho
gu do d
sie prze
pogineli
rzeki a r
iaciół sa
trzykro

Jako
drem / v

zaráżem zamieścili syki / y poczęli sie okrutnie
bić. Upadali z obu dwu stron rycerze ranni /
a była takowa wielkość a gęstość strzał / iż też
wszystko powietrze napelnione strzałami / i
toby obłoki zaciemnieni. Był tam płacz na
rzekanie / y smutek wielki / iż wszystko pole by
ło napelnione umarłemi y martwemi. pocze
ła sie bitwa od wschodu słońca / a trwała aż
do zachodu / a niościli Persowie poczęli upa
dać gwałtownie. Widząc tedy Dariusz iż wo
stawali Rycerze jego / a ludu ubywało : poda
łszy tył zjechał precz z wojny : a już przycho
dziła ciemność nocna / a stądże wielkość wo
zów ostrych / które nazad wciekały / wiele po
rąbały Persów. Upadali ludzie Perscy przed
wozmi iako zboże na polu / bo od wielkości i
znych byli podeptani. A gdy Dariusz ku rzce
przybiegł / znalazł ią zamąrzyłą. Persowie też
przechodzący napelnili rzekę od iednego brze
gu do drugiego / a tak dla wielkości ludu lo
dów sie przelomil / a ile ich było na rzecę / wszyscy
pogineli : niektórzy też przychodząc do oney
rzeki a nie mogąc wciekać przez nie / od nieprzy
jaciół sa pobici : Tę tey walce pobito Persów
trzytroc sto tysięcy / krom tych co potoneli.

Jako Dariusz wciekając przed Alexan
drem / wszedł do miasta Susis : tam ciężko płakał.

A Gdy Dariusz wciekł / wśedł do Miasta
Susis / a wśedłszy do pałacu swego / be-
dac tam w zamienieniu wpadł na ziemię na o-
blicze swe / tamże poczał ciężko wzdychać / y
rzewno płakać / a narzekając to mówił : Nie-
stetyś mnie niedzemu : niestetyś mnie nies-
czesnemu / iż mnie Boga moc potłumiła : iam
zaprawde aż do nieba przez chwale był powyż-
szon / a teraz aż do ziemi jestem mizernie zło-
żon. Teraz zbieg y poddany stałem się Da-
ryus / którym wśystki pod wschodem słońca
tu służbie sposobil / a teraz jestem poddany.
Oby to było wiadomo człowiekowi niedzne-
mu / co się z nim ma dziać napotym toby wni-
nieyszym czasie rozmyślał / a bo wiem w prze-
stey chwili to przychodzi / iż ludzie aż do oblo-
ków podwyższa fortuną / a zaś wysokość aż do
ciemności pogrąża w głębokość. A rzekłszy to
przyśedł k sobie / y podniost się z ziemi / y za-
raz napisał list Dariusz do Alexandra tymi
słowami : mówiac.

A Panuiacemu mnie Alexandrowi / Dary-
us Krol Perski wesele opowiada. Takowa
jest wasza mądrość / która wymyśl wasz iadnie-
cie : tak iż też przez tajemności przeszłych rzeczy
minieyszych / przyszłych / nie odpornie wśystki
swoie rzeczy sprawiecie. Dla tego racz waszą
łaskawość wynąć / że y wy jesteście człowiek /
iako y

iako y my
przeto ro-
takowey
tác słoń-
kly miec
człowiek
ma. Wś-
mocneg
li / ktory
szczęśliw
tu wysł
swoych
acie to z
li / nam
waszego
ny / y z
w Ayde
by nasy
tości zi
Medy /
abyście
czył dąc

Jako
Al-

Gdo
wne

iało y my / z niewiasty cielesney narodzony / á
przeto wasze serce niechay sie nie podnosi ku
takowey wysokości / żebyście mieli zapamięs-
tać poświęcenia swęg / gdyż ostatnie rzeczy zwoy-
ły mieć rozność od pierwszych. Nie dosyć jest
człowiekowi walczacemu / iż zwycięstwo otrzy-
ma. Wspamiętajcie na Herresa Króla barzo
mocnego / od ktorego gdyśmy początek wzię-
li / ktory niezliczne zwycięstwa otrzymał / y w
szczęśliwości żył / ale iż nad zwyczaj umysł swoy
ku wysokości podnosił / rosyjskich zwycięstwo
swych w Grecyey dokonał. Wspomniacie / że-
ście to zwycięstwo z Boskiej opatrzności wzię-
li / nam też pokornie proszącym miłosierdzia
waszego wzyście / przywróćcie nam matkę / sy-
ny / y żonę / á damy wam stąrbę / ktore mamy
w Aydem / w Susays / y w Battrám / ktore stąrs-
by nasze przodkowie zgromadzając / w skry-
tości ziemie zachowali. Damy też wam nad
Medy / y nad Persy Królestwa dostojność /
abyście pożywali zwycięstwa / ktore wam ra-
czył dać nawyiszy Bog Jupiter.

Jało od Daryusa przyniesiono list

Alexándrowi / á co za odpowiedź wzięli.

Gdy przystąpili postowie Daryusowi
Gdo Alxándra / podali mu list / ktory
wnet Alxándra kazał przed rosyjska

imi czytać. Słyszac to rycerze iego / weselili
sie bårzo / tedy ieden z Książat iego imieniem
Pärmezyon / rzekł mu : Cesarzu wielki / weźmi
wszystkie bogactwa ktorec obiecuie Daryus /
a wróc mu żone / matkę y syny. Słyszac to Alex
xander / wezwał k sobie Postow Daryusowych /
a przed wszystkiemi rzekł im : Powiedzcie Cesa
rzowi waszemu / dziwuiemy sie temu / iż przed
tym spodziewał sie z rak naszych wyrwać ma
tkę / syny / y żone. Jeżeli też zwyciężon Darys
us / nam niechay nie obiecuie zapłaty / ale sie
nam poddawşy / wszystkiei dostojności iego y
bogactwa wysokiemu maiestatowi naszemu
niechay beda wydane : a jeśli nie iest zwycię
żon Daryus / niechayże z nami ieszcze walczy.
A rzekşy to / dał im dary wyborne / y puścił ie.
Potym przykazał rycerzom / aby znośli ciała
umarłych y pochowali w grobiech / a rannym
aby dawali lekarstwa.

Jako Alexander postanowił namioty
swoie y woysko v rzece Grankus.

I Potym ruszywşy sie z woyskiem / położył sie
v rzece Grankus / ktora przez kilka dni
była zamarzła / a tam czynił Bogom ofiary.
Były tam podle rzeki pałace piękne / bårzo
misternie postanowione / ktore zbudował
Xerxes Perski Krol / ktore widzac Alexan
der /

der / kazał
łowawşy
ómiał rus
kna rola
lowie y
Tam tedy
li w grob
grob Lin
kamienia
ktorym b
ptaki też
był prze
ło cżlowi
miejsce
w ktorey
wcinanym
goleniam
przez ocz
wolali v
Alexand
widzac i
ich y pla
dziesięć
własnoś
mal D
go rodu
W ten c
wi od A

der / kazał zapalić / a zaśie po małej chwili wja-
łowawszy sie ich / przykazał aby ich żaden nie
śmiał ruszyć. Natym też mieyscu była pie-
kna rola y wielka / na ktorey sie starzy Kro-
lowie y Sedziowie Perscy zmarli chowali.
Tam tedy kopaiac Macedonowie / nąydowa-
li w grobiech kłbki perłowe. Należli też tam
grob Nina Krola Asyryjskiego y Perskiego z
kamienia iednego Ametysta wykowany / na
ktorym było wyrtyto rozgi y kwiecie rozmaite /
ptaki też z każdego rodzaju sprawione / a tak
był przeyrzysty Ametyst / iż też wśystko cia-
ło człowieka było widziáne. Tam też na tym
mieyscu była iedna wieża okrutna a przykra /
w ktorey było bårzo wiele więźniow / iedni z
wcinanymi nogami / drudzy z polamanymi
goleniami / drudzy przez rąk / a niektorzy też
przez oczu: ci słysząc chrzest ludzi zbroynych /
wołali wśystcy do Alexandra. Wsłyszawszy
Alexander wołanie ich / kazał ie wyciągnąć / a
widząc ie / miłosierdziem poruszony / żałował
ich y płakał / y kazał im dać każdemu z osobną
dziesięć tysięcy złotych / y kazał im też ich
własności zupełnie wrocić. Te to ieńce zatrzy-
mał Daryus w ciemnicy / bo byli ślachetne-
go rodu / a ich dobytki sługom swym rozdał.
W ten czas wracając sie postowie Daryusa
wi od Alexandra / powiedzieli mu wśystko co

mowił Alexander. Daryus ty rzeczy słysząc
 począł się gotować aby jeszcze z Alexandrem
 walczył. Pisał też y drugi list do Porusa Kro-
 la Indyjskiego / takim obyczajem.

¶ Daryus Krol Perski / Porusowi Indy-
 skiemu Krolowi wesele opowiada. Przedtym
 nie dawno prosiłszy was / y teraz powtore
 prosimy / abyście nam przyszli na pomoc prze-
 ciw tym / ktorzy wsiłwia rosproszyć nasze pała-
 ce / zapewne to wiedząc / iż się wam może przy-
 dać takowa przygoda / jeśli nie będziecie dbać
 na to / widząc rozbijające pałace Królestwa na-
 szego. Abowiem ten Alexander / ktory tak bo-
 iwie / nieważniejszy ma wmyśl / a bázro otru-
 ny / ktory iako Lew nie przedstawia / a iako mo-
 rze gdy od wiatrów nawalnych się porusza.
 A wszakże aczkolwiek poniewolni / zebrawszy
 lud niezliczony / wmyśliłszy z nim walczyć aż
 do śmierci / bo lepiej zaprawde jest nagle na
 walce zginąć / niżli psowanie naszego ludu wi-
 dzieć / a przez długie czas w smutku żyć. Dla
 tego was poćernie prosimy / aby prośby na-
 sze ku wnetrzościom serdecznym przypuścić
 wsi / nam w wsiu położonym pomogli / o-
 biecujemy to wam / iż wszelkiemu waszemu bo-
 iarzynowi nam pomoc przychodzacemu / dzies-
 ścią złotych / a pieśemu pięć tromej żadney wy-
 mowki damy / a gdzie się kolwiek ich lud po-
 łoży /

łoży / po-
 wół przy-
 bucał
 byłki lu-
 mu ludon

Jako t

W Ty
 D
 to się D
 walczył
 Indyjski

Jako

V Sł
 Syn
 Daryus
 imienta
 miał sob
 stwo D
 tedy y p
 dromo /
 Daryus
 gi Aneb
 przyciu

łoży / poślemy do nich sto y ośmiesziesiąt dzies
wek przybranych w ubiory złote / Ponia też
Bucefala / y wszystkie stroj Alexandrow / y wa
szystki lupy tych ktorzy beda poimani / wasze
mu ludowi y wam wydamy.

Jako to przyszło do Alexandrá że sie
Daryus gotował ku bitwie.

WTym tedy wciekli niektórzy Książetá od
Daryusa do Alexandrá / y powiedzieli iá
ko sie Daryus gotował ku bitwie / aby ieszcze
walczył z nim / y iáko pisał do Porusa Krolá
Indyjskiego / aby mu na pomoc przyiechał.

Jako Daryus Cesarz zabít od dwu
Książat swoich.

VSlyshawşy to Aléxander / zarazem rus
şywşy woysko swoje / ciągnął przeciw
Daryusowi / mając to na umyśle swoim / iż
imienia Cesarzkiego żadnym obyczajem nie
miał sobie przywłaszczyć / ażby pierwey Krola
stwo Daryusa Cesarzá otrzymał. Daryus
tedy y Persowie slyşac z nim przyşcie Alexan
drowo / zlekli sie. Niektorzy tedy z Książat
Daryusowych / ieden imieniem Biffer / á dru
gi Anebázantes / zaraz iáko storo wşlyşeli o
przyşciu Alexandrowym / sprzyşiegli sie wa

społek / aby Daryusza zabili / spodziewając się
aby mieli wciąż przyjemną zapłatę od Aleksan-
dra. Umocniwszy to między sobą / weszli do
pałacu / dobywszy mieczów / przysli przed Da-
ryusa. Ktore widząc Daryus / rzekł : O namia-
lejšy moi / Ktorem was miał za stugi swoje /
ale teraz mienie bydź pany moimi / dla czego
mie zabić chcecie ? Izali nie dosyć mam na
zwichrznich ciężkościach moich / Ktore wne-
trzności moje iako miecz przenikaia. Jesli
mie potajemnie zabicie / a Alexander was
naydzie / weźmie nad wami wiecey niż nad ko-
try pomste. Oni niedbając nic na tego mo-
we / a nie będąc sklonni ku miłosierdziu / po-
czeli nań śiec. Daryus zakładając się ramię-
niem swoim / wpadł ranny / a tak go zostawili
w pałacu na polu umarłego.

Jako Alexander wstyskawşy o zabi-
ciu Daryusa / przeşedł rzekę.

Alexander wstyskawşy iż Daryusa zabito /
przeşedł rzekę Granicus z ludem swoim
bardzo rychło / y wşedł do miasta Susys. Per-
sowie widząc go / otworzyli mu brany mieys-
kie / y poczęli go przyieli. A gdy oba-
czyli wchodzącego Aleksandra / oni ktorzy ra-
nili Daryusa / skryli się dobrowolnie / chcąc
zrozumieć Aleksandra w tym że zabili Daryu-
sa. Ale

sa. Alex-
chodząc
mu miś
był zbudo-
ziemia p-
maiego
şnego. E-
gim y z g-
takież y
kość po-
pander /
przez pał-
ryus na-
der mile-
nie Cesar-
rany ieg-
dąc / a
twierd-
przed-
przyim-
iakoś p-
namoci-
wie wş-
dam zt-
własny-
(będac-
z wpadł-
ności p-

śś. Alexándter tedy wśedłszy ná páłac / á prześ
chódzając śiew nim / dziwował śie bário oneś
mu miśternemu budowaníu. Abowiem to
był zbudował Tyrus Krol Perśki / á była tam
ziemia polozona po wśyſtkim páłacu z reś
máitego kámienia kóśtownego / á bário iáś
śniego. Ściány były ze złotá z kámieniem dro
gim y z gwiazdami iáśnemi przychodzone /
takież y ſłupy ze złotá / ktore trzymały wyśo
kóść podniebienia. To wśyſtko widzác Ale
xándter / dziwował śie bário / á przechodząc
przez páłac / wśedł do łóźnicy gdzie leżał Dá
ryus nápoły umárły. Wyrzawśy go Alexánd
ter miłóśierdziem poruśiony / ział z śiebie odzie
nie Cefárskie y przyodział go : á oblápíwśy go /
rány iego z wielkím płaczem poczał wypowia
dác / á tak go pocieśzał mowiac. Bądź poś
twierdzon Krolu Dáryusie á powśtań : iáťóś
przedtym twoie Páńſtwo trzymał / tak y teraz
przyimi Perśka kórone / á użycay mocy twej /
iáťóś przed tym był : Przyśiegam tobie przez
namocnięśe Bogi moie / iż tobie prawdźś
wie wśyſtko Páńſtwo twe odzywám / á zaś
dam ztoba pokármow pożywać / iáťó ſyn z
właśnym Oycem ſwoim. Záprawdę żaden
(bedąc w dośtoyności iáťiej) nie ma śie wśelić
z wpadku niedźnego / ktory w takowey dośtoy
ności przedtym był / gdyż śie od niego może

przemienień szczęśliwość w co przeciwnego.
Obiaw mi nieprzyjaciele twoie / aby pomsta
miecza ostatnia zapłatę wzięli / to płacząc mo-
wił. A Daryus podmowićy rece swoje / obla-
pił go / y całował pierś / bycie y rece tego mo-
wiac. Synu Alexander / iako zupełnie y do-
stateczney mądrość twoją znała / wszystkie
świat na słajeniu jest położon. Abowiem
Boska mądrość wszystko przeglądając / y my-
śli ludzkie rozeznawając / tak go od początku
świata stworzył / iż nie było nic takiego abo
mocnego / ale niebytnością swą wszystkie prze-
mienności w swe przeciwności się obracają.
Abowiem by był Pan Bog sprawił wszystkie
szczęśliwości nad ludźmi nieodmiennie obfitu-
jące / takowaby była pycha y prozna chwała
ludzka / iżby też nie Bogom / ale mocy swojej
wszystko przyrastali / a takby ludzie odesli
od stworzyciela swojego. A iesliby też wyso-
kość Boska tego tak okrag świata sprawo-
ła / iżby wszystkie złości y nieszczęśliwości na lu-
dzi krom odmiany przychodziły / takowaby by-
ły niezmienne krewkości ludzkie / które przyro-
dzenie przesładnia / iżby też wszyscy w śród
rospaczenia byli przyciągniemi / tak iżbyśmy
też od Boga nie mieli żadney nadzieie do-
broci. A tak to Bog chciał mieć / aby się wszy-
stkie rzeczy przemieniały / iż gdy kto w szczę-
śliwości

śliwości
stworzyć
młodość
nie szczę-
przez por-
iakoś po-
szczęśliwo-
gactwo k-
towarzy-
A czego-
nie widzi-
znam.
ściu oga-
wspomo-
Pan Bo-
to bedo-
moje / te-
wać y w-
je powy-
sa / mo-
niechay-
w pycha-
nych / a-
synia /
gal / zar-
abowien-
stawięz-
czyb iż c

śliwości będąc / dla pychy swojej nie znalazby
stworzyciela swojego. Z wysokości pychy / na
miskość pokory wpada / iż co przez podniesie-
nie szczęśliwości / o Boga zapomniał : zaśle-
pię przez pomnienie w niedzy wspominał / według
jakos po mnie widział / którym tak barzo w
szczęśliwości obfitował / iż dla wielkich bo-
gactw którym miał / nie Boga stworzenie / ale
towarzyszem Bożym spodziewałem się być.
A czegoż na on czas przez zaślepienie pychy
nie widział / teraz przez miskość pokory widzę y
znam. Gdyby też kto był w wielkim nieszcze-
ściu ogarniony / a mając nadzieję w Boga /
wspomożenia od niego żadał / podwyższy go
Pan Bog tu błogosławieństwem szczęścia / a
kto będąc w niedzy / bogomyślności mieć nie
może / ten w szczęśliwości będąc / ma się goto-
wać y wznawać. Bogoć on poniży / zaśle mo-
że powziść / zaśle / którego człowieka powzi-
śca / może potłumić na głębokość. A dla tego
niechay się nie podnosi miły synu wmyśl twoy
w pychę / dla zwycięstw tobie od Boga da-
nych / abyś też do brzo to czynił / co Bogowie
czynią / a reżomą twemi prawie nieba nie się-
gał / zawżdy pamiętaj na ostatnie dni twoie /
abowiem śmiertelny jesteś / a śmierć twa w-
stawić przed oczyma miew. Izali nie ba-
czył iż tylko siedm / albo ośm łokci plotna wes-
zmiemy

źniemy w grob z soba z tego świata. Żywot
nasz jest pátieczynie przyrownan/ ktora sie wi-
dzi barzo subtylnie sprawiona / á gdy przypa-
dzie na niewiátr nagły/ tedy sie przerywa y w
niwecz obraca. Wzgladay przeto ná mie á
bacz iákim wczoráyszeǳ dnia byl/ á iáki iestem
dziś / ktory nedznie áż do ziemi iestem potłu-
sion. A ktorym máło nie wśystek świat
trzymał pod reka swa / á teraz sam nád soba
mocy nie mam. Prośie niechay mie pogrzebia
rece twoie nálaśkáwše. Niechay przyda ná
obchod moy Persowie / Medy Grekowię / á
od tego czasu Królestwo Perskie y Macedoń-
skie w iedności niechay będzie. Mátkę moie
Rodogone tobie wielce polecam/ á nád żona
moia lutość miey. Roxane dziewkę moie we-
źmi sobie za żone / słusna rzecz iest z słáchet-
nych słáchetny rodzay pochodzić / á mowiac
to ; w reku Alexandrowych vmárl. A tak we
dług obyczáiu Cesarśkiego złożył Alexander
ciało iego / á z wielkim obchodem nieśli ie ná
pogrzeb/ zá vprzedzáiacemi zbroynymi Persy
y Macedony / á Alexander podłożywśy syie
swoie pod máry/ gorzko pláczac śedł. Plá-
kali też y Persowie/ nie tylko dla śmierci Dá-
ryusowej/ iáko dla lutości Alexandrowey / á
tak mu uczynili pogrzeb. Potym sie Alexan-
der wrócił ná pałac Dáryusow.

Jako

Jako
Cesarza
toś
r

Potym
na m
Perski p
Macedo
korone
lá / iż od
abowien
śności dr
iestat z c
wysokie
pniow r
Były ty
stermie ś
tystu/ w
ná/ czwa
śosły z ś
A to nie
bowiem
w sobie
winá / á
miał od
go Pers

Jako Alexander po śmierci Dariusza
Cesarza siedział na Maieście z kamienia
kostownego sprawionym przez Cy-
rusa Krola Perskiego / korona
złota koronowany.

Po tym drugiego dnia siedział Alexander
na Maieście złotym / Ktory Cyrus Krol
Perski przedtym sprawił. A zgromadziwszy
Macedony y Persy / włożył na głowę swoje
koronę Dariusową / Która tak kostowna by-
ła / iż od ludzi nie mogła dydż oszacowana /
abowiem był oświecon pałac wszytek z ia-
sności drogiego kamienia. Był też on Ma-
ieśćat z czystego złota na siedm łokiet / nad
wysokie stółce podniesiony / a przez siedm sto-
pniow wstępowali Krolowie na Maieśćat.
Były ty to stopnie dziwne sprawa bärzo mi-
sternie sprawione. Pierwszy stopień był z Ama-
tystu / wtory z Szmarągdu / trzeci z Topazyas-
na / czwarty z Granatu / piaty z Adąmantu /
šesty z szerego złota / siodmy cegła położony.
A to nie bez przyczyny były tak zrzadzone : a-
bowiem pierwszy stopień takowa kryptosć
w sobie miał / iż Amatyst wstramia mocność
winą / a nie dopuszcza tego go nośi / z pa-
mici odchodzić / tak też potrzeba było każde-
go Persę / Ktoryby chciał wstąpić na Krola

wsta

lewsza dostojność / aby nie występował przez
nieumiejętność z drogi roztropności. Wto-
ry stopień z Smaragdū / który wzrok nosząca-
mu wyjaśnia / y zachowywa / tak też Krolowi
potrzeba wzrok serdeczny mieć ostry: iż to co
nań zależy widzieć / ma roztropnie rozemnać.
Trzeci stopień był z Topazyusā / który tak o-
wey jasności bywa / iż w nim osobe swoje o-
gląda / tak iż głowę swą widzi w nim na doł
klonioną / a nogi ku gorze podniesione. Tak
też Krolowi trzeba być takiemu / aby na osta-
tnie dożończenie baczyl / aby (iako Topazyus
wskazuje) iego głowa / to jest / dostojność ie-
go / z wysokości na niższość nie była potlumio-
na. Czwarty stopień z Granatu / abowiem
iako Granat wszystkie pochodnie ogniaste swą
jasnością przewyższa / y wszystkie inne kamienie
czerwonością przechodzi. Tak zależy na Kro-
lu aby był czysty / y jasny w cnotach / a w sro-
mieżliwości czerwony / to jest: aby słusnych
rzeczy nie przestępował / a zaś nie słusne opu-
szczać. Piąty stopień z Adamantu / Ada-
mas jest takowey twardości / iż ani od żelaza /
ani od kamienia nie może być stłuczony / chyba
by był polan krowia kozłowa. Także też Krol
ma być takowey stałości / iż ani przez prośby /
ani przez przyczyny / ani przez dary nie ma od-
stępować od drogi sprawiedliwości.

Szosty

Szosty stopień
wode w
przewo
wysytek
ny / y na
aby w
czynie
ny / ten
gdy czo
ści pod
stej mac
mie ma
Alexand
Cesarste
ny y per
nach tak

¶ Kr
rander /
piey / w
nom / p
wież dos
ściach p
wionym
balo / a
Daryuso
y Kochać
mieście b
Daryusa

Szesty stopień z szerego złota / złoto zapras-
wde wszyscy truszcze cudnością y drogoscia
przewysza y przechodzi. Tak też Krol nad
wszystek lud ma być obyczajami przychodzo-
ny y nakosztownieyszymi cnotami ma iasnieć
aby wszyscy temu poddani / słusnie y też pożyte-
cznie byli rządzeni. Siódmy stopień był z gli-
ny / ten dla tej przyczyny był tak sprawion / iż
gdy człowiek / będzie tu królewskiej dostojno-
ści podniesiony / aby pamiętać iż ziemię z pro-
stej materii posiada / a iako potym się w nie-
mie ma obrocić. Na tym tedy Miastocie
Alexander koronowany y przybrany w świą-
teczną siedziział / a zgromadziwszy Macedo-
ny y Persy / przykazał pisać po wszystkich kró-
wach takowym obyczajom.

¶ Krol nad Krolmi y Pan nad Pany Alex-
ander / syn Boga Hamona y królowey Olim-
piey / wszystkim popolicie Królestwom / Pa-
nom / Przełożonym / y wszystkim w iakiejkol-
wiek dostojności będącym / y ludzioro w mie-
ściach po wszystkich Królestwie Perskim usta-
wionym / łaskę swoje. Gdyż się to Bogu podob-
bało / a iżemy siedli na wysokim Miastocie
Dariuszowym / wielce się macie z tego weselić
y kochać. Przykazujemy wam / aby w każdym
mieście byli rządcie y przełożeni / iako czasu
Dariusza / którym przykazujemy / aby rozumnie
czynili

czynili sprawiedliwość każdemu / Których przy
kazanie od wszystkich poddanych Krom iakiey
wymowki było chowane / aby każdy osobliwie
własności swe w pokoju otrzymał y rzadził.
A zbroie w Krolewskich domiech aby były za-
chowane / a aby ich żaden nie śmiał brać ani
nosić: Przykazuiemy też to / aby od tego mia-
sta Perskiego / aż do Macedoniei droga była
tawna y pospolita / aby tam iadacy / y wraca-
iacy / Krom żadnego przenagabania przecho-
dzili z kupiectwy ich świebodnie.

Jako Alexander nalezłszy morderze
Daryusa Cesarza / przykazał strącić.

Młczenie wszystkim przykazał / y rzekł: Kto
rzy z was zabili Daryusa moiego nieprzy-
iaciela / niechay przystapia ku mnie / a weźma
słuszną zapłatę. Przysięgam przez namocniej-
sze Bogi moje / y przez namiłsą matkę moję /
iż im godna a słuszną zapłatę dam.

Gdy tak przysięgał Alexander / wszyscy lub
gorzko płakali. Potym złośliwi meżoboy-
ce Ziffer y Anebazonthes staneli dobrowo-
lnie przed Alexandrem / y rzekli mu: Cesa-
rzu wielki my iestefiny ktorzysiny Daryusa re-
cómą własnymi zabili. Widząc ie Alexan-
der / zarazem przykazał rycerzom swoim / aby
ie poimali y związali / a związane / aby wiedli
do gro-

do grobu
pościnani
ku zaliś
gal / y prz
mili nie
pander o
wał / zem
se obia
gło byd
twierdził
aby wys
Alexand
lic iako
naci. A t
wiofsy / p
lojone r

Jako
du /

q Teg
remu in
sarsa /
ten na p
Ksiaze

Jako

W

do grobu Daryusowego / a tam aby byli ty
pościni. Oni tedy ieli wołać. Cesarzu wiel
kizalis przez namocnięsę Bogi nie przysię
gał / y przez zdrowie matki twoiej / ięsmy nie
mieli nic przeciwnego cierpieć. Ktorem Alex
ander odpowiedział / ażam wam nie obiec
ował / zem wam miał dać stuśna zapłatę / wa
sę obławienie żadnym obyczaiemby nie mo
gło bydź / ięslibych tego był przysięga nie po
twierdził / moy wmyśl takowy był z początku /
aby występnimęzoboyce sęie stradali. Gdy to
Alexander mówił / poczeł go Persowie chw
lić iako Boga / a ony meżoboyce kazał pości
nać. A tak wszystkie one ziemie w potęciu wsta
wiofsy / po wszystkich mieściach rzańce y prze
łożone rządził.

Jako Alexander Cesarz na prośbę lu
du / wstawił Królaże Perskie Durycyusa.

Tego czasu niektory człowiek stary / k
remu imię było Durycyus / wuy Daryusa Ce
sarza / który był od Persow bardo miłowan /
ten na prośbę wszystkich ludu od Alexandra
Królaże ciem w Persyey iest wstawion.

Jako Alexander wziął sobie za żonę
Korane dziewczkę Daryusa Cesarza.

Tęego dnia Alexander siedząc na tronie
6 iestacie

testacie złotym Koronowani: a według przy-
kazania Daryusa Cesarza / Kazał Koranie ie-
go corce przed obliczność swoje przyść / Ktora
Korone złota z kamieniem kosztownym na głow-
ie miała / Ktora według obyczaju Perskiego
wzjął za żonę / a Kazał iey wedle siebie na stole-
cu złotym siedzieć / y rozkazał aby iako Kro-
lowa od wszystkich była czczona. Persowie to
widząc / weselili sie bardzo / a zaraz wzięwszy
Bogi swe / przynieśli ie przed Alexandrą / y po-
czeli Alexandrą iako Bogą chwalić mówiąc:
Ty sam jesteś Bog / a to co jest Bogom miło-
czynność. Alexander to widząc żałował sie / a
drżąc y bojąc sie / mówił do nich: Nie chwali-
cie mnie iako Bogą / abowiem jestem człowiek
iako y wy śmiertelny. Potym pisał
list Olimpię matce swej / y Arystotelesowi
swemu nauczycielowi o niezliczonych bitwach
y zwycięstwach / Ktore w Persyey podiał / y o wiel-
kich bogactwach Ktore znalazł w onej ziemi.
Zasie to pisał / aby przez ośm dni czynili wesel-
e dla Korany dziewczki Daryusowej / Ktora
sobie wzięła za żonę.

Jako Alexander ciągnął przeciw Po-
rusowi Brołowi Indyjskiemu.

Potym zebrałszy lud Alexander / tak
Macedonow iako y Persow: przykazał
aby

aby przeci-
wi. A ta-
czal ciagn-
mie pust-
bylo / y po-
okrutney-
też / wci-
siemrzac-
mieli na-
usłamy o-
Dla czeg-
ey / w Kt-
a tak zap-
lismy wsi-
nie infeg-
poddil /
Abowiem-
ści trwa-
wa. M-
ziemie /
sie podo-
spokoic-
miewsce-
wie odle-
y Grek-
dony y n-
mocnie-
formie p-

lug przy
tame ier
śc/ktora
na glos
Perskiego
na stol
ko Kros
fowie to
żiawşy
rąy pos
nomiac:
m mło
fil sie/ a
e chwali
słowiek
m pisał
telefowi
bitwach
o wiel
y ziemi.
li wes
ktora

o pos

/ tak
yż kazal
aby

aby przeciw Porusowi Krolowi byli goto
wi. A tak ruszywszy sie z wielkim ludem / po
czal ciagnac w Indyę / a tam idac przez zie
mie pusta bårzo szeroka / w ktorey wody nie
było / y po gorach skalistych / także w drodze
okrutney / spracował sie y rycerstwo iego / iż
też z wciśku wielkiego rozpaczali / a stad wszyscy
siemrząc między soba mówili : Dosyćśmy już
mieli na tym / jesteśmy Persyę zbołowali y Dary
usaśmy otrzymali / ktorey nam czyni dań bral.
Dla czego wiecey wstawamy szukać Indys
ey / w ktorey okrutne zwierzęta przebywają /
a tak zapomniemy ziemi naszej / w ktorey mies
lismy wszystkiego dobra dosć. Alexander ten
nic innego nie żada / iedno aby wszystek świat
poddził / zaiste bitwy y zwady tuczą ciało iego.
Abowiem gdyby przez mały czas w spokoyno
ści trwał / iakto człowiek przez poårmu wita
wa. My opuściwszy go / wroćmy sie do swej
ziemi / a on z Persami niech iedzie gdzie mu
sie podoba. Olszyawszy to Alexander / kazal w
spokoic wszystkich lud / a wstąpiwszy na wyższe
miejsce mówił do nich : Uciechay sie Perso
wie odłacza na iedne strone / a Macedonowie
y Grecowie na druga / a patrząc na Maces
dony y na Greci mówił im : Moi rycerze nas
mocniejszy Macedonowie / słow moich po
kornie posłuchaycie. Persowie do tych czasow

bedac swowolni / pod moc sie nasze podobali /
a wy mieteraz chcecie opuścić / a nazad do oya
czyzny waszey ciągnąć : wiecie iak oście byli za-
smuceni z słow Daryusowych / potwierdzalem
was pocieszać i yradzac / a były vmocnione
myśli wasze. Żasie gdyśny sli w pole z nieprzy-
iacielmi naszymi / przed wśystkimim stanał y
pierweyem walke poczał. Żali nie dla waszeg
zdrowia sedlem postany do Daryusa / y wyda-
lem samego siebie dla was w wielu nieprze-
spiecznościach y škodach : Wiedźcie to zápe-
wne / iakom do tego czasu zwycięzał / tak y po-
tym z pomocą Bogow zwycięstwo otrzymam.
A iesliże chcecie sami do Macedoniei iachnąć /
ia sie nie wroce. A gdy to mowil / wśyscy
Książeta Macedoniskie zaśromali sie / a pro-
szac odpuszczenia / mowili. Cesärzu wielki ży-
wot nasz w ręku waszych polożon / gdziekol-
wiek sie obroćcie / Maiestatu waszeg bedziem
naśladować / byśmy też mieli pomrzeć / was
żadnym obyczaiem nie opuścimy. A potym
ruszywszy lud swoy / puścił sie w wielka feros
kość Indyey. Potym Książęca Lipca zabie-
żeli mu Posłowie od Porusa Krola Indyjskie-
go / ktorzy mu list takowy przynieśli :

¶ Porus Krol Indyjski lotrowi Alexan-
drowi / ktorzy lotrując otrzymawa miastá /
przykazuiać rośląziemy. Gdy ty bedac
śmier

śmieroteln
walczyć c
gdyż ty o
byśny by
państwo
wal. A i
kość nasz
nie może
bielsa mi
iestesmy
ale też y
aża niew
(ktory d
do Indy
wszy / pr
ćmić ich
Kerpes
wie dan
na była
wzgard
dry / wi
nych po
abyś sie
wać nie

Jako
Gdy
Ggo

śmiecotelny przeciw nieśmiertelnemu Bogu
walczyć chcesz / śalonosc ziela umysł twoy/
gdysz ty oczy masz a nie widzisz / y mniemasz a
bysmy byli rowni Persom / Krores ty pod swe
panstwo podbil / zaprawdes ze mdlemi boio-
wal. A izes ie zwycięzyl / mniemasz aby wyso-
kosć nasze pod twoie małosc podbil / co wždy
nie moze bydz / zeby ziemia nad wysokosć nie-
biesta miała bydz przelozona. Zaprawde my
iestesmy moźni zwycięzce / iz nie tylko ludzie/
ale teź y Bogowie imieniu naszemu wstuguią.
aza niewiesz / iz niekiedy Dyonizyus Bachus
(ktory dobrowolny oćiec iest wezwany) wśedł
do Indyey walczyć / ale na ostatek tyl pod-
wśy / przed Indy wćiekł / nie mogac sie sprze-
ciwić ich mocy. Przedtym teź to było / niżli
Kerxes krolował w Persyey / iz Macedono-
wie dawali czynś Indom / ale iz niepożytecz-
na była ich ziemia / y Krolowi nieprzyjemna/
wzgardzili ia Indowie / abowiem każdy ma-
dry / wiecey rzeczy obfitych niżli niedostatecz-
nych pożada. A dla tego tobie przykazuiemy/
abyś sie do swey ziemi wrocił / bo gdzie pāno-
wać nie mozesz / tam nie pomyslay.

Jako Alexander cieśyl Rycerze swe.

Gdy ten list Alerándrowi oddano / kazał
go przed wśyskimi czytać / a Rycerze stua-
chając

chciał listu / zasmucili sie barzo. Ktorem rzekł
Alexander: Nieżowie Ryccerze moi namoc-
nieyszy / wmysły wasze z stow listu Porusowego
żadnym obyczaiem niechay sie nie smeca / azaz
nie baczyćcie z iaka pycha mowi : zaprawdę
wam mowie iż / wszyscy pogani maia towarzysza
stwo z niememi zwierzęty / z ktorymi mieszka-
ia / iako z Tyry / z Pardy / y z infemi bestyami /
iż gdy te od ludzi beda pobite / w mocność y
obronność leśna vsia. A rzekłszy to / kazal pi-
sac list tym obyczaiem.

¶ Krol nad Krolmi y Pan nad Pany / Alex-
ander syn Hamanow y Krolowey Olimpiey /
Porusowi roztazujemy. Zostrzyłeś zmysły nas-
ze / a dodales nam śmiałości walczyć przeciw
wam / iżś powiedział / Macedonia bydz nie-
płodna we wszystkich dostatkach / a Indyja ho-
na we wszelkiej rośleszy obfitująca. A dla te-
go wszystkimi siłami bedziem ztoba walczyć /
abyśmy ziemi twej (ktorą rzekł barzo obfi-
ta) dostali. Ale iżś rzekł nie tylko ludziom /
ale też y Bogom roztazować / do ciebie cia-
gniemy / ztoba nie iako z Bogiem / ale iako
z człowiekiem pogańskim / pychy y proźney
chwałypelnego / boiować.

Jako Porus Krol Indyiści z Ryce-
stwem zwozy / y ze Słońmi swoimi ciągnal / ku
potykaniu z Alexandrem. Czza

Czyż
barzo
Słońcio
czy / prz
prawde
ba czer
mi żelaz
sych / cz
ciech by
w każde
żow. A
sowie k
sie / bar
nie tylk
krutnych
sili / m

Jako

A
la /
stanał
y Perso
Maced
Persow
stepu n
Gdy ta
myśla

Czytając list Porus Krol / rozgniewał się
bardzo / a zgromadziwszy wielkość ludu y
Słoniow bardzo wiele / z którymi zwykli walczyć /
przeciw Alexandrowi wysli. Był zaś
prawde Porusow lud bardzo wielki / miał z sobą
czternaście tysięcy wozow / wszystkich z ostre-
mi żelazami / a to licząc krom tezdnych y pie-
sych / cztery sta Słoniow / na których grzbie-
ciech były drzewiane wieże postanowione / a
w każdej z osobną wieżę było trzydzieści me-
żow. A tak to widząc Macedonowie y Per-
sowie którzy z Alexandrem byli / zlekna-
li się / bardzo się zaśmucili : y dziwowali się bardzo /
nie tylko z wielkości ludu / iako z zwierząt o-
krutnych / a widać że z obu stron zjadziwszy
byli / meźnie staneli.

Jako Alexander walczył z Porusem Krolem Indyjskim.

Alexander wsiadłszy na konia Bucefas-
sa / przed wszystkimi Rycerzmi swemi
stanał zbrojny / y przykazał Macedonom
y Persom / aby przodem boiowali / a on z
Macedony y Greci stał ku potkaniu gotow.
Persowie od Słoniow byli porażeni / iż przy-
stepu mieć nie mogli ku nieprzyjaciolom.
Gdy tak Alexander o Słoniach medrzył ro-
zmýślał / kazał słupy miedziane sprząwić / a tak

zał w nie węgle sypać / a gdy było ognia pełno
w nich / iżby nie ochłody / kazał też sprawić ze
lżny wóz na którymby stały / a przed Słoniem
z nim iść. Te słupy gdy Słoniowie wyrzeli /
mniemając ie być ludzi / ścigali nosy swe /
chcąc ie przyciągnąć iako y ludzi : a tak sie z
wielkiego rospalenia sparzali : a tak nązad w
ciekając / żadnym obyczajem niechcieli ku bi
twie. A gdy widzieli lud zbroyny / wciekali bo
jąc sie sparzyć nosow swych / iako od słupow.
Widząc to Porus / zasmucił sie : Persowie zaś
tym czynili nawalność na Indy / strzelając y
kopitami ie przebadając porażali. A tak wsta
wicznie przez dwadzieścia dni wojna trwała /
na ktorey bitwie Medy y Persy w wielkim
ściśnieniu wstawali. Widząc Alexander iż
oni wstawali / rozgniewał sie bårzo / a siedząc
na kontu Bucefale / wbieżał w bitwę / y poczał
mężnie walczyć / a za nim Macedonowie y Gre
kowie / Indy wålśnie porażali. Zarázem In
dy poczeli wstawać / ktorych Król Porus w
mnieysząc widząc / tyl podawşy / wciekł :
a Indowie też za nim wciekali.

Jako Alexander wşedł do miastá
Porusowego.

Alexander leżąc tam z woyskiem swym /
czynił Bogom swym ofiary : y przykazał
tak

tak Indy / Persy / Macedony pogrześć: a
drugiego dnia zburzył ono Miasto Porusow
wo/y otrzymał. Wtedy Alexander wpa-
sł Porusow / znalazł tam (coby się widziało
bydź ludziom niepodobno ku wierzeniu) czte-
rzy stał słupow albo filarów złotych z gałkami
złotymi / barzo misternie sprawionymi / a mie-
dzy filary grona złote z listkami złotymi wie-
śiały. Były tam grona iakoby w winnicy z
kryształu / a drugie z perel / niektóre z Smarag-
du / a niektóre z Onichimow : tak / iż się tam
widziało bydź z przyrodzenia rosły. Ściany
też onego pałacu / były z blach złotych : które
łamiąc Macedonowie / nąydowali iako pa-
lec wmiast : a były one ściany przychodzone
z Perel z kostownych / w iednakiey wadze z
Karbunkulufow / z Smaragdow / z Amaty-
stow. Ściany w branach y drzwi onego pała-
cu z Slonowych kości były : zamśowanie też
abo sklepienie nądedrzwiami y nąd okny / by-
ło sprawione z Ebanu drzewa czarnego bar-
zo wonnego : Komory y Kownaty z drzewa Cy-
prysowego. We dworze onego pałacu były
filary złote / między którymi były Jawory złote
te / ną których gałaskach siedzieli ptacy z roz-
licznych rodzajow / a każdy ptak według wła-
snego swego rodzaju był wymalowan / nożki
ich y pąznocty były z czystego złota. A tak oni
G 5 ptacy

ptacy / ilekroć chciał Porus / według czarna-
kajskich nauk pięknie śpiewali. Znalazł też
tam Alexander w onym pałacu naczynie ro-
zmaite złote / z kamienia drogiego : y kryształo-
we bärzo misternie sprawione / a namnię fres-
brnych nąydowali. Potym ztamtad ruszy-
wszy lud / przyciągnął do portow abo brze-
gow Kaspię / a tam namioty postanowił.
Była tam ziemia bärzo dobra / ale w nię
było wiele rozlicznych rodzajow wezow. Po-
tym pisał list do Talisfrydy Krolowey Amá-
zoniskiey tymi słowy :

¶ Krol nad Krolmi y Pan nad Pány / Ales-
xander syn Boga Hamona y Krolowey O-
limpiey : Talisfrydzie Krolowey wesele. Bo-
towania ktoreśmy z Bogiem Daryusem czy-
nili / a iakosmy walczyli / tak rozumiem iż do-
brze wiecie. Walczyliśmy też z Porusem Krol-
em Indyjskim / y z inszymi Pogany niezliczo-
nymi : a żadnym obyczajem sie nam przeciwie-
nie mogli / dla tego wam przykazujemy / iesli
chcecie ziemię waszą z rąk naszych wybawić /
czyns y dań nam płacić.

Odpowiedź ná to / przez Talisfryde
Krolowá Amázoniská tym obyczajem.

Krol nad Krolmi y pan nad Pány /
Alexander syn Boga Hamona y O-
limpiey

limpiey
smy zro-
zoniska
nad rosy-
so. 22
Slyfeli-
nie y iad-
nieysze
A przeto
mce w-
czyności
nam jad-
kim zefr-
przygod-
gdyż prz-
glebok-
stanie z
wiadam-
ryogár-
nania n-
sly wch-
tyściecy
glow.
nym pr-
miešťka-
my / a z
miešťka-
ieśli nie

limpiey Krolowey / iakto do nas pisal / dobre
smy zrozumieli. Talisryda Krolowa Amas
zoniska z inszymi Almazony namocniemy /
nad wszystkie inne rycerze / ktorzy pod niebu m
sa. Alerandrowi Macedonskiemu wesele.
Slyshelismy / iz twoy vmysl madroscia kwie
nie y iasnieie : iz przyśle rzeczy pamietasz / ni
miejesz zradzasz / maiac znaiomosc o przeszlych.
A przeto opatrzy to / a bacz pierwey niz w gra
nice wnidzies / iakie tobie wciiski y niebezpie
cznosci moga sie przydac. Jezec przeciw
nam zaden reki nie podmost / ktorzy z wiel
kim zesromoceniem nie odped / baczze tedy na
przygody twoie. Blazenstwo jest madremu /
gdyz przez nieopatrznosc / wpada do moriska
glebokosc. A iz snad obcowanie nasze y mies
kanie zadasz widziec / tobie przez ten list opo
wiadamy. Przebywanie nasze jest wysep / kto
ry ogarnela rzeka / ktora poczatku ani do
nania nie ma / a z iedney strony barzo ma cica
sty wchod : a jest nas w liczbie dwa troc sto
tyseley y czterdzieci tyseley wsrtekto bialych
glow. Mezowie nie mieszkali z nami spola
nym przebywaniem / ale za rzeka przeciwna
mieszkali : a wskatze roczne swieta obchodzic
my / a z mezymi naszymi przez trzydzieci dni
mieszkaliac / rostkosy cielsne spravujemy. A
iesli niewiasta poczne y porodzi syna / chowa
go az

go aż do siedmi lat/ potym go do oycā pośle :
a ieśli będzie dziewkā / tedy iest chowana we
dług nāszego obyczāiu. Gdy też mamy wyniāć
przeciwo nāszym nieprzyaciālom / dzieśięćroć
sto tyśięcy nā pretkach koniach przybrane w
zbroie walczne wyieżdżamy : a drugie zostā
na aby wyspu strzegły y bronyły : a gdy sie z zwoy
ciestwem wrācamy / od nāszych iednakō chwala
ie bierzemy. A tak ieśli przeciwo nam wyie
dzie / wmyślilismy meżnie boiować : a ieśli ty
nas przewycięzys / o wseki żādney chwaly nie
otrzymas / iże niewiāsty odzierzys. A dla tego
dawamy tobie znāć / aby żādnym obyczāiem
przeciwo nam gwałtownie nie iedził / bo sie to
bie wiele przeciwności moze przydāć / o kto
rych ty nic nie myślisz. Gdy przyniesiono list
Alexāndrowi / a czytāiac go śmiał sie / a żarā
zem kazał list piśać / tym obyczāiem.

¶ Krol nād Krolmi y Pan nād Pāny / Alex
pānder syn Boga Hānomā y Olimpiey Krol
lowey / Talisfydżie Krolowey Amāzonstkiey y
inśym wesele. Trzy cześci swiātā podbiliśmy
Azja / Afrykē / y Europe : a nāsey mocy na
mniey sie przeciwić nie mogli : a ieśli wy z nā
mi chcecie walczyć / co sie wam przyda / roz
myślcie sie dobrze. Ale iż wāśe obcowanie
miluiemy / dawamy wam nā poradzenie / aby
wyśedfsy z wāśego wyspu wespołek z meżmi
wāśemi /

wāśemi/
se. Pzy
nāszego
nāse / iż o
wy tier
z wāsyd
spot oym
postāły
godnych
ne nie by
nie okru
su barzo
cznie pr
wrocila

Jāto 2
spieczno
Kiem

T Eg
wi
bitwy
zgroma
To gdy
iemu lu
ściey y
Sierpn
nie Slo

ważemi/ żebyście przyszli przed obliczność naszą.
Pżysięgamy wam przez Jamoná oycá
naszego/ y przez Junone y Minerve Boginie
nasze/ iż od nas żadnego wciśku/ ábo iakiey krzy-
wody cierpieć nie będziecie/ á czynse rycerstwo
z waszych Amázonow wydaćcie / á tak was
spokojnie puścimy. Ony rozmyślirwszy sie/
postály mu dzieśięć żrębcom nieobieżdzonych
godnych ku obieźdzeniu / náđ ktore tym row-
ne nie były nálezione/ y dzieśięć koni białych też
nie okrutnych/ ale wybornych : przy tym czyn-
śu bárzo wiele. A Krolowa przystąpiła obli-
cznie przed Alexandrá : á potym spokojnie
wrocila sie z weselem.

Jako Alexandér z wielkimi nieprze-
spiecznościámi y z wciśnieniem/ ciagnal z wojs-
kiem swoim przeciw Porusowi Krolowi
Indiyskiemu.

Tegoż czasu powiedziano Alexandrowi
wi / iż Porus Krol Indiyski ktory z
bitwy wiechal / byl w mieście Bakrycen / á
zgromadzał lud aby z nim powtore walczył.
To gdy wstýł Alexander / ruszył przeciw-
iemu lud/ á wybrałszy sto y sześćdziesiąt tys-
ięcy y dwa tysiąca rycerzow / miesiącá
Sierpnia poczel iechać przez wielkie pala-
nie Słońca. Szli tedy przez mieyscá pias-
zyste

cwste a bardzo suche / górze wielka wielkość wo-
w y okrutnych zwierząt było. Alexander
przykazał aby wysytek lud zbroyny siedl / a ias-
niał z daleka on lud wysytek iako gwiazdy /
bowiem ich zbroie były pozłocene / a tak ię-
dzac przez wiele dni / wody namnię nie nale-
śli. Tedy niektórzy rycerz z Macedonow / kto-
ramu imię było Zesir / znalazł w iednym kamie-
niu wodrojonym troche wody / ktora sie tam
ściekła z rosy niebieskiej / a nabrawszy ię w
przebicie swoje / przyniósł przed Alexandra.
Widząc Alexander one wodę / tak mądrze rzekł:
ieśli ta woda bede pił / wezmali też potwier-
dzenie albo ochłodzenie czołntki wysytki Mace-
donow y Persow / zali ia tylko mam bydz żyw-
 przy nich? Odpowiedział Zesir: ty sam badz
posilon panie. Alexander rzekł: a ieśli wysy-
scy pomrzecie / dla czego sam mam żyć z boles-
ścią / widząc śmierć tak Macedonow y Pers-
ow? Wnet przed wysytkiem i kazał wodę wy-
lać: a widząc to rycerze ięgo / byli potwierdze-
ni na swym sercu: y zaśie w drogę iechali.
Drugiego tedy dnia / przyiechali ku iedney rze-
ce / na ktorych brzegach pełno było trzciny
bardzo miastey / iako słońce na sześćdziesiąt
stop wysokie. Tedy przykazał Alexander czep-
ać one wodę: ktora piąc Macedonowie /
mieli od nię biegunkę albo czerwona niemoc /
a tak

a tak ma-
gorzka i-
niu y sm-
go / nie t-
lonych su-
lexander
iego noś-
z kofami
ście ser po-
bladow /
y niezlicz-
trzeby lud-
przow / y
złoba wie-
cedonow
mogli wi-
wielkiego
też z ięgo
liwa / a nie-
to ięscze
nieli we z-
cieżkości

Jako Al-
rzeczona /
tny / y o

A Tak 2

a tak mārli: abowiem onā woda była bā-
gorzka iako ciemierzycā. W wielkim wciśma-
niu y smetku był Alexander / y wszystkie ludzie
go / nie tak sami dla siebie / iako dla bydła y
innych zwierząt ktore ginely. Abowiem Al-
lexander miał Sloniow tysiąc / Ktorzy złoto
iego nośili / a cztery sta wozow wszystkich/
z kosami ostrymi przyprawionych / a dwa na-
ście set parieżdnych / trzytrocsto tysięcy wiel-
bladów / Mulo w / Drabarzow niewymowna
y niezliczona wielkość / Ktorzy zboże y inſze po-
trzeby ludowi nośili. Wołow też / Krow / wie-
przow / y inſzego bydła w niezliczney wielkości
złoba wiedli. W takichowym zaprawde Mā-
cedonowie bogactwie obſitowali / iż ledwo
mogli wielkość złota znoſić / bydło też dla
wielkiego pragnienia zdychało. Niektorzy
też z iego rycerzow liźali trawę / drudzy pili o-
liwe / a niektorzy pili ſwoy wlaſny moc / a nad-
to ieſzcze dla wielkiej wielkości wozow / mu-
śieli we zbroi ieździć / co to było z ich wielką
ciężkością y wciśkiem.

Jako Alexander iādac nād rzekā prze-
rzczo na / znalazł zamek niezwoycieżony / y okru-
tny / y okrutne bestye / Jępotamy y inſe /
ktore pożyrały Rycerze iego.

A Tak Alexander iādac nād brzegiem prze-
rzczo

rzeczoney rzeki z ludem swym: a o osney godzie
nie na dzień/ dosli iednego zamku ktory w po
środku oney rzeki byl zbudowan / około kto
tego wielka część rzeki odchodziła. A byl ten
zamek zbudowan z tey wielkiey trzciny / kto
rey też rzeki bylo na cztery statania/ z onego też
zamku wkazowali sie ludzie. Tedy Alexander
przykazał ich Indyjskim ięzykiem pytać/ gdzie
by mogli wode słodką a godną ku picciu brać/
a oni sie ieli kryć. Zarazem Alexander/ przyka
zał aby strzelali w on zamek a oni sie tym wie
cey kryli. Baczac to Alexander/ iż mu niechcie
li odpowiadać kazał aby niektorzy przepłyną
wszy one rzekę na zamek wešli/ y stało sie tak.
Gdy tedy wešli w one rzekę niektorzy śmielszy
nadszy z gołymi mieczmi / w liczbie trzydzieści
y siedm/ a gdy już czwarta część rzeki przepły
neli/ zaraz sie na nie poruszyli z wody Ippotamo
mowie: ktorzy sa kształtu końskiego/ okrutnie
ie pożarli. Potym stamtąd odesli / a teżdziłi
tak cały dzień wielką a nieznosną ciężkością
spracowani. Zabiegli im Lwowie / Pardo
wie/ Niedźwiedzie / Jednorożce/ Zubrowie/
y Smokowie/ ktore mocnie zabili.

Jako Alexander przyiechał do iedne
go jeziora/ gdzie tam walczył z smoki
y bestyami okrutnemi.

Krajać

K Raza
denne
ro rostk
Przykaza
wysiec n
go jezior
rotie na
Alexander
przez wie
począł s
Niedźw
czeli do
Smokow
czeli sie
nim/ tak
brzmiała
nościa b
też mieli
ie sli po
czeki: i
telne/ a
chodzący
fony by
li pojrze
wiaz: O
sie z nio
czynił/ t
rota w

rey godzi
pry w pos
tolo kto
A byl ten
ny / kto
onego też
Alexander
tać / gdzie
ciu braci
er / przyka
tym wie
niechcia
rzeplyna
to sie tać.
śmielszy
zydzieści
i przeple
Jppotna
ożrume
a iedźili
ieżkościa
Paroo
ubrowie /

iedne
moki

Brajac

K Rajac tak około oney rzeki / potym o ier
dennaszey godzinie na dzień / należeli iezio
ro rostkosne / a tam sie položyl z woyskiem.
Przykazał tam Alexander las on na szerokość
wysiec na trzy mile : ktory las był około one
go ieziora z przerzeczoney trzciny / a było sie
rokie na cztery stajania. Przykazał też tam
Alexander wielkie ognie palić / bo tam vmyślał
przez wiele dni pomieścić. A gdy już kśieżyc
poczał świecić : zaraz wielka nawałnością
Niedźwiadkowio okrutni a barzo wieley / po
czeli do onego ieziora przychodzić. Potym
Smokowie rozlicznych barw / y wojowie po
czeli sie kwąpić ku iezioru z wielkim kśyżką
nim / tak iż ona wśysła ziemią / z kśyżkami ich
brzmiała / a bowiem wychodząc z gor z nawał
nością biegli pić do onę ieziora. Smokowie
też mieli na głowach swych grzebienie / a tak
że śli podniosły brzuch / a rozdźiewiły pasz
czeki : ich tchmienie było smrodliwe a śmier
telne / a z oczu ich iskry palące ogniste po
chodziły. Widząc to on lud boiaźnia przestras
zony był / bo rozumieli wśyscy aby ie już mie
li pożyć. Tedy Alexander pocieśzał ie / mo
wiąc : O moi namileyśy Rycerze / nie smęćcie
sie z niżzego / ale iako wyrzycie v mnie co bede
czynił / tak y wy czynicie. A rzekły to / wziął sa
rka włócznia y tarcz / poczał walczyć z Smo
kami

ti y z wężmi/ ktorzy przeciw temu okrutnie
przychodzili. To widzac Rycerze iego /byli w
tym posileni: a wżiarszy na sie zbroie/ poczeli
te meżnie zbiciać / od ktorey gądziny dwadzie
ścia Rycerzow y trzydzieści słuzebnych pogine
lo. Potym z oney trzćiny Raki bårzo wielkie
wychodzily / mając grzbiety twårdsze nąd
Krokodylle / a gdy ciştali na nie wlocznie /
nie byli żadnym obyczaiem obrażeni / a wştak
że ich wiele pobili / a drudzy wchodzili w ie
şioro. A gdy bylo o wtorych kurzech w noc /
bårzo nagle przypadli na nie Lwowie biali /
mnieyszi niż ony raki z wielkim rykiem ieczac/
nastawiaiac swe czolo. Oni też z woyska czy
niac şturm na nie/ biali ie na swoje wlocznie/
ktorych bårzo wiele pobili. Potym przyşli
wieprze dziwney wielkości / ktorych kły abo
zeby na łokieć na dłuża byly / a byli z nimi wos
społek ludźie leśni meżowie y niewiaşty / ma
iac każdy şeść rak/ a tak wespół z wieprzmi
na ludźi gwałtownie biegli. Ale Rycerze bio
rac ie na wlocznie swoje / od nawalności ich
wchodzili. Bårzo wielce byl dreczon Aleran
der y iego lud / a tak kazał iesze wietşy o
gien czynić okolo woyska nąd ieşiozem. Po
tym przybiegła iedna bestya na nie bårzo o
krutna/ a bårzo wielka/ mocnieysza niż Słoń/
a podobna była koniowi: glowe miał czarna /
a na

a na czele i
ia Indryk
wicy niż
na rycerz
tam y sam
şyl. Żabi
cerzow/a
y żala dla
şly z oney
ktore iad
şwierze
ludziom
nie toper
zeby byly
twarz lud
ktorem
przybli
a nosy w
ştodzili
gionego
gorze/ Et
Jako 2
Lacry
PŁocyn
li m
Przyciog

na czele jego trzy rogi bårzo twårde / zwano
ia Indyjskim ięzykiem Onocentaurus: a drze-
wicy ni¿ sie wody napil / rzucił sie gwałtownie
na rycerstwo Alexandrowo. A Alexander y
tam y sam sie przejeżdżając / Rycerze swe cie-
szył. Zabila ona bestya dwadzieścia y ośm ry-
cerzow / a czterdzieści ich raniła : potym sama
wstała dla nawalności zbroynych. Potym wy-
szły z oney krainy myszy wielkie ni¿ Eretowie /
ktore jadły ciała umarłych / a gdy jadły inşo
zwierzeta / tedy zdychały / a wskakze ich kaśanie
ludziom nie škodziło. Zåtym poczeły latać
nie toperze tak wielcy iako gołębie / w ktorych
zeby były iako w człowieka / a latając bili na
twarz ludzka / niektórym wgrzyżając nosy / nie-
ktorym vsy wrywając. Gdy sie potym dzień
przybliżał / przylecieli wielcy ptacy czerwoni /
a nosy w nich y nogi czarne / ktorym im nie
škodziło / ale wielkością swa napelniały brzo-
gi onego iesiora / wyciągały z niego ryby y wes-
gorze / ktore przed nimi iedli.

Jako Alexander przyiechał do stron
Latrymarijskich / opuściwszy miejsca ony
nieprzebezpieczne.

Potym z tamtad ruszywszy sie / opuścił
i te miejsca škodliwe a niebezpieczne /
przyciągneli w strony Latrymarijskie :
2 2 Etoro

ryskie: ktore we złości y w bogactwach obfi-
towały/ a ludzie oney ziemię łaskawie go przy-
ieli/ y wiele temu pożytkow dali: mieszkali tam
przez trzydzieści dni. Byli tam ludzie ktore
zwano Serony/ v ktorých drzewa są takowe/
iż liście mają iako wełne napiekniesz/ ktore
on lud zbierał/ a śaty z nich czynili. Rycerze
też Alexandrowi tym wiecey byli posileni y
wweśeleni z zwycięstw/ ktore otrzymali nad
onemi gadjinami.

Jako Alexander powtore walczył z
Porusem Brolem Indyjskim/ y zwyciężył.

Po tym ruszywszy sie z swym woyskiem/
ciągnął na ono miejsce gdzie Porus le-
żał z ludem zebrany. Alexander tedy zszy-
kowawszy vszy/ stanął na swym koniu Bus-
cesale/ a między wszytłkami czyniwszy pier-
wey sam nawalność/ gdy poczęły brzmieć
bebny wojenne/ począł meżnie walczyć: a
Indowie bez przestanku wstawicznie wpada-
li w bitwie. Gdy obaczył Porus na woys-
nie swoje wstawać: stanął przed wszytłkami/
a wielkim głosem wołał/ y mówił. Alexan-
der nie słusno jest Cesarzowi tak po próżnicy
traćć swoy lud/ ale sam przez sie ma dokonać
walki: niechay tedy stanie twoy lud z iedney
strony/ a moy z drugiey: a my tylko sami przed
wszytłkami

wszystkimi widzącami będziem boiować: jeśli
mie przewyżciesz lud mój tobie będzie poddan
ieśliże ty w rekę mych wstanieś / pod me Panna
stwo lud twój będzie poddan. To dla tego Po
rus mowił / iż wzgardził Alexandrą dla mało
ści wzrostu jego / a wszakże niewiedział y też nie
znał śmiałości / ktora sie w małym ciełe Ale
xandrowym tiała. Zbowiem postawa jego na
wysokość była na trzy łokcie / przeto dufał Po
rus w wysokość ciała swego / ktora sie widzia
ła bydy na pieć łokiet. Zaraz gdy sie uspokoiły
były / obadwa Krolowie tylko sami z sobą sie
potkali / a Rycerze Porusowi wielkimi głosi
wołali. Słyszac tedy Porus wołanie / ktore ie
go lud czynił / obrocił swoje oblicze k nim / a w
ten czas Alexander przypadszy vderzył mie
czem w głowę jego / y zaraz go zabił. Wyżas
wszy to Indowie / poczeli z Macedony wala
czyć / ktorym Alexander rzekł: Niechay prze
stanie nawałność wasza / a dobrowolnie sie
wroćcie do własności waszych: zaprawdę za
dne y krzywdy nie będziecie cierpieć / przeto że
ście meżnie boiowali. Indowie zaraz usłyszai
wszy mowę Alexandrową / zrzuciwszy z siebie
zbroie / poczeli Alexandrą iako Boga chwalić.
Alexander tedy postanowił tam woysko swe
y Bogom swoim ofiary czynił / a kazał ludzkie
ciała pogrześć. Porusa Krola poczcimie schor
wał.

Jako Alexander znalazł lud / który zo-
wia Erydraces albo Gimnozofiste.

Potym ruszywszy się z wojskiem / przysie-
chał do Erydraków. Erydrakowie zaś
prawde ludzie są / w których umyśle żadna pra-
cha nie panuje / a zowią się Gimnozofiste. Nie
walczą ani się wadzą / a nago chodzą: miast nie
mają / ale w iastkiniach y w skalach przy gorach
mieszkają. Gdy Król tego ludu usłyszał o
przysięgu Alexandrowym / posłał list takowy
do niego.

¶ Śmiertelni Gimnozofiste / człowiekowi
Alexandrowi piszemy. Słyszeliśmy iż na nas
iędziesz walczyć / dla czego się temu dziwujemy /
bo nic od nas nie możesz wziąć. Abowiem
gdyż nic nie mamy gdziebyśmy ciała nasze za-
chowali / coż od nas weźmiesz? a ieałżeż na-
mi chcesz walczyć / prośności naszej żadnym o-
byczajem nie opuścimy.

Jako Alex: pisał do Gimnozofistom.

Przeczytawszy list Alexander / posłał do
nich mówiąc: iż do nich z pokojem y we-
solo przyjdzie / a potym wyiechał do nich.
Alexander tedy poglądając na nie / a oni
nago chodzili / a mieszkali w skrytości y w
iastkiniach / dzieci też z ich żonami osobno prze-
bywają.

bywały z
macie gr
ktorych
dni obpo
co chceci
nam nie
my. Kto
ia jest an
daci. A o
y tam y
niatąc: i
drości i
wiedzial
tem się n
wałnych
prawde
ducha w
enie pan
mie byd
ie w pol
¶ Dr
chał do
re herk
frebrny
kiet / a s
Alexani
czając i
widzial

ory 30
fiste.

/ przyie
owie za
żadna py
fiste. Nie
małt nie
zy gorach
wstykali o
takowy

owiekowi
i na nas
dzwuie
bowiem
nasze za
ślicze na
adnym o

fistow.
ostal do
m ywa
do nich.
/ a oni
ści y w
ono prze
bywa-

bywały z zwierzęty / y pytal ich mowiac : Cła
macie grobow ? A oni mu wskazali iaskinie w
ktorych mieszkali / y mówili : tu przez wszystkie
dni odpoczywamy. Ztym rzekł Alexander :
co chcecie mieć dam wam ? A oni rzekli : daj
nam nieśmiertelność / a nie innego nie żada
my. Ztym Alexander odpowiedział : gdym
ja jest śmiertelny / nieśmiertelności nie moge
dać. A oni temu rzekli : O nędzny dla czego sie
y tam y sam tulaś / tak wielkie złości popela
niaiac : bo to wszystko tylko od nawyższej ma
drości jest rzadzono. Alexander im tak odpo
wiedział : Niewiecie iż morze żadnym obyczai
tem sie nie porusza / iedno gdy od wiatrów na
wałnych bywa poruszone. Chciałbych ja za
prawde w pokoiu trwoać / ale mam takiego
ducha w sobie / ktory zmysłowi memu tak mo
enie panuie / iż żadnym obyczaiem spokojnym
mie bydź nie dopuszcza : a rzekłszy to / opuścił
ie w pokoiu.

¶ Drugiego dnia ruszywszy woysko / przyie
chal do iednego miejsca gdzie były słupy / kto
re Herkules postawił : ieden był złoty / a drugi
srebrny / wysokość ich była na dwanaście lo
kiet / a szerokość na dwa łokcia : ktore widząc
Alexander / kazał ie przewiercić / doświada
czaiac iesliby były dęte : a gdy były przebite /
widział ie Alexander bydź dęte / y opuścił je

nie tysiąc tysięcy y pięć set złotych / a potym
kazał ony dziury zamitować.

A potym iadać dalek / weszli w wielkie pu-
stynie / gdzie było zimno a ciemność wielka /
tak iż się sam ledwo poznawali / a tak iędząc
piętnaście dni / przyiechali do rzeki ciepłej / y
widzieli nad ona rzeką niewiasty bázno piękne /
które były w grubym a skądym odzieniu ście-
żąc na koniach / a mając srebrne zbroie / bo-
wiem w nich nie było ani żelaza / ani miedzi / me-
żowie też z nimi mieszkali. Gdy woyska chci-
ły przez one rzekę / żadnym obyczajem nie mo-
gły / bo była bázno szeroka / pełna Smoków y
innych bestyi iadowitych. Potym się obroćili
na lewą stronę do Indyey : y weszli na nieiaka
charpeć błotna a wyschła / w której było peł-
no trzciny / przez którą gdy chcieli prześć / za-
raz wysła bestya przeciw im / podobna Jppo-
tamiowi / mając pierś iako w Krokodylla /
grzbiet iako by ostra pila / a żeby iego ostre i-
aśko niecz / w chodzeniu było leniwe iako żółw :
a to zwierze dwu Rycerzów zabiło / którego
gdy nie mogli przebić / kilofami ie żelaznymi
stukli.

Jako Alexander przeszedł do ostatecz-
nych lasów Indyjskich / gdzie tam znalazł
wiele Stoniów które rozproszył.

Ruszy

Ruszy
przez
Indyjskie
dla rzeki
dzinie na
niezliczo-
biegli prz-
wiadchy
im przys-
aby z sob-
walnie
Stoniow
przyciąg-
zieci / nie-
stepowa-
żowie R-
sie / abo-
my Slo-
wieprzo-
nie bron-
cedono-
lając y
li / 3 k-
od nich

Jak
Dzi

Ruszywszy sie z swoim woyskiem / iechal
przez trzydzieści dni aż do końca lasow
Indyjskich / y rozbił tam namioty swoje we-
dle rzeki Tamar. Gdy bylo o iedenastey go-
dzinie na dzień / poczęło z lasow wychodzić
niezliczona wielkość Sloniow / a okrutnie
biegli przeciw meżom. Zarazem Alexander
wsiadłszy na konia Bucefala / począł przeciw
im przystępować: a przykazał Macedonom
aby z soba pędzili wieprze / z ktorymiby sli na-
walnie przeciw Sloniom. Widząc on lud
Sloniowie / ściągali nosy swoje aby iek sobie
przyciągali / a Macedonowie będąc boiaźnia-
zieci / nie śmieli k nim żadnym obyczajem przy-
stępować. Ktorem Alexander rzekł: Me-
żowie Ryccerze moi namocniejszy / nie śmiećcie
sie / abowiem rzeztaniem wieprzow rozpłosze-
my Slonie. Potym gdy wstyskały rzeztanie
wieprzow / dźwięk trab / y hebnow brzmienie /
niebroniąc sie niewymownie uciekali. Ma-
cedonowie tedy / biejąc skokiem za nimi strze-
laiać / y wloczniami ciśćciać / okrutnie ie rani-
li / z ktorych bärzo wiele pobili / a pobrawszy
od nich zeby y skory / precz odiechali.

Jako Alexander znalazł niewiasty

brodące.

DRugiego dnia ruszywszy sie z woyskiem
Alexander

Alexander/ idac przez ony las/ znaleźli tam nie-
wiałsty mając brody aż do pierśi/ a głowy go-
le/ ktore sie przyodziwały w skory zwierzece/
ktore goniac wchycili z nich niektore/ ktore
gdy wyrzucił Alexander/ kazał ich Indyjskim ie-
zykiem spytać/ iako w leśiach swoy żywot wio-
dły/ gdyż tam żadne przebywanie ludzi nie by-
ło. A ony rzekły: z łowu zwierząt/ ktore w le-
śiach chwytały/ a tym sie żywimy.

Jako Alexander znalazł lud nagi.

Idac potym dalej/ weszli w nieśkie po-
le/ y znaleźli miejsce/ z ktorego przerzeczona
na rzeka Tamar pochodziła.

Znalazł tam ludzie nago chodzące/ na ktorych
ciało włosni obrosłe iako na zwierzętach/
ktorym był zwyczaj/ tak w rzece iako y na zie-
mi przebywać. Gdy ci wyrzucił lud Alexan-
drow/ zaraz sie w rzekę ponurzyli. Stamtąd
iadać przez piętnaście dni/ weszli w lasy okru-
tne/ w ktorych było pełno Rynoccephalow/
ktoryy gdy wyrzucił lud/ nawałnością sie mios-
tali na nie: a Alexander y Rycerze iego kopia-
kami/ włóczniami/ y strzelba je pobijali. Zasia-
stamtąd iadać przez czterdzieści dni/ przyie-
chali na pola opuszciane/ na ktorych nie było
widać nic wysokiego/ ani gory z żadney strony
nie mogły być widziane. Potym o iedenmas

stej

stej godz
krutnie a
z wojska
gniste i
wciemi
rząc sam
zstąpił n
my wsch
pociesza
leży m
gniew
nego zro
spokoil
wiatr ze
przez dw
dolu wie
Cedy pr
palili /
krutne
iako by
nierozn
le im po
wielkie
ktore A
wac. p
ktory c
stanie i
padać i

tám nies
ow y go
wierzeco/
re/ktore
wystim i
wot wio
dzi nie by
tore w les

nági.
iákie po
rzerzecz

ktorych
erzetách/
o y ná sie
Alexánder
Stámtad
lasy okru
phalow/
a sie mios
ego kópi
ali. Zásie
ni/ przysie
nie było
cy strony
jedennas
stey

W tej godzinie wiatr ze wschodu stońcá tak o-
krutnie á nagle iáł wiać / iż wszystkie namioty
z wojská rozwiał y podarl. Potym latały o-
gniste iskry / od ktorych wszystkie lud wieli im
wciśnieniem byl ogarnion. Tedy Rycerze senu-
r zac sami miedzy soba mowili: gniew Bogow
zstąpił ná nas / dla tego iż nád obyczay skut-
ny wschodu stonecznego: Alexánder ie w tym
pocieszał mowiac: O meżowie Rycerze nami-
lejszy moi/ nie lekaycie sie: nie przyśedł ná nas
gniew Bogow / ale sie to przydało dla iestien-
nego zrownania nocy ze dniem. Gdy sie u-
spokoil wiatr/ Rycerze wszystko co rosproszył
wiatr zebrali / á potym ruszywszy sie / iechali
przez dwádzieścia y pięć dni do niektorego pa-
dołu wielkiego/ á tam namioty swe postavili.
Tedy przykazał Alexánder / aby obficie ogień
palili / bo sie poczeło wsczynąć zimno bázro o-
krutne á nieznosne. Padał tedy śnieg wielki
iákboby welná / á boiac sie Alexander aby sie
nie rozmnażal wiecey/ kazał go deptać/ a wie-
le im pomagał ogień palony / dla śniegu y dla
wielkiego zimna: umarło drabow pięć set/
ktore Alexánder przykazał w grobiech pocho-
wać. Potym byl deszcz wielki y ciemny obłok/
ktory tak zaciął powietrze / iż przez trzy dni
stońcá nie widzieli. Potym poczeły z nieba
padać iákboby pochodnie ogniste/ tak iż wszy-
tko palió

Ko palily: zarazem Alexander poczał Bogom
swym ofiare czynic: a gdy sie modlil / zarazem
sie powietrze wyiaśnilo / tak iż żadnego oblo-
ku ciemnego nie było.

Jako Alexander przyiechał ku rzece
Brágmáńskiey / gdzie przebywali Ippotámow-
wie / Brokodyllowie / y Niedźw.

Rzeczywsty sie z woyskiem / przyciągnął ku
rzece Brágmáńskiey / bázro wielkiey / któ-
ra zwano Gágie / tam sie položyl z woyskiem
rozbiwşy namioty / a patrząc za one rzekę
wyrzeli troieludzi / ktorzy kázal Alexander
pytać Indyjskiem ięzykiem ktorzy byli. A o-
m rzekli: Brágmánowie iestescmy. Żadał te-
dy Alexander z nimi mówić / ale oney szeroko-
ści rzeki żaden nie mógł przepłynąć / dla wiel-
kości Ippotámow / Niedźwiadkow / y Broko-
dyllow / ktorzy sie wstawicznie po oney rzece
tulały krom miesiąca Lipca y Sierpnia. Ba-
cząc to Alexander iż żadnym obyczaiem nie
mógł oney rzeki prześć / śniecił sie / zarazem ka-
zał łodkie zrozdza sprawić / a z wierzchu ia o-
blec skorami zwierzecymy / aby tak przez rzekę
przešli. A gdy ia sprawiono / wstąpił w nie z ie-
dnym Rycerzem / ktoremu Alexander dał listy
aby ie niósł Dydymowi Krolowi Brágmán-
skiemu / tymi słowy.

Krol

Krol
rander syn
piey / Do
wesele. C
kolwiek n
lismy odd
napelnien
bowiem i
świadcza
może zaś
je też do n
iż obyczai
sa rozdziel
rzu żadne
inshey nau
iesiny sie e
go was p
wafse nau
wili: mo
stwo otr
namniey
nie mado
pysyrow
biora ogi
inshe rosz

Odpo

¶ Krol náb Krolmi y Pan náb Pány/ Alex
ránder syn Boga Hámoná y Krolowey Olim
piey/ Dydy mowi Krolowi Brágmánskiemu
wesele. Gdy smy tym lątom przysli/ iz iáko
kolwiek mojem rozeznáć dobre od złego/ záda
lismy oddalić od siebie nieumiejetnośc/ á bydź
nápełnieni madrością w umyslech nášych/ á
bowiem iáko nášych Medrcow náuka wy
świadcza: Wymowa krom madrości wiecey
może zaszkodzić niż bydź pożyteczna. A stáda
że też do nášych vsu z wielu powieści przyslo/
iz obyczáie wáše / náđ obyczáie nášych inšych
sa rozdzielné/ ták / iz áni ná ziemi / áni w mo
rzu żadnego wspomózenia nie potrzebuiecie/
inšey náuki sie nie dżierząc / iedno tey ktorey
iesmy sie od swych Mistrzow náuczyli. Dla te
go was pilnie prošimy / abyście nam wšystke
wáše náuke y madrość przez wáše listy obja
wili: możemy też z wášych rák dobrodżiey
stwo otrzymáć / á w tym sie madrości wášey
námniey nie umnieyšy. Takieć iest wáilowa
nie madrości / ktorey sie pochodnia zápalona
pyszrownywa/ od ktorey gdy wiele pochodni
biora ogień / nie mniey też oná świeci ktora
inše roświeca.

Wdpowiedź ná to Krolá Brágmáns
kiego/ posłána do Alexándra.

Dydy

Dzysmus Brågmånsti Mistrz / Ale
råndrowi zdrowie. Zrozumielismy z li
stow twoich / iż vmysł twoy żada prawdzi
wey vmietności / y doskonałej sie mądro
ści nauczyć / ktore nad inşe krolestwa sa na
lepszę / a nie może bydź ich ważność rozumem
ogarniona / z czego roztropność twoie / nie
mney też zalecamy. Abowiem wsfelki Ces
sarz / abo rozkazujący / ktory mądrości nie
zna / nie pánuuie poddánym / ale poddani w ies
go páństwie pánuuia. A iżes pisał / abyśmy ży
wot nasz y obyczaje naše tobie obiaiwili do
statecznie przez listy / co mamy za niepodobna
rzecz. Abowiem aczkolwiek tobie nieco wy
pişemy o naszym żywocie / / wsak że żadnym ob
yczajem vmysł twoy nie naydzie smáku za
dnego w nim / przeto iż przyczyny waleczno
zacińły twoy vmysł. Ale wżdy nie badź tey
wiary / żebyśmy to z zazdrości czynili / ale ile
możemy tobie o naszych obyczajach vmysli
lişmy wypowiedzieć. My záprawde Bråga
manowie / proşty a czysty żywot więdziemy /
grzechow niepełniemy / ani chcemy ich nasz
byt mieć niżli naše przyrodzenie znosi / wsy
śko ścierpiemy / y wsyśtko strzymamy. Ta
rzecz jest nalepsza / ktora nie jest zbytńia : żie
nie nasze nie orzemy / a też w nie nic nie w
śiewamy / wolow w wozy nie záprzagamy /
śięci

śięci w m
my / łowi
czynimy /
dno co ż
Tych po
bo nam sa
mnoży / p
gdy żywie
wości. T
ani też z
zdrowia
śmierci ży
jeden nad
dlug prze
nas do ko
bla zimna
la naše ni
dziej ciała
przez cier
śkie nie
całże sie
wiem M
od wnet
wane.
walczyś /
ychowasz
morzu / a
Ciała nasz

śieci w morze dla łowienia ryb nie wpuszczamy / łowisk żadnych zwierząt ani ptaków nie czynimy / nie też ku iedzeniu nie szukamy / iedno co ziemią krom pracy ludzkiej wydawa. Tych pokarmow nie pozrywamy których wy / bo nam są niegodne / nie w nas brzuchow nie mnoży / przeto też iestesmy krom wrzodow : a gdy żywiemy / zawsze używamy cielesney zdrowości. Nie czynimy sobie żadnych lekarstw / ani też żadnego wspomozenia szukamy dla zdrowia naszych ciał. Jednym dokończeniem śmierci żywot nasz będzie skończon / abowiem ieden nad drugiego wiecety nie żywie / ale według rzędu narodzenia swojego każdemu z nas dokończenie śmierci przydzie / w ognia dla zimna nie siadamy / żadnego wpalenia ciała nasze nie czuia / zawsze nago chodzimy / żadzey ciała naszego nie wypełniamy / wszystko przez cierpliwość skromnie znośimy. Wszystkie nieprzyaciele nasze wnetrzne zabijamy / także sie też zwierzchnich nie boimy. Abowiem Miasto łatwiey bywa otrzymywane / gdy od wnetrznych y zwierzchnich bywa nagrawane. A ty Cesarzu zwierzchniemu tylko walczysz / iż zaiste dyabły iako wieprze tuczysz y chowasz. Przespieczniej zawsze żywiemy w morzu / a na ziemi żadney pomocy nie żodamy. Ciała nasze liściami przyodziewamy z drzew z

ktorych

ktorych owocu pożywamy. Wode z rzeki Te-
baliany pijamy / iednego Boga nawyszego
chwalimy / a iemu wstawicznie dzięki czynia-
my/ żywota przyszłego wieku požadamy/ rze-
czy żadney / ktora nie jest tu pożytku Rzeczy
pospolitey/ nie słuchamy. Nie wiele mówimy/
a gdy co mamy mówić / mówimy prawdę / a
one wstawicznie przepowiadamy. Bogactwo
nie miłuiemy / między nami żadna zazdrość
ani nienawiść nie panuje. Żaden też między
nami nie jest ani wyśszy ani mocniejszy/ z wbo-
stwa ktore mamy jesteśmy bogaci / ktore po-
spolicie wszyscy dźcierzemy / zwad żadnych nie
czynimy/ ani skory na ciało nie bierzemy / po-
koy zawsze z zwyczajem chowamy. Sadow ja-
dnych nie mamy/ bowiem złości nie czyniemy/
dla ktorychbysmy do sadu byli wezwani. Jes-
dną tylko wstawia wassa jest naszej przeciw-
na / iż miłosierdzia nie czynimy. Przeto iż ja-
dnych złości nie pełniemy / dla ktorychbysmy
mieli miłosierdzie otrzymać. Żadney prace
ani roboty ktora lękomstwu służy nie podę-
mujemy / członków naszych tu żadnam cieles-
nym nie wydawamy / cudzołóstwa sie nie do-
puszczamy/ ani żadnego występku czynimy przez
ktorybysmy tu pokucie byli przywiedzeni.
Dla niedostatków sie nie troszczemy / a to co
prawego jest / wszyscy czynimy y wypełniamy.

Flagley

Flagley
smrodliw
mierze
ne/ żadn
Niewiaś
by sie na
dlanierz
ny też ja
Bolta op
sprawie z
zmienie c
Lazien n
a od ros
Żadnych
żwierze
ciężstwo
Boskie z
ło y stwo
my abyś
ziemie ja
pracowa
my mam
my/ a g
grzebie
nie woz
my/ ale
nasz lan
my/ do

rzeki Te
wyszego
ci czynia
amy/ rze
u Rzeczy
mowimy/
rawde/ a
Bogactw
zaszrość
ej między
fity/ z ubo
ktore po
dnych nie
emy/ po
adow ja
zyniemy/
ani. Jes
y przeciw
zeto i ja
ychbyliny
ney prace
nie podey
am cieles
sie nie do
imy przez
żeni.
/ a to co
pełniamy.
Tagley

Tagley śmierci nie czujemy / abowiem przez
shrodlive uczynki powietrza nie kážimy / po
wietrze nasze żadnym obrczaniem nie jest skązo
ne / żadnych barw na ślady nie wymyślanym.
Tłemiaszy nasze nie przybierają sie dla tego a
by sie nam spodobały / z nimu sie nie złączamy
dla nierządnej żądze / ale tylko dla płodu / a o
ny też żadney ośrasy nie szukają / iedno co im
Boska opatrność dała / a żeby śmiał Boska
sprawę zmienić? A iesliby kto przyrodzenie
zmienić chciał / za grzech to policzamy.

Lazien nie mamy / na stońcu sie zagrzewamy /
a od rosy niebieskiej bywamy potropieni.
Żadnych myśli nie mamy / ani ludzom ani
zwierzetom panujemy / mamy to sobie za ośru
cienie / przyniewolić tu służbie czlowiek / iż
Boskie zrzadzenie nas dobrowolnie wybawi
ło y stworzyło. Wapna z kamienia nie działa
my abyśmy sobie domy budowali / naczynia z
ziemie żadnego nie czynimy / a w Pałach troni
pracowania odpoczywamy. Takowe my do
my mamy / w ktorzych gdyśmy żywi przebywa
my / a gdy pomrzemy / w nichże będziemy po
grzebieni. Dla kupiectwa iakiego po morzu sie
nie wozimy / nauki wymowności sie nie używa
my / ale prostości ktorey używamy / która
nas klamać nie dopuszcza / wszystko porządku
my / do stoł medrcow nie chodzimy / trawie

naucza

nauka jest niegodna / nie też pewnego dni mo-
cnego / ale sie po kłamstwach tuliła. Gier za-
dnych nie miluemy / ale gdybyśmy mieli igrać /
nasze y naszych przodków sprawy rozczytamy /
a gdy sie mamy śmiać / płaczymy y smucimy sie
Ale też inſze rzeczy widzac / z ktorych sie serca
nasze wweſełaiła / iako gdy patrzymy w niebo /
gwiazdy niezliczone iasniace stoſce barzo ias-
ne / ktorego iasnością wſyſtet świat bywa
oſwiecon y zagrzewan. Morze czerwone za-
wždy widzimy / a gdy nawałnością bywa po-
ruſhone / nie pſuie ziemie bliſkich / iako sie przy-
gadza w stronach waſych. To morze iako
ſwoie ſioſtre miluemy / gdy sie kraży tam sie
rozmaitych rodzajow ryb napatrzemy. Ro-
chamy sie też widzieć kwiſnace pola / z ktorych
roſkoſna wonnoſć idzie w nozdrze nasze / też
sie kochamy w mieyſcach pieknych leśnych / y
przy wodach cudnych / na ktorych roſkoſne
pienie ptaków ſłyſzemy. Tyc zaprawde rze-
czy y obyczaje chowamy / ktore ieſliby trzymać
chciał / tobie ſie będzie widziało gorzko a przy-
tro / a ieſliby tego trzymać niechciał / nam nie
możesz inſzego obyczaju wſtawić. Tobie to
ślemy / według żądania liſtu twego / ſprawy
nasze / y naukę.

¶ Chcemy też tobie o twoim przyrodzeniu
nieco powiedzieć / abowiem żywot twoy nam
ſie bārzo

ſie bārzo
przez ma-
rope: to
gdy bieg-
ciejaſz.
iasne / w
cudnoſci
ti z trzyn-
ſkazał ab-
Ty pi-
nad mo-
twoicy ſy-
nemilud-
waſznac-
tością ſi-
lacow ſi-
niaſz / iak-
dectwo
twego /
chwaliſz
dziołozyl-
czudzoł-
Bogi ch-
nie dop-
ści / ale
czaſz / p-
ſtawy p-
namnie

o ani mo
Gierza
nieli igia
czytamy
nućmy si
sie sered
w niebo
bárzo i
iat bywa
rwone za
bywa pos
o sie przy
orze iako
y tam sie
my. Roz
z których
naße / też
eńnych / y
rozkosne
wode rze
y trzymać
to a przy
nam nie
Tobie to
/ sprawy
rodzeniu
woy nam
sie bárz

sie bárzo przykry widzi. Ty powiadaś kied
przez mały czas otrzymał Afrykę / Azję / y Eu
rope: te iasność słoneczno czyniś wstawiać /
gdy bieg iego okrucieństwem zbroynnych zwoy
ciezaś. Tyś ony rzeki Pałtoli y Herani bárzo
iasne / w których był piasek / który zwoził / y z
cudnością ie złupił. Ty piśac wodę z Tulu rze
ki z twoym ludem winnieyszyłeś iey. Tyś ro
kazał aby sie po okrutnym morzu wożono.
Tyś piśielnego stroja / to iest / psia Cerberusa
nad możność mytem zmocnił. Ty w ofiarza
twoiey syny twoie zabijaś. Ty między pokor
nem ludźmi zawždy niezgodę rozsięwaś / a da
waś znać ludziom aby nie byli nasyćeni wiel
kością ziemi / ale iesze jadaś niebieśkich pa
lacow szukać / w dni twoie wiele rzeczy wypela
niaś / iako oni czynia y czynili. Abowię świa
dectwo może bydź wzięte od Jowisza Boga
twoego / y Prozerpiny Bogini twoey / ktore ty
chwalisz. Jowisz zaiste wiele niewiaśt zcu
dzolozyl. Prozerpina wiele ich uczyniła swego
czudzoloſtwa uczestniki. A tak bárzo niedźna
Bogi chwalisz / przeciwniki y czudzoloſtniki / a
nie dopuszczasz ludziom żyć w ich swobodno
ści / ale ie w niewolstwo przypadaś y wdrea
czas / prawych sadow namniey nie sadziś / w
stawy przemieniaś / o dobroci powiadaś / a
namniey iey nie naśladowieś ani sprawowieś a

żadnego nie mniemaś bydyś mądrego / iedno
ktoby dobra wymowe miał / wszystkież zmysł w
języku maś / y wszystkie mądrość w twych wś
ciach zostawa / złoto miluieś / domy wielkie bu
duieś a żadaś mieć obfitość slug. Tak wiele
ieś y piteś / iż żoladek wielkością potarmow
obciążony / w rozmaitość chorob wpada / a
takieś przed czasem śmierć podeymieś. Wszy
stko chceś otrzymać / a stać cie wszystkie rzeczy
mąia zaśluge / tylko sama niewymieretność
Brágmánow wszystkiey mądrości twey panu
ie / abowiem ieśli prawiś chcemy baczyć / ona
cie matka porodziła / ktora kámenie w drze
wá na świat wypuściła. Ty przychodząś gro
by twe / a wszady kámenia kosztownego proch
ciała twego zachowywaś / y co gorszego może
bydyś iedno te kości ktore ziemia ma przyiać /
nie dopuszczaś ziemi z ciała twego pokarmu
wziąć. Myż tu czci Bogom bydla nie zabtiamy /
kościolow nie budujemy / ani słupow złotych
abo srebrnych nie stawiamy / ty sam te wstawa
maś / iż z dobra twego ofiare czyniś / aby wy
słuchali próśbe twoie. Iżeli nie rozumieś iż
Bog nie dla pieniędzy ani dla krmie cielcow /
skopow / y kozłow / ale dla cnotliwych spraw
y dla modlitw pokornych bywa ku miłosier
dziu porużon. A dla tego Bog wysłucha czło
wieka dla słowa / abowiem z słowa estawamy
sie

se poroni
wa wsty
łowo za
mamy. A
meszrolir
gow / abo
Bogiem
widyś ami
stad po
mżyżasie
iamy / ab
żywali.
ktolnie w
Bogom
abowiem
tem: a iak
le / ead te
bydyś. Ju
to iż była
Bogiem
czynych.
ániele m
dwanaś
gárdlow
wo ptern
rozumie
wiadąś
ma / kto

go / iedn
k zmył w
twch wś
wielkie bi
Tak wiele
otarmow
wpada / a
ies. Wszy
stki rzeczy
nieuścisłość
wex panu
czyc / ona
nier drze
dajasz glo
go proch
ego moze
przynac /
potarmu
zabliamy /
o zloych
e wstawa
aby wys
umiesz i
cielcow /
ch spraw
młosiery
cha czlo
kawamy
sie

Te rowni Bogu / Bog słowo jest / a z tego słow
na wszy stki rzeczy żywia / sa / y trwają / my to
słowo zarządy milujemy / á to w pocztowości
namy. A dla tego rozumiemy cie bydz bardzo
nieśczęśliwego / iż wierzyś przyrodzenie Bo
gów / abo z Bogi obcowanie mieć / gdyż przed
Bogiem nieczystota y balwochwalstew za
rozdry śmierdziś / gdy to czyniś co milujesz / á
ślad po śmierci wielkie maki będzieś cierpiał.
My zaśie przeciwność temu czyniemy y milu
jemy / abyśmy po śmierci Boskich chwały po
żywali. Ty nie słuzysz iednemu Bogu ktory
ktolwie w niebie / ale wielu Bogom : tak wiele
Bogów chwaliś / ile masz w ciełe członków.
abowiem człowieka zowieś mnięyszym świą
tem : á iako ciało człowiecze ma członków wie
le / tak też y w niebie powiadaś wiele Bogów
bydz. Junone wierzyś być Boginia serecá / prze
to iż była gniewliwa. Marsa powiadaś bydz
Bogiem pierśi / dla tego iż był Królem wale
cznych. Merkuryś Bogiem ięzyka / iż rad
śmiele mowil. Zerkulesa Bogiem ramię / iż
dwanaście prac podiał walczac. Bachusa
gardłowego Boga bydz rozumieś / iż pitaństo
wo pferwoży wynalazł. Rupide Boginia bydz
rozumieś / iż nierządna y nieczysta była : po
wiadaś iż w reku pochodnia gorąca trzyma
ma / ktora chęć pobudza y zapala / á tak

ta Boginia ośierdžia bydź rozumieś. Cerere
Boginia brzucha powiadaś / a Venere / przeto
iż była matką nieczystości / Boginia członkow
tajemnych bydź rozumieś. A tak wszytko ciało
człowiecze Bogom rozdzielaś / żadney części
sobie nie zostawiając / a nie wierzyś iżby ieden
Bog który jest w niebie ciało twoje stworzył.
Chwalisz Bogi inſe którzy cię słuzbie przypa
dzają / a im ofiary czyniś. Marsowi ofiarujesz
wieprza / Bachasowi kozła / Junonie pawia /
Jowisowi cielca / Apollinowi barana / We
nerze gołębicę / Minerve sowe / Cerery żyto /
Merkuryusowi miód / Herkulesowi ołtarze /
liściem z drzew przychodzone. Cupidowi ko
ściół roża / kwiecin / y liściem rozmaitym przy
bieraś / a wszytkę moc twoją pokładaś w nich /
a nie jest członek w ciebie twym którego by im
nie przywołać. O wszeźki nie Bogowie / ale
słusznie katorwie maia bydź wezwani / abowiem
członki twoje rozmaitymi wciściami wdrecza
ia. Musi tedy to bydź / iż tak wiele matk podę
muieś / ile Bogów abo białwochwalcich
chwał czyniś. Jeden Bog cię naucza cudzo
łozyc / drugi pić / drugi się swarzyć / wszyſcy ro
stawić / y wszyſkich ſłuchaś / iż złości pełniś /
a niechceś się od złości żadnym obyczajem od
wrocić / a przeto takim Bogom ſłuzysz / któ
ry cię napominają złe czynić. Jeśli cię rądzi
wysłu.

3. Cerere
re/prze
złotow
to ciał
y cząstki
zbr ieden
stworzył.
ie przypa
osiarnieś
ie pawia/
na/ We
ery żyto/
oltarze/
dowi kor
m przypa
w nich/
goby im
orcie/ale
bowiem
odrecza
podeys
wallich
cudzo
sczyć ro
pelnis/
nem od
f/ Eto
ie rądzi.
wyslu

wysłuchaia Bogowie twoi/wiele sie zlego to
bie przyda/ abowiem ich o zle prosisz: a iesli
cie nie wysluchaia / twoim zadzom przeciwni
beda: a tak iesli cie wysluchaia abo nie/zawždy
to ku twemu zlemu czynia. Takowe sa Bo
gine twe ktore iedze piekielne zowia / ktore
sie po śmierci ludzkiej nad grzechy iadowicie
msza. Tec sa wdreczenia twe/ o ktorych to
bie nauczyciele twoi powiadali/ ktore ciebie
iako zmarlego drecza y rciągacia. Co iesli
chcesz prawie obaczyc / żaden nie moze gorzey
wcierpiec/ iako ty cierpisz. O ktorychkolwiek
znamięnach mistrzowie twoi w piekle bydz
powiadali/istne pewne znakiomite sa meki two
w piekle. Ty iesze bedac czuyny meki swoje
gotujesz/iako kradziestwa/nieczystoty/cudzo
lostwa ktore pelnisz. Powiadacia tak/iz w pie
kle mieszkaiacy zawždy pragna y latna/ a nie
gdy nie moga bydz nasyчени. A ty takowa masz
zodza y chuc nabywania / iz gdy nie mozesz
bydz ochłodzon wielkimi bogactwy / a zaie
wszystkie rzeczy ktore w piekle powiadali/ w
tobie sie bez watpienia nayduia. Niestetyś
tobie nedznemu/ ktory masz po śmierci twej
niesliczone meki cierpiec. Gdy ten list przy
niesiono Alerandrowi / rozgniewal sie barzo
dla krzywdy Bogow/y zaraz rozkazal do nie
go list pisac tym obyczajem.

OdpoWiedź Alexándra do Krolá Bragmánskiego.

Krol náđ Krolmi y Pan náđ Pánv / Alex
ránder syn Boga Hamoná / y Krolowey
Olimpiey : Dydy mowi pozdrowienie.

Jesli sie to wšyſtſo náydute / o czymeoście nam
przez wasze listy obiáwili / sámibyście tylko
mogli byđz wezwani ludźmi / ktorzy (iáko po
wiadacie) żadnych złości nie czynicie. Ale to
wiedźcie záperwne / iż takowey żywot nie z cnoty
ale z zwyczáiu chowacie / iż według zwyczáiu /
ábo sie mienicie byđz Bogi / ábo sie zazdrościa
poruſzacie przeciw nam.

Jaśoście powiedzieli iż nie orzećcie / nie ścieie
cie / áni winicie áni drzew ſzczepić / domow
budować niechcecie / iáwneć to ieſt rozezná
nie / iż żelaznych ſtátow ktorémibyście robić
mogli nie porrzebnieć / á ſtabje robić / po mo
rzy ſie wozić / budować / y orać wam zabronio
no / á dla tego muſicie proſtych ſioł pożywać
iáko bydło / y żywot wieść ſrogi y leány. Albo
wiem áni zboża / áni mieſa / áni ryb miſć nie
możecie / izali nie tak wilcy czynia / ktorzy gdy
nie moga byđz mieſem náſyceni / z głodu ſie żie
mia náſycáia. By wam ſtuſno było wniſć
do náſzey ſiemie / nie przyimowalibysmy mo
droſci waſzey niedze ktora macie / aleby ten
głód

głód w sw
byſiny w
li / wboſt
ieſt to ch
żynie / al
ieálijeby
położeni
li byđz ná
ście też je
a iákieſ r
áni moga
zarząd
leſney jad
wiem ch
ciepłoſci
iecie ieno
oddalaci
żećcie mie
uń nie m
džia ſuk
cie / abo
ia aby c
czym do
zumnym
przyrodz
no. Nie
trag ów
ſmrtu

Krola

ny / Ale
krolowey

acie nam
cie takto
iako pos
. Alito
ez cnoty
poczaiu/
zdroscia

ie siecie
domow
rozeznai
ie robic
/ po mo
abronio
pozywac
y. Abos
mie nie
rzy gdy
u siezie
wnia: z
ny mo
eby ten
gloed

gloed w swych stronach zostal / takze y my gdy
byśmy w waszych stronach przybytki postawi
li / ubóstwabyśmy iako y wy peżywali. Nie
jest to chwalebny maj / ktory zawždy w niedzy
żywie / ale ktory miernie bogactwo używa. A
ieśliżby ci byli chwalebni ktorzy sa w wciśtu
pałożeni / tedyby ślepi / chromi / tredowaci me
li bydz nad inſze ludzi zalecani. Powiadali
ście też że sie niewiaſty waſze nie przybierają :
a iakieſz ubiory mają noſić gdyż ich nie mają /
ani mogą mieć ? Zaſcie iż nie cudzołożycie / ale
zawždy w czystości mieſzkacie. iakoz mogą cie
leſney żadzey używać ci ktorzy nie iedzą ? abo
wiem chciwość nie pochodzi z inąd / iedno z
ciepłości watroby y potarmow : a wy nie nie
iecie ieno żioła / iakoby wieprze / y głodu nie
oddalacie / a dla tego żadney przyczyny nie mo
żećcie mieć wypelniać uczynki małżeńſkie. Wła
uż nie macie abyście ſie wczyli / ani miłośier
dſia ſuſkacie / a to wſyſtko z beſtyami trzymas
cie / abo wiem iako ony z przyrodzenia nie mają
ia aby co dobrego czyniły / takze ſie też ni w
czym dobrym nie ſochają. Ale zaſcie nam ro
zumnym / a ktorzy mamy dobrowolność w tym
przyrodzeniu / wiele nam łagodności przyda
no. Nie podobna rzecz ieſt / aby ten wielki o
ſtrag ſwiata mógł bydz przez ruſſania / aby po
ſmrtku nie miało przyſc wesele : abo wiem lu

dzka wola jest rozmaita/ ktora sie z przemien-
nością światła mieni. Al iż dzień iasny/ czyni
zmysł człowieka wesół/ a ciemny dzień/ smu-
tny czyni zmysł ludzki y zamięiony/ także y przez
rozmaite lata iednakó sie przemienia. Al iakó
dzieciństwo kocha sie w prostocie / zaśie gdy
bedzie kto młodzieńcem/ kocha sie w śmiało-
ści y w rozpustności: a w starości bedac/ kocha
sie w stałości y w poćoiu. Wiele rozkośnych
rzeczy przed nasze oczy przychodzi / o których
wy nie nigdy niewiecie/ inſe rzeczy przez wi-
dzenie oglądany/ drugie przez słuchanie po-
baczamy/ drugie po wonności przyciągamy/
niektóre przez dotykánie czuiemy / a inſe też
przez węſzenie smakuiemy. Z ziemię też wſyła-
ki pożytki bierzemy/ z morza ryby/ z powietrza
ptaki/ y w pienu ptaſzym sie kochamy. Jeſli
tedy od tego zwyczáiu waszego niechciecie ſie
powściągać/ ábo ſie was pycha będzie trzymá-
ła/ ábo nam będziecie záyrzeć/ dla tego iż nam
a nie wam te rzeczy ſa dane. Ja według rozu-
mu mego oſadzam to/ iż obyczáie waſze wiecey
ku ſłonoſci niż ku mądroſci ſie ſkłaniaia.
Wziawſzy liſt Dydimus czytał go/ a potym
powtore piſał Alexandrowi / tym obyczáiem.
¶ Dydimus Bragmanſki Miſtrz/ Alexan-
drowi pozdrowienie. Nie mieſzkamy ná tym
świecie / abyſmy wiecznie ná nim mieſzkali:
ale

ale pielgrz-
my do inſ-
ſeamy w-
cie. Bada-
nászego ſu-
rozumien-
gu zázdro-
wſzytá ſi-
rzeczy wſt-
woleniſt-
re ná ſwi-
Ktoby t-
wałby le-
le przyiaci-
wánia ſpe-
abyſmy b-
im poruſ-
zumienie-
tycz / áb-
macie / n-
waſſe kof-
dziecie ná-
wam ieſt
ſe iadny-
ſia ciáta l-
zyteſ zna-
nawamy/
Złoto też

rzemien
ny/ czyni
nie/ smu
iey przy
A iak o
asie gdy
smialos
c/ tocha
kosnych
ktorych
przez wi
anie pos
iagamy/
inse tez
z wysyt
wietrza
y. Jesli
cecie sie
trzymaa
o iz nam
lug rozu
se wiecy
klaniaia.
i potym
yzaiem.
Alexan
na tym
niekali:
ale

ale pielgrzymuac / iz gdy smierc przyjdzie / idzie
my do inszych krajn albo mieszkania / a nie mie
skamy w wiecznych przybytkach na tym swie
cie. Sadnego kradziestwa nie czynimy / a dla
naszego sumnienia / iawnie wychodzimy. Nie
rozumiemy sie bydz za Bogi / ani przeciw Bos
gu zazdroscia sie nie porusamy. Bog ktory
wszystko stworzyl na swiecie / wiele rozmaitych
rzeczy wystawil / ktory dal czlowiekowi dobro
wolenstwo / aby sie po wszystkich rzeczach kto
re na swiecie sa rozeznaval y opatrzal.
Ktoby tedy wszystko opuścियोsy a nasladow
walby lepszych rzeczy / ten nie sluga Bozym a
le przytacielem jego bedzie nazwan. Z mianno
wania spokojnie zywiemy / dla czego mowisz
abyśmy byli Bogowie / albo zebyśmy przeciw
im porusali sie zazdroscia. To zaprawde ro
zumieme ktore o nas macie / was sie samych
tycze / abowiem z wielkich szczesliwosci ktora
macie / wielka pycha iestescie nadeći. Ciala
wasze kosztownymi szatami przybieracie / a kła
dziecie na wasze palce zlate ubiory. Ale co to
wam iest pozYTECZNO / zaiste ze zlotá dusze was
ze zadnym obyczaiem nie beda zbawione / ani
sie ciala ludzkie nie nasycy. Ale my ktorzy pos
zytek znamy / y tego zlotá przyrodzenie roze
nawamy / gdy pragniemy idziemy do rzeki pic.
Zloto tez gdy nadyziemy nogami ie depcemy /
abowiem

Abowiem złoto łatnienia nie oddała / ani prą-
gnienia wstramia / ani może niemocy ludzkich
złagodzić. Sy człowiek pragnął a złoto pil / prą-
gnienieby nie odeszło / a jeśli łatne a potar-
mem sprawionym ze złota byłby Parmion / glo-
du nie oddali: gdyby złoto było taktowej na-
tury / iżby go brał człowiek k temu / byłby ká-
ran z grzechu jodeści. Coż tedy za pożytek
dawa złoto: nie oczyszcza / nie wstramia / nie
nasyca / nie potwierdza / żadnego zdrowia a-
ni pożytku sercu człowieczemu nie dawa / dla
czego złote naczynie sprawucie / zali z gliny
nie tak wiele uczynia pożytku: tylko iż umyły
wafie wiecey dla iasności złota w pyche sie po-
dnoża. Aleć zaprawda złoto jest / abowiem im
go kto nawiecey ma / tym wiecey żadza mi-
na rzymnaja.

**Odpowiedź Alexandrá Dydomowi
Krolowi Bragmáńskiemu.**

KROL nad Krolmi / pan nad pány /
Alexánder syn Boga Hámoná / y Krol
lowey Olimpiey / Dydomowi odpowiada-
jąc przykładujemy. Jz wafie mieśkanie od
niebespieczności świetckiey ieszcze z początku
jest wstawiono / tak iż do was cudzoziemcy
wuiść nie moga / ani wy także do nich. Dla
tego wafie wstawy chwalić / a porządacie sie
bydź

bydź blo-
nu / bo g-
nie słus-
lubo chę-
licie. T-
onych k-
mogl by-
zywot na-
Te dobre
przyw-
ry w cie-
wiec na-
z przyrod-
tco v ma-
może byd-
stawi-
otrąson
Bogi ma-
oddali-
w zbroie

Jako 2
stup

W Te-
tym
może-
tytuł li-

bydź błogosławionemi iż jesteście w zamiętnie
niu/bo gdybyście wynieść chcieli/wzdyby nam
nie służyło innych obyczajów pożywać/ a tak
lubo chceć albo niechceć was obyczaj chwa
licie. Także też według nauki waszej żywot /
onych którzy bywają w ciemnicy zamiętnieni /
mogli byź nie mniej chwaleń którzy niekiedy
żywot niedźny aż do skonania swego wieda.
Te dobra które powiadać mieć/ mogą byź
przyrównane być komu y w czczeniu onych któ
rzy w ciemnicy bywają zamiętnieni. A co to
wieź nasze prawo o złych ludziach sądzi/ to wy
z przyrodzenia cierpicie. A ztąd może byź/ iż
kto w was rzeczony jest mądry / w was winien
może byź wezwany. Naprawdę tedy nie błogo
sławieństwem ale niedza was żywot może być
okrażon. Ale przysięgam przez nieśmiertelne
Bogi me/ iż gdybyśmy do was wnieść mogli/
oddaliwszy od was te niedze/ kazalibyśmy was
w zbroie na koniach rycerskich przybrać.

Jako Alexander przykazał podnieść
stup albo filar marmurowy / na znak
zwycięstwa.

W Ten czas Alexander przykazał/ aby na
tym miejscu Stup marmurowy okrutney
wielkości był postawiony/ a kazał na nim ten
tytuł literami Greckimi/ Łacińskimi / y
Indyjski

n diysimi wybić. Ja Alexánder syn Filipa
Macedońskiego / po śmierci Daryusowej aż
na to miejsce bojując / mieczem walczył.

Jako Alexánder nálażł ludzje wielkie
iako Olbrzymy.

Potym ruszywszy lud / ciągnął w pole wiel-
kie które zowią Adzea / a tam namioty
swe postawił. Był tam w okregu onego po-
la las bardzo gęsty z drzew owocnych / z któ-
rych się żywili ludzje leśni mieszkańcy w onym
lesie / którzy byli wielcy iako Olbrzymowie /
w skoryanym odzieniu chodzący. Oni gdy
widzieli lud Alexándrowo / dźwawali się / za-
razem rozkazał Alexánder wszystkim wielkim
głosem wołać. Zarazem skoro poczeli wo-
łać / oni ludzje leśni bardzo mocni ieli się bać /
przeto iż nie byli zwykli słuchać ludzkich gło-
sów ani ich rozumieć / a tak wszyscy rozpię-
chawszy się po lesie poczeli uciekać. Alex-
ánder tedy y rycerstwo jego bieżąc za nimi
pobili ich sześć set trzydzieści y cztery / ale też
rycerzów jego zginęło sto trzydzieści y siedm :
stali tam przez trzy dni ich owoce iedząc.

Jako Alexánder nálażł człowieka le-
śnego / Kosmatego / a głos mąciac
iako wieprz.

Potym

Potym
niekt
stawali.
nie na d
wielki / d
tego iako
sto iako
Alexánde
wchwylił
rycerze p
namni
wszystkim
Alexánde
pánne / a
przed on
wsy się w
poczał w
tąc. Za
pánne o
rze / ial si
chwycili
ktorego
potym g

Jako Alexánder

Potym
do d

Potym ruszywszy sie z ludem/przyiechali ku
niektorey rzecze / a tam swoje namioty po-
stawili. Potym gdy bylo o dziewiatey godzi-
nie na dzien / przyshedl k nim czlowiek barzo
wielki/ dziki a kosmaty iako wieprz / glos tej
iego iako v wieprza/ a nie mowil nic/ale wysy-
stko iakoby zgrzytal. Ktorego gdy wyrzal
Alexander/ rozkazal rycerzom swoim/ aby go
wchwytili / a przywiedli przedeń. Gdy tedy
rycerze popedzili sie przeciw iemu / on sie idy
namniej nie bal / ani tej wcielal / ale przed
wszystkimi nieboiazliwie stanal. Widzac to
Alexander / kazal do siebie przywieść iata
pánne/ a kazal ia z odzienia zerwiec y postawic
przed ono zwierze. On tedy máz dziki rzuci-
wszy sie wlapil ia / a odshedzly z nia na strone/
poczal wielkim glosém ryczeć / y zębami zgrzy-
tać. Zarázem Alexander rozkazal od niego
pánne odiać / a on iako naokrutnieysze zwie-
rze/ ial sie miotać : potym z wielka praca w-
chwytili go/ y postawili przed Alexandra : na
ktorego patrząc / dziwowal sie z osoby tego :
potym go kazal zwiazac y spalic.

Jako Alexander nalazł drzewa/ktore
wschodzily wspolek z Sloncem.

Potym ruszywszy stamtad lud / przyshedl
do drugiego pola / w ktorym drzewa
stal

stały bårzo wielkie / ktore pospolu z Słońcem
wychodziły / a zaśie wesolet z Słońcem za-
chodziły. A iż od pierwoſzey godziny dzienney
wyrastały z ziemię / aż do ſoſtey godziny bårzo
wysoko roſły / zaśie po ſoſtey godzinie aż do
zachodu Słońca taż zſtepowwały / że ich na-
mniey nie było wiść z ziemię / a na każdy dzień
owoc roſtoſny dawały. Te drzewa gdy wi-
dział Alexander / roſtazał niektoremu ryce-
rzowi / aby mu liſcia z onych drzew przynieſł.
On gdy chciał przytazanie Pána ſwego wy-
pełnić / zaraz go zły duch zbil z drzewa / a taż
przed wſyſtkimi umarł / y wſtyſeli głos mo-
wiacy na powietrzu / ktoſkolwiek do tych drzew
bliżej przyſtąpi / śmierćia nagła umrze. Był
też tam na tym polu pracy bårzo ciſy latacia-
cy / a gdy ich kto chciał tćnać / zarazem pocho-
dził z nich ogień / taż go okrutnie palił.

Jako Alexander wſedł wpadł cię-
mny / a tam znalazł Bazyliſką.

Czagał potym zámrad tu niektorey go-
rze / ktora była taż wysoka / iż ſli na nie
przez ſiedm dni. Potym tam nagle napadł
na Smoſi / na weje / y na wielkość Lwow /
z ktoremi wielkiey prace wjyli / potym wjdy
od ich nawałności wſli. Zſtepując z go-
ry / wſli w padół ciemny / taż iż ieden dru-
giego

giego le-
był taż z-
w tym po-
rego ow-
szodla t-
li taż prz-
niey nie-
pełniły /
taż był lu-
bego / a-
wſtepon-
wierze-
do wierz-
widzieli
gdy zſtep-
mownie
czewon-
zliczne d-
nie roſły
ſtoſnicy
wiele / kt-
kiey mo-
tarmon-
po ſerob-
przyſli
wierzchy
ry były ſi-
iż żaden

Stońcem
ńcem za
y dzienney
iny barzo
nie aż do
ie ich na
dy dzien
a gdy wi
mu ryce
przymiost
wego wys
a / a tak
głos mo
ich dzie
ze. Był
y latania
n pochos
łil.
dot cie
a.
corey go
li na ma
napadli
Lwow/
ym wiby
ac z go
den dru
giego

giego ledwie mógł wyrzeć / w tym też padole
był tak znizony obłot / iż go rękami sięgali / też
w tym padole były niezliczone drzewa / z ktorego
owocu pożywali / a liść miał smak ostry /
źródła też iasne z tamtąd pochodziły. Chodzi
li tak przez ośm dni ustawicznie / stońca nam
niey nie widzieli. Potym gdy się ośm dni wys
pełniły / przyšli aż do gruntu iedney gory / a
tak był lud wszytek wciąż z powietrza gru
bego / aż też duszność wielka cierpieli. A gdy
wstępowali na wysokość gory / znaleźli tam po
wietrze subtelniejszy / a dzień był iasny. A idąc
do wierzchu oney gory przez iedennaście dni /
widzieli z iedney strony dzień barzo iasny. A
gdy zstępowali z gory / znaleźli tam pole nierowy
mownie szerokie / ktorego ziemia była barzo
czerwona : tamże też były na onym polu niez
liczne dzierotki / ktore nad miarę łotcia wietrze
nie rosty / ktorych owoc y liście iako figi naros
łosniejszy. A znaleźli tam źródła wod barzo
wiele / ktora woda była biała iako mleko / a ta
kiey mocy była / iż też ciała bieluchne krom po
tarmow inszych żywiła y tuczyla. Jeżdżąc tak
po szerokości pola przez sto y ośmdziesiąt dni /
przyšli ku barzo wysokim gorom / ktorych
wierzchy widziały się dotykać nieb / a te go
ry były skaliste iakoby ściany / a tak przykre /
iż żaden nie mógł do ich wierzchu wstąpić / a

z

wspatze

wszakże znaleźli dwie drodże albo ścieżki przez
pośrzodek gór rozdzielnie: iedno przeście wka-
zowało się ku stronie Północney: a drugie się
staniało ku wschodu słońca. Gdy Alexander
myślał iakoby te góry były rozdzielone/ nie lu-
dzka reka ale nawałnością potopu rzekł iż być
rozbite. Potym gdy weszli między one góry ku
wschodu słońca/ chodzili przez ośm dni po dro-
dże bardzo ostrey: zaście osmego dnia nadiechali
li Bazylijską bardzo okrutnego zastyżalego y
nierwymownie smrodliwego / Ktory takowego
był iadu/ iż nie tylko smrodem swoim / ale też y
wzrokiem iako nadaley mógł zayrzeć powie-
trze zarażał. A gdy Macedonowie y Persowie
miejscie ono gdzie Smok leżał przechodzili /
tylko od samego wzroku iego padali umarli.
Baczac Rycerze tak wielki wpad / niechcieli
postępować daley mowiac: Noc Boska przed
nas zaśła na drodze / Ktora nam daley iść nie
dopuszcza. Tedy sam Alexander poczał iść
po wysokiey stronie góry / tak iżby z daleka
przyczynę takowey zarazy mógł obaczyć. Gdy
stał na wyszey stronie góry / wyrzał onego
Bazylijską w pośrzod drogi leżacego/ Ktory
wstarwiecznie spał / a gdy poczul człowieka a
bo iakie zwierze przybliżające się do siebie/
otwarzał swe oczy/ a na Ktorekolwiek wzgla-
dał/ zaraz marł. Co gdy obaczył Alexander/
zstąpił

zstąpił z g
zaden nie
tarcz wo
na ctery
zał przyp
wsiy sobi
a tak po
stawił
ani jadn
przytaza
nie przed
ta/ otwo
wowie p
mego sie
xander te
pil na/ a
nich: Pry
naszego/
dzieli B
zanie Al
zem spał
madroś

Jak
R
wsiy
tecz
iechac n
przytę

zstąpił z góry / y wstawił granice przez któreby
żaden nie śmiał przechodzić / y kazał uczynić
tarcz wielką długą na siedm lokci / a szeroką
na cztery łokcie / a na wierzchu oney tarczy ka-
zał przyprawić wielkie zwierciadło / a uczyni-
wszy sobie zastone lniańa od nog koniowych :
a tak postępował przeciw Bazyliškowi za-
stawiając się tarczą / tak iż ani głowy ani nog
ani żadney strony z boków nie było widzieć / a
przykazał rycerstwu swemu aby onych granic
nie przechodzili. Gdy byli już blisko Bazyli-
ška / otworzył Bazylišek oczy swe / a barzo gnies-
wliwie poglądał w zwierciadło / a widząc sa-
mego siebie w zwierciadle zaraz zdechl : Ale-
xánder tedy pobaczywszy go zdechłego wsta-
pił nań / a zawołałszy rycerzów swych rzekł do
nich : Przystapcie już a ogladajcie zglądzieliś-
naś tego / a oni z kwapliwością przybiegli y wi-
dzieli Bazyliška zdechłego. Potym na przyka-
zanie Alexandrowo / Măcedonowie go zara-
zem spalili / a ślad wŹyscy wesołe chwaliłi
madrość Alexandrowe.

Jako Alexánder ďaley nie mógł.

Rzeczywiście się z tamtąd / przesłt do ostro-
teczney strony iedney góry / tak iż ďaley
iść nie mógł / bo tam były góry barzo
przykre przeciw sobie / a stały z wyjątkiem

wiszące. Potym wżdy wyrzeli ścieśkę albo bro-
ge niektora między bory/ ktora przeszli do ro-
wnego pola/ y wymyślił Alexander prosta dro-
gą ku pułnocney stronie iedząc/ a tak wdarwszy
się w drogę przez piętnaście dni iędzili/ zaśie
opuściwszy one drogi/ wdali się w prawa stro-
nę. Jadać tedy przez dziewięćdziesiąt dni/
przyiechali ku niektorej gorze Adamantyno-
wey/ na ktorej brzegu złote lącuchy wisiały/
a ta góra miała stopniów pułtora tysiąca z ka-
mienią Szafirowego / po ktorych wstępowa-
no na one góry / a tam namioty postawił.

Jako Alexander wstąpił na górę
Adamantynową.

Gdy było nazajutrz / czynił Alexander o-
fiary Bogom swym / potym wziawszy
z soba dwunastcie Ksiazat swych po onych
stopniach na gore wesli / y znalezi tam pa-
lac dziwnym obyczajem sprawiony barzo sli-
czny / maiac w sobie wrot abo bron dwunast-
cie / a okien siedmdziesiat. Byly drzwi barzo
iasne / okna tez z czystego zlota sprawione : a
ten palac wezwan dom stoneczny. Tamze tez
Kosciol byl wzystek zloty / przed ktorego wlicz-
ka byla winnica niewymownie piekna / ma-
iac grona z kamienia kostownego / z Dnia-
now / z Karbunkulow / y z niezliczonych perel.
Gdy

abobrol
li do ro
ofa dro
wdawfy
ilu / za
wa stro
iat dni /
antyno
wisiały /
nacza ka
tepowa
wil.

gore

nder o
ejawfy
o onych
tam pa
arzo sli
dwana
ot barzo
etione: a
amje tej
go wlicz
a / ma
Unio
th perel.
Gdy

Gdy tedy wšedł Alexandr z Książetą sweml
w on pałac / náleżli człowieka leżacego ná o
nym łozu złotym / ktory był przyodżiany śata
wtkana ze złota / a ten człowiek był barzo wiel
ki a piękny / ktorego głowa y broda widziała
sie iako naczystśa wełná. Gdy to Alexandr
wyrzał y Książetą iego / záraz padłszy ná swoje
kolána / iemu chwale dali: ktorym rzekł sta
rzec: Alexandr ty ogladaś czego człowiek cie
lesny nie cglada / y wšłyśyś to czego nigdy czło
wiek ziemski nie wšłyśy. Ktoremu Alexandr
odpowiedział: a ktorym obyczajem błogostá
wiony mnie poznał? A on ryekł / pierwey niż
woda potopu zakryła ziemię / ciebiem przysła
go przeyrzał / izali żadacie widzieć náświetśa
drzewa Słońca y Miesiaca / ktore przysła
rzeczy powiadaia y obiawiaia. Co gdy wšły
śał Alexandr / nierwymownie sie weselił / y
rzekł: żadamy ie miły Pánie widzieć. Tedy on
odpowiedział: ieśliżie dziś iesteście czyści od
zlaczenia niewieściego / możecie wniść ná ono
mieysce gdzie stolec iest Boży. Alexandr od
powiedział: iestesmy czyści. A tak záraz pod
niowśy sie on stárzec / rzekł do nich. Słóźcie z
palcow swych pierścienie / a boty zzuycie / podź
cieś za mna. Tedy Alexandr kazał stanać
Książetom swym / ziawśy pierścienie z pala
cow y boty, zzuwśy / wespolet z Ptolomeusem

y z Antyochem / y z Perdyka sędł: a ták sę
 przez on las / Który był na wierzchu tego go-
 ry (była tam w ziemi daleko wietrza część o-
 nego palacu y sęsie dworu budowanie) były
 tam drzewa wysokie na sto stop / a były podo-
 bne Bobkowemu y Oliwnemu drzewu / z któ-
 rych kądziło y Balsam obficie wypływał. Po-
 tym idac przez on las / widzieli iedno drzewo
 bázro wysokie / na nim siedział pták wielki / a
 to drzewo ani liścia / ani owocu żadnego nie
 miało / a on pták miał na głowie grzebień po-
 dobny pawowemu / a podgárłek grzebiemisty /
 a okolo szyi iego była obrecz piękna y iásna
 prawie iakó złoto / sam był wśystek bázwy
 czerwoney abo iásno brzonatney / a záśie pod
 brzuchem piórka piękne iakó róza / na których
 była bázwa złota mieyscy nakrapiana. Gdy
 go Alexander wyrzał / dziwował się bázro iego
 osobie. A rzekł mu on stárzec / ten pták ktore-
 go widzisz iest iedyny pták Fenix.

**Jakó Alexander przyśedł do drzew
 Słonca y Miesiaca.**

Dac po onym lesie / przyšli do drzew
 Słonca y Miesiaca. Tedy im rzekł
 stárzec: patrzyćie wzgóre / a o czymkolwiek
 chcecie wiedzieć / w sercach swych rozmy-
 ślaycie / ale iáwnie nic nie mówcie. Były ty
 drzewa

drzewa báz-
 neczne mi-
 xander /
 powiedzi-
 Kiem In-
 záśie drze-
 nie / a In-
 calowan-
 myślic i-
 niey wro-
 ieszkiem
 Pan y o-
 po żadny
 den y o-
 sasz / tobi-
 xander p-
 mi naśro-
 powiedzi-
 wion m-
 tedy byś-
 mały. W-
 wiodł A-
 tym drze-
 si na w-
 cal / pla-
 żywota
 gdy przy-
 xander

drzewa bardzo wielkie y wysokie / drzewo Sło-
neczne miało liście iakoby srebrne. Rzekł Ale-
xánder / którym ięzykiem mi odpowiada. Od-
powiedział stárzec : Drzewo Słoneczne ięzy-
kiem Indyjskim pocznie á Greckim wyłoży : á
zaśie drzewo Miesiacá / Grecka mowa pocze-
nie / á Indyjska dokończy. Tedy Alexánder po-
całowawszy one drzewa / poczał w swym sercu
myśleć iesliby sie z żywiciestwem do Mácedo-
niey wrocil. Tedy drzewo słoneczne Indyjskim
językiem odpowiedziało : ty żywicieja świata
Pan y oćiec iesłeś / ale Królestwa oycowskiego
po żadnych czasiech nie wyrzys / ieszcze rok ie-
den y ośm miesięcy przetrwasz / á w którym w-
fasz / tobie śmiertelny trunek poda. Tedy Ale-
xánder poczał w swym sercu myśleć : powiedz
mi naświerse drzewo / kto mie ma zabić : Od-
powiedziało drzewo : gdyby tobie byl obia-
wion mąż który cie ma z żywotem rozlaczyć /
tedybyś go zabil / á takby me proroctwa sła-
mały. W ten czas rzekł do niego stárzec który
wiodł Alexándra : nie czyn wiecey przykrości
tym drzewom pytaniem przysłych rzeczy / ale
sie na wstecz wroćmy. Gdy sie Alexánder wra-
cał / płakał bardzo rzewno dla krótkiego czasu
żywota swego / y Ksiazetá z nim płakaly. A
gdy przysli do onego palacu / rzekł stárzec Ale-
xándrowi : wroc sie na wstecz zaśie / abowiem

tobie iść daley nie dozwolono / a iesli chcesz /
możesz sie udać ku stronie Pulnocney / ale sie
nie tulay po długich mieyscach ziemie. A rzekł
by to / wśedł on stárzec do palacu. Alexander
też z Książęty swoimi zstąpił po onych stop-
niach do swych namiotow.

¶ Drugiego potym dnia ruszywszy woysko
swoie / poczał sie wracać na wstecz / a tak odes-
dnia do dnia / przyśedł ku onemu mieyscu mies-
dzy gory / gdzie sie ono wielkie pole kończyło / a
tam sie z woyskiem položyl. Tamże na onym
mieyscu / kazał Alexander miedzy dwie drodze
postawić dwa słupy marmurowe bårzo wiel-
kie / a w pośrodku ich mnieyszy / na którym
kazał napisać literami Greckimi / Lacińskimi /
Zydowskimi / y Indyjskimi : Ja Alexander Si-
lipa Macedońskiego / tenem słup podniosł po-
zburzenia Daryusa Krola Perskiego / y Poru-
sa Krola Indyjskiego / Którólwiek chce daley
iść / ma sie na lewa strone obrocić / a Ktoby
na prawa strone chciał / wiele naydzie nie-
przespieczności / Ktore przekaza iego ście.

¶ Potym ruszywszy sie z onego mieysca / po-
czal po szerokości onego pola iechać / nie przez
one drogi Ktoremi był przyiechał / ale przez Pula-
nocna strone / Skadby rychley ku Macedoniey
przyśedł / y wiechał do ziemie Ktora rzeczona
Prazyacha / a tam stanał z woyskiem. Ludzie
oney

oney ziemie
przyniesli
nie bylo
kamienia
trzymala
cis / Kto
niem Ba
Károter
niey / tym

¶ Bro
xander si
piey / Ba
cioly y si
my / a dla
nowi ofi
wac. G
list / zara
mu nieś

¶ Alex
dakis B
Wiemy
ryl Eg
wszystk
bil / a te
wieka /
tobie ie
czyste a
ry dla o

oney ziemię styśać o przyściu Alexándrowym/
przyniesli mu wielkie dary. W teyże tam stros
nie było miasto na wysokości gorze z drogiego
kamienia krom wapna zbudowane / ktore
trzymała niektora wdowa imieniem Kándas
cis / ktora miała trzech synow : ieden imie
niem Kándēolus / drugi Marsypius / trzeci
Károterus. Tedy Alexándér postal list do
niey / tym obyczaiem :

¶ Krol nād Krolmi y Pan nād Pány / Alex
pander syn Boga Hámóna y Krolowey Olim
piey / Kándacy Krolowey wesele. Oto Koś
cioly y słupy Boże z czystego zlotá opowiadaj
my / a dla tego wstap na gore / a Bogu Hámón
nowi ofiaruy / a będziem mu wesołek ofiaro
wać. Gdy Krolowa Kándacyś przeczytała
list / zaraz postala posły do Alexándra / ktorzy
mu niesli rozmaite dary / y list takowy :

¶ Alexándrowi Krolowi nād Krolmi / Kándas
Krolowa Merońska posłuszeństwo :
Wiemy iż tobie od Boga objawiono / aby zbu
rzył Egipt / Persya / Indyja / Medya / y inśe
wszystko pogaństwo pod Państwo swe pod
bił / a te dzieie ktoreś pełnił / nie tylko od czło
wieka / ale też y od wszystkich Bogow twoich
tobie iest objawiono. Nam też ktorzy mamy
czyste a iasne dusze / nie potrzeba iędzić na go
ry dla ofiarowania Bogu Hámónowi : ale iż

niedcemy twemu maieſtатовi ſie przeciwić/
oto ſłemy Hamonowi Bogu twemu te dary.
Przytym proſimy wyſokoſci waſzey / ieſli ſcie
wſzytet ſwiat podbili pod ſwo pańſtwo/day
cie nam znać przez liſty waſze.

¶ Przy tych darzech ktore poſtala ona Krol
lowa Alexandrowi/ poſtala niektorego malaa
rza ſwego dobrze umieietnego/ ktoryby pilnie
obaczył ſposob y kſtalt Alexandrow / a tak
namalowaſſy do Krolowey przynioſt / co
ſie tak ſtalo. Gdy Alexander widzial dary/
wdziecznie ſie przyial / y poſty wielce wzcił.
Potym gdy ſie wrocili do Krolowey Kandac
cis/ przynieſli iey obraz namalowany na kora
tynie : ktory gdy wyrzala Kandacis Krolow
wa/ wiceſelila ſie bärzo/ abowiem oſobe iego
od dawnych czäſow żadala widzieć.

¶ Potym ieden z ſynow Krolowey Kandac
cis imieniem Kandecolus/ wyiechawſſy z żona
ſwa y z małym rycerſtwä ſwego na przeiejdżä
nie/ aby ſobie podweſelil. W tym mu zaſtapił
Krol Ebryceti / a iż wiedzial o cudnoſci żony
iego / przypadſy nań z wielkoſcia nieprzyia
ciol / wiele ich porażil / y żone iego gwałtem
wzial. On tedy z małym zbiegſy do Zamkow
Alexandrowych/ y poſedł do Alexandra pro
ſić go aby mu raczył przeciw Krolowi Ebryc
etemu pomoc. Tedy ſtroże ktoryz zamku ſtrze
gli/

gli/ iowſ
ktory był
lomeus
ſtem ſyn
lomeus/
dział iak
go / a iak
kac to T
kedſy z g
Alexand
dſy do le
mu obia
Wſtyſaw
ſtolec tw
iadziak
drem / a
przyſedł
ſleſ / a g
tym roſł
mie bedz
bch ſtad
Wyſpedſ
zał Alex
nim Alex
z tego ch
der gdzie
ſie tobie
ia z tym

gli/iawşy go / przywiedli przed Tolomeusã/
ktory był po Alexandrze wtory/y rzekł mu To-
lomeus: ktos ty jest? On odpowiedział/ ies-
tem syn Krolowey Kandacis. Rzekł mu To-
lomeus/dla czegoś tu przyşedł? On odpowie-
dzał iako był ogarnion od Krola Ebrycties
go / a iako mu gwałtem żonę wziął. Sły-
şac to Tolomeus kazał go zatrzymać / a wy-
şedşy z gmachu swego / şedł do palacu gdzie
Alexander spał/a iuż była ciemna noc/ a roşes-
dşy do lożnicy obudził Alexandrã y wşystko
mu objaświł co mu Kandeolus powiedział.
Wşyşawşy to Alexander rzekł: wróć się na
stolec twoy/a włoż na głowę twoję koronę/ a
śiadź iako Krol/a opowieday się będy Alexan-
drem / a przykaż aby przed obliczność twoję
przyşedł Antyochus / w tym tedy po mie po-
ślesz/ a gdy przed cie przyda/będziesz mi przed
tym roşkazywał ktos to powiadał. Potym
mie będziesz pytał pod osobą Antyochã / co
bch şkad miał czynić/ rãdzac mi przykażesz.
Wyşedşy Tolomeus/wşystko co mu przyka-
zał Alexander wypelnił. Stãnowşy przed
nim Alexander / pytał go Tolomeus ieşli co
z tego chciał uczynić. Odpowiedział Alexan-
der gdzie stał Kandeolus: Cesarzu wielki ieşli
się tobie bõdoba Mãiestatu waşemu/ poiãde
ia z tym młodzińcem z strony waşey / a dam
znać

znać Krolowi Ebrickiemu / aby mu bez zaa
mieściania żone iego wrocił / czego ieśli nie be
dzie chciał uczynić / Miasto iego zaraz zapale
my. Slysac to Rándeolus / uczynil mu po
cieszność mówiac: O namedrşy Antyochu / stu
snoży abyś pożywał Krolowskiey Korony. Po
tem gdy wyiechali z Rándeolem w nocy do
miasta Krola Ebrickiego / tedy ich inieyscy
Kroje spytali Ktorzyby byli. Alexander odpo
wiedzial / Rándeolus iest y Antyoch: przyka
żnie wam Alexander / abyście kazali wrocić zo
na Rándeolowi / a ieśli tego nie uczynicie / te
dy wasze miasta zapalimy / aż przypadnie na
waszność zbroynego ludu. Wslyszawszy to lu
dzie miasta onego / zaraz wylamali drzwi do
pałacu Krolowskiego / a wziarşy gwałtem zo
na Rándeolowe / zaraz mu ją wydali. Tedy
Rándeolus rzekł do Alexander: Moyo namila
şy Antyochu / proszę cie bårzo aby zemna przed
obliczność matki moiey iechał / aby za te część
Ktoras mi uczynił / ciebie dąrowałá. Gdy to
wslyszal Alexander był temu rad / przeto iż za
dal widzieć Krolowa y iey miasto. Rzekł
Rándeolowi: poiedzmy do Cesarza Alexan
dra / a vproś mie v niego / a tak wszyſtkę wola
twoie wypelnie: y stało sie tak / wziarşy do
zwoolenie iechał z Rándeolem Alexander. Gdy
tak w drogę iechali / przyszli na wysokie gory /
ktore

ktore prą
nich wid
Cedrowe
widzác
dzieli też
mowien
wiek unie
iac owoc
gliczona
Poty
Rándaci
Rándeol
wrócal si
drow z ni
brawşy si
we swa k
przećiw
swoy. By
swa Olin
towny / c

Jako
drą wwi

Tedy
Rán
ia 5

które prawie przechodziły obłoki / tamże na
nich widzieli bårzo wysokie drzewa podobne
Cedrowemu / na których były jabłka. Ktore
widząc Alexander dziwował się bårzo. Wi-
dzieli też winne drzewa mając groná niewy-
mownie wielkie / ktoregoby groná jeden czło-
wiek wnieść nie mógł / także też y orzechy ma-
jąc owoc wielki iáko mały / a tam była nie-
zliczona wielkość malp.

Potym idąc / przyszli k miástu Krolowey
Kándacis. Gdy usłyszała Krolowa iż iey syn
Kándeolus dobrze zdrowy wespółk y z żona
wrócił się k miástu / a iáko też posel Alexáns
drow z nim iechał / wádowała się bårzo / a w-
brawszy się w krolowskie śaty / włożyła ná głó-
wę swą koronę złotą bårzo kosztowną / wysła-
ła przeciw im wespółk z Pány swemi przed pałac
swoy. Była tá Krolowa bårzo piękna. Gdy ia-
wyrzał Alex: widziało się mu iáko by ná matkę
swą Olim: patrzył. Pałac iey był bårzo kó-
stowny / a szczyt iego od złotá y od pereł iáśniał

Jáko Krolowa Kándacis Alexán-
dra wiodła w pałac / a iego obraz temu wka-
zała malowany uć fortynie.

Tedy wstąpił Alexander wespółk z
Kándeolem do palacu / gdzie były lo-
ża z czystego złotá sprawione / a wsta-
ł też on

tak on pałac był ze złota y z kamienia Onichia
nowego bardzo kosztownego / stoly także y la-
wy były z kamienia Szmaragdowego y Ama-
tystowego. Filary onego pałacu y łóżnice były
z kamienia Porphyrowego: miała ona Kro-
lowa wozow wojennych ostrych żelaz napel-
nionych: Słoniow bardzo wiele. Pod onym pa-
łacem rzeka płynęła jasna iako kry-
ształ. Tego dnia godował Alexander z Krolow-
a wspolek z iey syny. Potym drugiego dnia
pojawszy Krolowa za rękę Alexandrą / wio-
dł ją go samego do łóżnice / ktora była złotem y
drogim kamieniem przychodzona / a tak prze-
chodząc sie z nim / weszła z nim do innego gma-
chu / ktory był zbudowan z drzewa Libanowe-
go czarnego / z Businowego / y z Cyprysowe-
go / a ten gmach był postanowion na kolach
przez czarnekąsiestwo / a od dwudziestu Sło-
niow z kamienia rytych był wozon / także y lu-
dzie byli na to sprawieni z kamienia czarno-
kąsiestwem / ktorzy także chodzili. Gdy Ale-
xander poczał wchodzić do tego gmachu / za-
razem sie gmach on poruszył a poczał z nimi
chodzić / Alexander sie zdumiał / a dziwuąc sie
rzekł Krolowej. By takowe rzeczy u nas by-
ły widziane / zaprawdę by były bardzo kosztow-
ne. Odpowiedziała Krolowa: prawdę mo-
wiś Alexander / wiec by u Grekow niżej u

Indow

Indow b
zasmucił s
dnac. T
imie jest n
fnięci iel
za prawo
a tam mu
malowan
obraz: G
bać y też
czego sie
święta /
zwończył
porażki lu
rece Rani
człowiek
iem nie n
gdy sześć
wolona /
torwana.
bami / pog
Krolowa
waś a sm
może / y
na: Alex
gniewno
lowa rzekł
nil: Alex

Onichia
kiez y la
y Alma
nice byly
na Kros
s napela
nym pa
ito kry
Krolow
ego dnia
a / wwo
slotem y
tal przes
ego gma
anowes
ryfowes
kolach
tu Slo
kze y lus
czarno
Soy Ale
chu / za
l z nimi
uac sie
nas by
ostow
de mo
o nizi v
Indow

Indow byly dziwne. A gdy wstypkal imie swe/
zasnuć sie bärzo / a iego oblicze poczeło ble
dnac. Tedy iey rzekł : Pani / Antyochus moie
imie iest nie Alexander. Krolowa rzekła : stu
fnięci iest Alexander : a mowiac to / wila go
za prawe rękę / y wwiiodła go do insey loznice /
a tam mu wkazala iego obraz na kortynie na
malowany / y rzekła mu : Alexander / znaś ten
obraz : Gdy go Alexander widzial / poczał sie
bać y też blednac. Rzekła mu Krolowa : dla
czego sie zmienila bärwa twoia skazicielu
świata / skazicielu Perszey y Indyey / ktoryś
zwycięzyl Partę / Medę / y Bary. A teraz krom
porażki ludu y krom odpowiedzi wpadaś w
rece Bändacis Krolowey. Wiedz pewnie iż
człowiek abo serce człowiecze żadnym obyczaj
iem nie ma sie w pyche podnosić / abowiem
gdy szczęśliwość wśelka człowiekowi iest poz
wolona / zaraz y przeciwność iemu będzie zgo
towana. Slysac to Alexander zgrzytaiac ze
bami / pogladal na wszystkie strony. Ktoremu
Krolowa rzekła : czemu sie sam w sobie gnies
waś a smucieneś / co teraz moc y siła twa po
może / y Cesarśka chwała może być pożytecz
na : Alexander odpowiedział : dla tego mi iest
gniewno Krolowa iż mieczu nie mam. Krol
owa rzekła : a gdybyś miecz miał co byś uczyn
ił : Alexander odpowiedział : dla tego iżem
sie do

się dobrowolnie wydał / ciebie pierwey zabić
wszy / potymbych sam siebie zabić nie omieś-
tał. Krolowa odpowiedziała: rzekłes iako
mądry Pan/a wskażże się nie smieć / abowiem
dobra posługa chwalebney zapłaty pożąda y
potrzebuie / a iżes wybawił żonę Kandeolowe
z rąk Krola Eryckieg / także tej ciebie wybawie
z rąk pogańskich / abowiem gdyby wiedział
li o twym przyściu / zabiliby cie / przeto iżes Po-
rusa Krola Indyjskiego własnymi rękami za-
bił / abowiem żonę syna mego Karoterá / córkę
byłą Porusową: a rzekłszy to / wielą go za-
praśwa rękę / y wwiódł ją do pałacu / y rzekł do
synów swych: namileyszy synowie moi / temu
Rycerzowi Alexandrowemu przyjaźń domo-
wą y gościnną okazcie / abowiem on ku wam
przyjaźielski skutek uczynił. Odpowiedział
Karoterus młodszy syn: Matko miła / praw-
dą jest iż go Alexander posłał do nas / y żonę
brata mego z rąk nieprzyjaźielskich wybawił /
ale żonę moją przywodzi mnie na to abych go
zabił / a stąd się wielce smiecił Alexander. Kro-
lowa Kandacis odpowiedziała: a co byśmy z
tego za sławę otrzymali / gdybyśmy go w ta-
kowym wypadku zabili. Usłyszawszy to Kan-
deolus / rzekł do brata: Ten mnie wybawił y żo-
nę mi przywrócił / chce go też aż do Samkow
Cesarzskich we zdrowiu przywrócić. Reoremis

Karoter

Karoteru
abyśmy n
pomarli
li to ch
dzac to
synowie
lexandra
tłā cicho
wie mado
wie moi
der: dop
wolił.
Karoter
by chwał
wierszych
nie smeci
był mil
go w rec
Alexand
przyśię
a iā tobie
podam.
bārzo ra
koili / ob
żadał, p
do siebie
mnie był
oczyma

Károterus rzekł: co to jest co mówisz/ chcesz
abyśmy na tym mieyscu od nieczow spólnie
pomarli? Kándeolus rzekł: ia niechce/ ale ie-
śli to chcesz mieć/ gotowem to uczynić. Wi-
dzac to Krolowa Kándacis iże sie chcieli bić
synowie iey/ bázro sie zasmuciła/ a wiadłszy A-
lexándra za rękę odwiiodła go na stronę/ y rze-
kla cicho do niego: Dla czego teraz w tey spra-
wie mądrości swey nie wkazuiesz/ aby sie syno-
wie moi z sobą nie bili. Ktorey rzekł Alexán-
der: dopuść mi mówić z nimi; a ona mu do-
zwoliła. Gdy przyszedł Alexándre z nim/ rzekł
Károterowi: Jesliby ty mnie zabił/ żadney-
by chwały z tego nie miał/ mac Cesarz wiele
wietśzych Książat/ a dla tego z śmierci moiey
nie smuciłby sie / wierzyli temu iż gdybych
był mił Alexándrowi/ tedyby mnie iście same-
go w ręce twoie nie podał/ a iesli chcesz abych
Alexándra zglądzieli w ręce twoie wydal/
przysięż mi iż czego bede żadał to wypelnisz/
a ia tobie obiecuie iż Alexándra w ręce twoie
podam. Wsłyszawszy to Károterus był temu
bázro rad/ y wwierzył mu/ a tak sie z sobą wspo-
koili/ obiecowali mu dać o cobykolwiek ich
żadał. Potym Krolowa Kándacis wezwiała
do siebie Alexándra/ y rzekła mu: Błogoby
mnie było gdybych wstawić przed moimi
oczyma ciebie widziała / bowiembych z sobą

nad wszystkimi nieprzyjaciłmi moimi zwycię-
stwo otrzymała. A rzekłszy to przyniosła mu
koronę złota kamieniem bärzo kosztownym
okraszoną y z Dyamentow/ zaś mu dała sa-
te nierównomnie kosztowna Cesarzka ze złota
wtkana bärzo misternie / też kamienim dro-
gim / y perlami przychodziona / a pocałowawszy
go / puściła go w drogę dobrowolnie.

Jako Alexander przyśedł do iedney
iaskinie w ktorey byli Bogowie / Kto-
rzy z nim mówili.

Wiechawşy stamtąd z Kandeolent / ie-
chali w drogę cały dzień / y przyiechali
do niektorey iaskinie bärzo wielkiej / a tam
nocowali / y rzekł do niego Kandeolus : wszy-
scy Bogowie do tej iaskinie schodzą się na-
rade. Gdy to usłyszał Alexander : wnet
czynił ofiary Bogom swoim / a wszedłszy sam
do iaskinie / widział tam mgły y wielkie oblo-
ki y gwiazdy iasniące / a między onemi gwia-
zdami widział niektorego Boga wielkiego
iasniącego / a oczy iasniące iako gwiazdy.
Ktoreg gdy wyrzał Alexander / boiżnia prze-
straszona / y stał się iakoby w iaskim zachwy-
ceniu albo zasnieniu. Potym rzekł do niego
ten Bog : Wadź pozdrowion Alexander. Ale-
xander odpowiedział : Ktoryś ty jest miły Pa-

nie ?

ni zwycię
iości mu
toronym
dala fia
ze zlotą
nim dro
ocalenia
polne.

iedney
ktos

tem / i
rzyechali
/ a tam
as: rosy
a sie na
wnet ro
edfy sam
kie oblo
ni gwoz
wielkiego
gwiazdy.
ma prze
zachwy
do nie go
der. Ale
mily pa
nie?

nie? A on odpowiedział / ja jestem Cyntyzus
krolstwo świata trzymając y świat podbił
/ Ktorem wszystkim ludzie świeckie twemu
Majestatowi poddał / zbudowałś twojemu
miemu miasto / a memus imieniu kościoła nie
prawił. Alexander odpowiedział: proszę cie
mily Panie / jeśli mi dopuścisz do Macedonii
y przyjechać / zbuduję Kościół na chwale i
imieniu twemu / Ktoremu podobny nie będzie
żaden na świecie. Cyntyzus odpowiedział:
Cesarzu nie ogladaś Macedonii / a wciąż
postępuj dalej. Gdy Alexander począł wy
chodzić / wyrzucił drugie ciemności obłoków y
drugiego Boga na krolowski stolec siedzą
cego / y rzekł do niego: Ktoś ty jest mily Pa
nie? A on odpowiedział: Ja jestem wszystkich
Bogów początkiem / Ktorem cię widział do
Libii wychodzącego / a teraz cię tu widzę / Se
rapio jestem wezwan. Ktoremu Alexander
rzekł: proszę cie Serapio / aby mi opowiedział
kto mnie ma zabić? Ktoremu Serapio rzekł:
powiadałem ci to przedtym / gdyby była czoła
wielkowi zwiastoma przyczyna śmierci tego / była
by porażona wielką boleścią. Zbudowałś
miasto imieniu twojemu chwalebne / Ktore
wiele Cesarzów zburza y zwałęza / tam będzie
grob twoj sprawion / y tam ciało twoje po
chorożia. A wyszedłszy stamtąd Alexander y po

Żegnawszy sie z Kándeolem wrocił sie k swym.

¶ Drugiego dnia ruszywszy woysko/ ciągnal przez niektory pádol/ ktory byl pełen wielkich wezow/ ktorzy mieli na głowieh iakoby korony Smaragdowe. Ci to wezowie żywili sie pieprzem y lazurem/ bo sie to tam rodziło / a tak na każdy rok oni wezowie z soba walczyli: a stad ich bárzo wiele ginelo.

¶ Potym ruszywszy lud / przyiechal do miejsca/ gdzie tam bárzo wiele dzimow gadziny bylo/ ktorzy mieli kopyta iakoby wieprze/ a były szerokie na trzy stopy / ktoremi rycerstwo Alexandrowo porażali/ takiey głowy mieli iakoby wieprze/ a ogony mieli iako u lwow/ z temi sie pomieszali Gryfowie/ ktorzy z wielkiey predkości w oblicze rycerzom sie miotali/ a takowey byli mocy/ iż rycerza z koniem przewracali. Alexander tedy boiac sie przeiezdzał y tam y sami pocieszaiać y potwiera dziać rycerstwo swe/ a tak ie strzałami y włóczniami meźnie przewycieżali. Umarło w tym boiowaniu ludzi dwie ście y ośm.

¶ Stamtad przyciągnal do niektorey rzeki bárzo wielkiey/ a była w szerz na dwadzieścia stáian/ a na brzegu było trzciny pełno wysokiey/ a bárzo miażsney/ ktora widząc Alexan: przytazal rycerzom swym aby z niey czynili łodki/ a obloczyć skórami/ aby w nich one rzeki przeiezdżali.

Lud

¶ Lud Alexandrowy
białe y brzo-
nie/ ktore z
y bar spras-
rosta/ y ro-
gali/ ktore
były bárzo
też ryb cz-
ryb ktore
stiego w-
dwie ście-
tey rzeki
ktore mia-
wiały g-
rzeki plyn-
go meża-
nity dzie-
niac Ma-
rych sie d-
na dzieś-
ni

Jako 2

¶ Potym
w st-
lud nie-
posli z

A Lud ktory za rzeka byl / styfac o przyściu
Alexándrowym / przynieśli mu w dary gebki
białe y bronatne bårzo wielkie / konchy wiel-
kie / ktore zawaiyły dwa abo trzy loty / takież
y stat sprawiony z welny ktora na drzewiech
rosta / y ryb wielkich ktore z oney rzeki wycia-
gali / ktore były miąższe iako wd człowieczy / a
były bårzo smaczne / y słodkie. Przynieśli mu
też ryb czerwonych bårzo wielkich / y drugich
ryb ktore zowia Moreny / ktore z morza bli-
skiego wyciągali / a każda Morena zawaiyla
dwie ściey pięćdziesiąt funtow. Były tam w
tey rzece niewiaſty abo panny bårzo piękne /
ktore miały włosy śliczne aż do kóſtek. Ty niea-
wiaſty gdy widziały ludźi cudzoziemce przez
rzekę plynące / chwytały ie / a vchwyciwoſy iakie
go meża / wiodły go do trzciny / a tam z nim czy-
niły cielesny ſkutek aż do vmorzenia : ktore go-
niac Macedonowie / vchwycili dwie / na kto-
rych ſie ciało bielalo iako śnieg / były wyſokie
na dzieſieć ſtop / zeby miały iako paſie.

Jako Alexándor przewyciężył cztery
a dwadzieſcią Krolow.

Po tym iadac Alexándor / vdał ſie mało-
w ſtrone wschodu ſłońca / gdzie nałaſł
lud nieczyſty / y na weyrzemiu ſrogi / ktory
poſli z pokolenia ſynow Jafet. Alexándor
widząc

wolząc ich nieczystość y niewymowna pluga,
 wość wstydzil sie ich y brzydzil sie imi/ abo
 wiem iedli wosłki rodzay gadziny nieczystey y
 smrodliwey/ to iest: psy/ mysy/ weże/ zdechli
 ne/ y wosłki plod ktory nie dobrze sie iescze
 wcielil/ y inne wyprotki z żywotow zwierzat
 smrodliwych/ umarłych ludzi nie chowali/ ale
 je iedli. Gdy to wosłko widzial Alexander
 co oni złośliwie y nie słusnie czynili / boiać
 sie aby kiedy nie weszli do ziemie świątocy/ aby
 iey nie zarażili swym smrodem y plugaś-
 twem / prosił Boga wszechmogacego aby ra-
 czył złączyć dwie góry ktore tam były między
 wschodem słońca a między stroną pułnocną /
 a tak przykładziac zgromadził wosłki ich nie-
 wiaśty zdyććmi/ y ze wosłkietmi ich namioty/
 a wywiodłszy je z ziemie wschodu słońca / za-
 wart je między góry/ grożąc im y przynaglając
 aby weszli w stronę granic wschodu słońca/
 a tam niemał ani wyścia ani weścia/ pocza-
 wosły od wschodu słońca aż do zachodu gdzieś
 by kto miał do nich wnieść / abo oni stamtąd
 wynieść. Dla tego tedy zaraz poczał prosić Bo-
 ga wszechmocnego Alexander / y wysłuchal ię-
 go prośbę. Przykazał Bog wszechmodacy go-
 rom dwiema ktore zowia Vbera aquilonis/
 abo Kaspięgory / a złączywszy sie do siebie ias-
 ło na dwanaście łokiet / sprawił między nimi
 wrota

wrota wi-
 rym / co
 ność mi-
 moga / a
 gdy ogie-
 śnie. A t-
 czarńość
 trości ro-
 to im w-
 bardo pr-
 Bogu b-
 zastarzał
 rad jedn-
 gdy bed-
 wypuści-
 zechiela
 ostarec-
 y Mago-
 Krolow-
 stronad-
 cnych / t-
 bal / An-
 Kuncii/
 chamii/
 fagi kto-
 Philozo-
 Cisa dr-
 zmieta

wrota wielkie miedziane / y zmocnił je Alsua
rym / co sie wyłada iakoby dawaiac moc
ność murowi / iż gdyby ie chcieli otworzyć nie
moga / ani żadnym żelazem / ani ogniem : bo
gdy ogień uczynić chca v brany / zarazem zga
śnie. A tak iuż pokušaią rozmaitych czar abo
czarnośćieſtwa / wynaleſzenia nowego / chy
trości rozmaitey / y dyabelskiego rozywania /
to im wſyſtko nic nie pomoże / bo ten lud ieſt
bárzo przewrotny / ſłoſciwy / y ſmrodliwy / y
Bogubárzo mierżieny / tak iż iuż ſwemi czary
zaſtarżalemi to zapſowali y zaſkazili / iż ſtano
wad żadnym obyczajem wynieść nie moga / aż
gdy będzie Bog raczył we dni oſtatecznie /
wypuſci ie na ten ſwiat według powieſci E
zechiela Proroſa / ktory tak mowi : W dzień
oſtateczny ſkończenia ſwiata wynidzie Gog
y Magog w ziemię Izraełſką ktorzy ſa ludzie y
Krolowie / ktore zamknał Alexander wielki w
ſtronach wschodu ſłońca y w ſtronach pulno
cnych / to ieſt : Gog y Magog / Moſach y Tu
bal / Anog / Ageg / Atenal / potym Zai / Libii /
Kunei / Pharylei / Cebicy / Amarchiani / Cha
chamii / Amaharte / Agrymardy / Allan / Anu
ſagi ktore zowia Cynocefali / Barybei / Taſbei /
Philozonicy / Arcenei y Salterei.
Ci ſa dwadzieſćcia y czterey Krolowie w tym
zmieſzaniu miedzy gorami.

A Potym obiechal Alexandr do Kończa
nia ziemie do morza wielkiego Oceanńskiego / a
był tam na morzu ieden wysp / w którym sły
sali ludzie mówiac Greckim ięzykiem. Żarzą
zem tedy Alexandr przykazał niektórym Ry
cerzom swym nągo wnieść w wodę / aby płyneli
do onego wyspu. Tedy niektorzy Macedono
wie zwlokłszy się z łat weszli w morze / żarzą rą
kowię wieley wychodząc z głębokości mora
skiej wszyscy z sobą zatopili.

Jako Alexandr był podniesion od
Gryfow na wysokość powietrza.

Rzyskawszy lud iechał nad brzegiem mo
rza Oceanńskiego / przeciw stronie gdzie
Słońce wstawa w Rozorożcu znamięniu nie
bieskim / a iadać przez czterdzieści dni / przy
słi aż do morza czerwonego / a tam swoje na
mioty rozbili: Była tam góra bårzo wysoka /
na ktora gdy wszedł Alexandr / widziało się
mu iakoby blisko nieba był. Tedy wymyślił w
swoim sercu sprawić to iakoby go Gryfowie
mogli podnieść na wysokość powietrza. A
zstąpiwszy z gory / przykazał wezwać do siebie
stolarzow / y kazał stolec bårzo dżwony sprą
wić / a łańcuchy żelaznymi mocnie wwiezać /
aby tak przepieczniony w nim mogli siedzieć.
Potym przywiedziono Gryfy / kazał je moc
nem

nemi łańc
wierzchu
Gryfow
go miesa
rąndrem
kość wysł
krąg awi
młocą
w okolo
moczą
kość leci
potym p
iakoby n
żadney o
tak ledw

Jako 2

Potym
by m
tam aby
skich dż
siebie p
ślę bår
dal wysł
sad na ła
cerzom
on sad k

nemi lāncuchy wwiezāć przy onym stolcu / a nā
wierzchu nā roznāch mieso przywiezāć. A tāk
Gryfowie mniemāiac aby mieli dośiādż one-
go miesā wielkim pedem podnieśli sie z Ale-
xāndrem wzgore. Nā tākā zāprawde wyso-
kość wzlecieli / iż Alexāndrowi widział sie o-
krąg āwiātā iākoby gumno / nā krorym zbożo
mloca: a morze sie mu widziało iākoby Smok
w okolo stoczony ābo zwity. Potym Boska
moc zācmiła Gryfy / iż gdy mniemali nā wyso-
kość lecieć / nā niskość ziemię zstepowali. A tāk
potym pādli nā iedno pole daleko od woyskā /
iākoby mogli vbieżec przez 15 dni / a nie miał
żadney obrāzy w onych kratach żelāznych / a
tāk ledwie z wielkā pracā do woyskā przysiedł.

Jākō Alexānder pokusil sie nā gledo-
kość morskā.

Potym to weszło w serce Alexāndrowo a-
by mogli dośiādż gledokości morskiej / a
tām aby ogladał rozmaite rodzaje ryb y mors-
kich dziwow. tedy przykazał żeglarzom do
siebie przysć / a kazał im sprāwić sad iāki ze
skła bārzo iāsnego / tāk iżby przezeń przeglas-
dał wszystko. Gdy sie to sstało / kazał on
sad nā lāncuchu bārzo długim wwiezāć / a Ry-
cerzom mocnym trzymać / a on gdy wshedł w
on sad kazał sie zāwrzeć drzewiczkami / a smo-

Ja zalać / a tak sie spuścił w głąbość morza.
Bedac tam / widział rozmaite ryby y roznych
farb / mając niektóre sposob zwierząt ziemskich
które po ziemi w głąbości morskiej iako insze
bestye chodziły / y iadły tam owoc z drzew ktore
się w głąbości morskiej mnożyły.

Wielorybowie też y insze ryby wielkie przy-
chodziły do niego / a potym wciekały : widział
tam insze dziwy rozmaite o których żadnemu
nie chciał powiedzieć / dla tego iżby się ludziom
wizowały bydy niepodobne tu wierzeniu. Po-
tym gdy się czas wypelniał iego mieszkania w
morzu / o którym był przedtym powiedział ry-
cerzom swym / wyciągneli go na wierzch.

¶ Potym iechali nad brzegiem morza czerwonego / a tam się położyli na jednym mieys-
cu / gdzie znaleźli niektóre zwierzęta mające
na głowie kości farbowane / iako pila ktora
tra / a ostre iako miecz ktorem i okrutnie pora-
żali lud Alexandrow / tak iż też tarcze przebi-
li / zwano je Jednorożce / a pobili 8550.

¶ Stamtąd ciągneli na mieysca pustę do
morza czerwonego do Arabii / gdzie było bardo
wiele wejow / którzy byli tak wielcy / iż mie-
li rogi na głowach iako barani / ktorem tłus-
nili lud Alexandrow / a wskazę pobili wejow
onych niezliczona wielkość.

¶ Potym ruszywszy lud rozbili namioty na
mieyscu

mieyscu
ktorzy m
kie / żeby
puszczali
byli się
tedy przy
rę swe /
biali / a
rzow / al

J

R
re p
Miejs
dni / prz
a tak po
Tonid z
dla reg
dnych n
grob w
zbudow
mianon

J

Poty
gnat

mieyscu gdzie bylo Rynocefalow bärzo wiele
ktorzy mieli syie podobne koniom y rogi wiele
kie/zeby takze/ a zgeby okrutne plomienie wy
puszczali. Gdy wyrzeli lud Alexandrow/porus
yli sie gwałtownie przeciw im. Alexander
tedy przejeżdżając sie y tam y sam cieszył ryce
rze swe / aby w takowym boiowaniu nie ośta
biali / a wskazuje w tym zginelo niemälo ryce
rzo/ale pobili wiele Rynocefalow.

Jako koń Alexandrow Buce
falus zdechl.

Ruszywszy sie zwoyskiem/wiechali w niekto
re padoly y w pole/a tam sie položyli.
Mieszkal tam Alexander z ludem przez kilka
dni/przeto iż iego koń Bucefal był bärzo chor/
a tak potym zdechl. Gdy Alexander widział
konia zdechłego / niewymownie go żałował /
dla tego iż go wybawił z rozmaitych a tru
dnych nieprzespieczności / y kazał mu sprawić
grob wielki / tamże na tym mieyscu miasto
zbudował / ktore na pamiatke swego konia
mianował Bucefalon.

Jako Alexander przyiechał do
rzeki Tyru.

Potym ruszywszy sie zamtad / przycias
gnal ku rzecce ktora zowia Tyr / y zabie
żeli

żeli mu tam ludzie oney ziemię wiodac mu w
qury Sloniow pięć tysięcy/ y wozow ostrych
walecznych sto tysięcy.

¶ Odiechawşy stamtad/ y przyciągneli do
palacu Xerxesā Krolā Perskiego / ā tam w o-
nym palacu znalazł lożnice pięknie sprawione/
beli też tam ptacy biali/ktorzy czynili znaki z
ludzi niemocnych. Gdy patrzyli w twarz nie-
mocnemu/ tedy powstał z niemocy/ ale ieśli
niechcieli patrzeć/bez wątpienia taki umarł.

¶ Ruszywşy się stamtad/ iechał do Babi-
loniey/ktora pod swe państwo podbił/ ā zabia-
wşy Krolā Babilońskięgo/vstawił tam Sta-
roste swego Nabozardona / tamże w Babilo-
niey przez siedm miesięcy aż do swey śmierci
spożył miasta. Rozkazał pisać list do O-
limpiey matki swoiey/ y do Arystotelesā Mi-
strza swego/ o boiowaniu y o niebezpieczno-
ściach rozmaitych/ktore w Indyę cierpiał /
takież y o wielkim burzeniu ktore z bestyami
y z rozmaitemi dziwymi miewał. Arystoteles ta-
kież mu odpisał na ten list tymi słowy:

¶ Krolowi nad Krolmi wielkiemu/ y Panu
nad panuiacemi Alexandrowi / Arystoteles
służbie swoie wam opowiadam. Gdy na
waszych liściech boiowania rozmaite czytał /
bierzom się zdumiał / ā stad począłem myśleć /
iżę w sobie maś nieciężką częśćkę Bostwa/ abo
wiemś

wiemś
człowiek
tego wie
fysyk
Wysyt
nie mog
wieni d
tak wiel
¶ Po
wie w
podobie
tak wiel
y z per
dzone.
loket w
Marmu
zo kost
naście
stupy ty
obrazem
Kóiaja
Maieft
Topazy
towne
abo wp
mien ba
czytako
ieftacie

wiemieś widział/ y tegoś sie pokušal/ czego by
człowiek cielesny nie śmiał sie pokušić/ a dla
tego wielkie a niezmiennie dżięki dawam wo-
systkiego okregu świata Stworzycielowi.
Wszystkoś przewycieżył/ żaden sie sprzeciwić
nie mógł twemu Młaiestatowi. Błogosła-
wieni dla tego są Książetá twoi/ ktorzy cie w
ták wielkich wciśkach náśládowali.

¶ Potym tego czasu Alexander kazał sprá-
wić w Babiloniei Młaiestat złoty/ ktoremu
podobien niebył náleżion ná świecie/ abowiem
ták wiele zlotá byli przynieśli z soba z Indyey
y z Perszey Grekowie/ iż ie mieli za wzgá-
dzone. Kazał tedy uczynić on stolec ná 12
łokiet wysoki/ a przez dwánaście stopniow
Mármurowych wstępowano nań. Był bár-
zo kosztownie y misternie spráwion ná dwa-
naście filarzach złotych/ ktory Młaiestat ony
stupy tylko rełomá trzymały/ a nád każdym
obrazem abo stupem były nápisane imiona 12
Książat Alexandrowych. Sam stolec onego
Młaiestatu był z Smárágdnu/ a ściány iego z
Topázyoná/ po wszystkich stopniách były kóś-
towne rámmienie/ wśelkiego rodzaju polożone
abo wpráwione/ záśie ná wierzchu był ká-
mien bárzo śliczny czerwony/ ktory tak w no-
cy iáko y we dnie świecił/ a po wśytkim Młá-
iestacie były obrázy ze wśad spráwione/ nád
ktorem

ktoremi były rymy napisane Greckimi litera-
mi y Lacińskimi: to jest / imiona wszystkich
ziem / ktore służyły Alexandrowi. Potym też
kazał korone złota sprawić ze wszystkich rodzą-
ców kamienia niewymownie kosztownych / a
na niey kazał wezynieć tytuł literami Greckimi
mi y Lacińskimi tym obyczajem: Wschod y
Zachod / Północy / y Południe / mnie służy.

¶ Gdyż tak Alexander mieszkał w Babilo-
niey spokojnie / niektora niewiasta porodziła
syna bärzo dziwnego / ktory od głowy aż do
pepka był sposobu ludzkiego / ale zaście od pep-
ka aż do nog miał podobieństwo rozmaitych
bestiy / a był żywy. Ona tedy niewiasta przy-
krywşy ono dziecko / niosła je potajemnie do
Alexandra / ktore gdy wyrzał / bärzo sie mu dżi-
wował / y kazał ronet wezwać do siebie wieş-
cza / y wskazał mu on dżiw / wieşczał widzac
on dżiw / westchnał a żalościwie rzekł: Cesä-
rzy wielki przyszedł czas iż iuz z tego świata
maş zeydż. Ktoremu Alexander : powiedz mi
iako. Odpowiedział wieşczał: Cesärszu wiel-
ki / połowica ciała ktora ma podobieństwo w-
marłego człowieka ktoraś widział / znamio-
nuie ciebie ktory maş podiać wpać śmierci : a
zaście druga połowica żywa rozmaitych bestiy /
Krole ktorzy po tobie beda węża / a tak oni
wszyscy za nic nie beda stać przyzwońanym wy-
sokości

sokości ty
der to sły
gorzko / to
y dla czego
nowil / st
żyro / aby
ktorych
nie podob
mi mie za

¶ Tego
cedonicy
ktory sie
Alexandra
wiem Ol
kroć mor
strzegal
z tad Oli
ruszona /
Alexandra

Jako

Pośco
rmier
zo iadow
nie mogl
go Raso
na służy

Łołości twojej / y Młaiestatu twego. Alexan-
der to słysząc / sstał sie bázno smutny / a płacząc
gorzko / to mówił: o Jupiter Boże narodził się /
y dla czegoś dni moje w małym czasie poita-
nowił / słusnośćby było abych iestże dłużey był
żyw / abych wypełnić mógł wielkie rzeczy / o
których moy umysł myślał / a gdyś sie tobie
nie podobą abych ie wypełnił / proszę cie przys-
mi mie za swego poddanego.

¶ Tegoż czasu był niektóry człowiek w Młai-
cedoniej imieniem Antypater syn Tizonow /
który sie sprzyśiągł z wielu ludem aby zabili
Alexandra / ale tego nie mogli uczynić / abo-
wiem Olimpia matka Alexandrowa wiele-
kroć mówiła temu Antypatrowi / aby sie wy-
strzegał od wielmożności Alexandrowey / a
z tad Olimpia wielkim wdreczeniem była po-
ruszona / a Antypater myślał iżoby przez iad
Alexandra mógł stracić.

Jako Antypater iad kupił / y postat
synowi swemu.

Pośled tedy Antypater do lekarza Dobrze-
umiejetnego / y kupił y niego trunki bar-
zo iadowity / ktorego żaden kubaż zatrzymać
nie mógł / ale go w żelazny łańcuch wylal / dał
go Kassandrowi synowi swemu / y postat go
na służbę do Alexandra / y nauczył go tak /
aby

aby sie zmowil z bratem swym Roboasem / y
wymyslili iakoby ten trunek podali Alexan
drowi. Byl ten Roboas abo iako inшы mo
wia Joboas w leciech mlodzieniec / ktorego
Alexander barzo milowal. Przydalo sie te
go czasu iz go Alexander w glowe vderzyl
bez winy: a dla tey przyczyny Roboas zala
scia porussony tu iego smierci przyzwolil.

¶ Potym gdy Alexander sprawowal wiela
cie gody tamje w Babiloniei / a na nie wysys
ci Ksiazeta ze wszech stron kazal wezwac. Gdy
Alexander dnia vmowionego na godziech sie
dzial z swemi Ksiazety / y byli barzo weseli.

Roboas ktory przed Alexandrem sluzyl / na
pełniony zley mysli / wzial trunek od swe
ta Kassandra / y wlozyl iadu pod paznokiec
wielkiego palca / a tak gdy mial podac wino
z kubkiem Alexandrowi / palec on w winie os
moczył. Alexander gdy sie podweselil / tym
wiecey picia pozadal. Roboas tedy Alexan
drowi zloty kubek z iadem podal. Gdy to A
lexander wypil / zaraz glosiem wielkim zawo
lal mowiac: Wspomozcie wspomozcie / a slos
niwszy sie na prawa strone / zdalo sie mu iako
by mieczem iego watrobe przebodziono / a za
trzymawszy sie maluczko scierpial boleśc / y
powstal od goduiacych mowiac: Proste was
badzcie weseli. Oni sie tez nie mniej zasnuca

li / a po

1. / a powstawşy od stołow / stali wşyscy przed
nim aby tak dokończenie wdżeli.

¶ Alexander potym wşedł do łóżnice / y
szukał iakiego piorka / aby wpuściwşy w gą-
bło mogłby wżiety iad wyrzucić. Kassander
zaśie podał mu piorko tymże iadem pomaza-
ne : a on wpuściwşy piorko w gardło aby
mógł zrzucić / tym wiecey przyiety iad poczał
go dręczyć. Tedy kazał niektóre aby otworzył
palacowe drzwi ktore były ku rzecze Eufraten /
a tak oney wşyskticy nocy nie spał. Gdy było
o pułnocy / podniósł sie z swego łóża / a kaga-
niec ktory przed nim a wiecił / zgąsił : ale iż nie
mógł chodźić / także na ręku y na nogach siedł
ku wliczce ktora chodzono do rzeki / aby sie
tam utopił. Zarazem żona ięg Korana za nim
biegła / a przypadşy do niego pādła nań / a o-
blapiwşy go poczela rzewno płakać mowiac :
Ey mnie niedźna opuszczasz Pānie Alexander /
a idziesz abyś sie sam zabił. Rzekł do niey :
Proszę cie Korano miła moia / aby żaden nieś
wiedział dokonania mego. Potym go wiodła
do łóżnice / a oblapiając go całowała / y płaka-
ła barzo rzewno mowiac : Jesliże iuż koniec ży-
wota twego / proszę rozrządź wżdy nas. Zara-
zem wezwawşy Symona pisarżā swego / kazał
sie wieść do wieczernice / a zgromadziwşy w-
şyskie Książetā swe / kazał piśać Testament.

Testament Alexandrow.

A Ristoteles namilszy Mistrzu nasz / prosił
 my cie/ abyś z naszego skarbu rozdał mie-
 dzy Kapłany Egiptskie/ ktorzy przy Koście-
 lech służy/ tysiąc funtow złota. Ale iż za ży-
 wota mego myśliłem ktory miał pánować po
 śmierci moiej/ stroż ciała naszego y rzadzićiel
 wasz niechay będzie. Testament moy zawsze
 przed oczyma mieycie. Żacie iesli Roxana po-
 rodi syna/ niechay pozywa Państwa y Cesars-
 twa naszego/ á imie iemu iakie chcecie dacie.
 A iesliże dziewczę/ niechay Macedonowie wy-
 biora sobie Krola / á ona niechay iemu będzie
 dana za żone. Roxana żona moia niechay
 będzie wolna we wszystkich Państwie moim.
 Ptolomeus Egipt niechay rzadzi / á Kleopas-
 tre ktora był oćiec moy poślubił sobie za żone/
 niechay weźmie za małżonkę / á nad to nad
 wszystkimi Królestwy pod wschodem słońca aż
 do miasta Baktry / niechay otrzyma Kró-
 stwo/ y w Królestwie Perskim niechay pánuje.
 Kleoter Murzynskiego Państwa niechay po-
 zywa. Antyochus w Syryey aż do zamknięcia
 Gog y Magog. Arrydeus niech trzyma Pelos-
 ponieńskie prawa. Artystus niech trzyma In-
 dya. Niechánor Selewkom niech pánuje / y
 Klepont niechay trzyma, Zmarchas Megiera
 Kie Krol

Kie Krol
 Dalmacy
 Kapado
 as niech
 ter ich o
 Gody
 randren
 wielkie
 drzala:
 sion glo
 czas wy
 swey/ y
 poczeł
 nowie/ie
 wszystki
 der fme
 to dzie
 sie wysy
 iż iesly
 my ob
 kazal si
 no vlicz
 Macedo
 do niego
 sey spob
 i placze
 nami / t
 wac. A

70
Pie Krolestwo. Zalus Zarmenia. Liachus
Dalmacya y Sycylia. Symon pisarz moy/
Kapadocya y Pelagone. Kassander y Robo-
as niech trzymaja aż do rzeki Sol. Antypas-
ter ich oćiec/ w Cylicyey niech paniuie.

¶ Gdy ten Testament był napisan przed Alex-
andrem/ zarazem sie stały gromy/ lystanie/ y
wielkie drzenie ziemi / y wszystkie Babilonia
drżała: tedy po wszystkich świecie był roznies-
sion głos o śmierci Alexandrowey. W ten
czas wyiechali wszyscy Macedonowie z ziemi
swoey/ y przyszli do dworu Alexandrowego / y
poczeki wołać mówiac: Wiedźcie o tym Pa-
nowie/ iesli nam nie wskazecie Cesarza naszego/
wszystki was pobitemy. Wstyskawşy Alexan-
der smier wielki między ludźmi/ pytał co sie
to dzieie. Odpowiedzieli panowie: Zebrali
sie wszyscy Macedonowie zbroyni / a mówia/
iż iesliby was nie widzieli/ my wszyscy poginie-
my od reku ich. Gdy to wstyszał Alexander/
kazał sie wynieść na ganek. Potym otworzo-
no vliczki/ y przykazał Alexander aby wszyscy
Macedonowie przedeń przyszli. Gdy sie zeszli
do niego/ tedy ie poczał napominąć/ aby wszy-
scy spokojnie żyli. A Macedonowie wołali
z płaczem: Cesarzu wielki / wstaw to między
nami / kto po śmierci twej ma nam rozkazo-
wać. Alexander rzekł: Mójowie Macedoni

scy kogośkolwiek chcecie mieć/ tego potwier-
dzam. A oni odpowiedzieli iednostaynym głos-
sem/ aby im wybrał Perdykę Burmistrza ich.
Tedy rozkazał Perdykę przed sie wezwać/ a iea-
mu wszystkich Krolestwo Macedońskie poles-
cił/ y dał mu Koronę z one swoje/ y wszystko
rycerstwo mu polecił.

¶ Potym poczał wszyscy Macedony każde-
go z sobną całować/ a wzdychaiac/ płakał
gorzko: był na onym miejscu płacz tak wiel-
ki/ iż iako grom był słyszany. Dziwna rzecz iż
nie tylko ludzie płakali tak wielkiego Cesa-
rza/ ale sie y Siońce zaczęło w ten czas/ y
wszystkie żywioly prawie sie żałowały.

¶ Niektory człowiek imieniem Solencyus/
stał blisko łóża Alexandrowego/ ten z wielkim
placzem mówił: Cesarzu wielki/ co my po-
twoy śmierci będziemy czynić. Filip oćiec twoy
dobrze Krolestwo trzymał/ ale szkodliwie
skutki twoie kto może wystawić: Tedy Alex-
pander podniosszy sie na łóżu y siadł/ a vde-
rzyswszy sie w usta/ poczał rzerowo płakać/ a iea-
zyżeni Macedońskim tak mówił: Nieszczęs-
tnie nadzmemu/ Alexander umiera/ a Mace-
donia sie umniejsza. Żatym wszyscy Macedo-
nowie poczeli wielkim głosem wołać płacze-
nie/ mówiac: Lepiejby nam było wszystkim
pomrzeć/ niżli widzieć ciebie przed naszą obli-

cznością

cznością
ci twojej
Nieszczę-
na nasza
przez o-
dziej: A
dychaiac
iuz od te-
będzie p-
czeli wol-
do Persy
Słońca
go teraz
z soba g-
¶ W ten
rone zlor-
złota b-
y do ws-
Melody
dycka/ a
iego było
tymi dw-
zachowa-
kazał p-
ty grobie
wszystki-
¶ Gdy 2
eli ciała

cznościa umierającego. Wiemy to iż po śmierci
twojej Królestwo nasze będzie rozproszone.
Niestetyś nam niedziwnym/gdzie opuścimy Pa-
ną naszego Alexandra. O miły Alexander/
przećz od swych Macedonow przećz odchod-
ziś : Alexander też częstokroć płacząc a wz-
dychając/mówił : O Macedonowie namilśy/
iż od tego czasu imie wasze nad Poganę nie
będzie panowało. Tedy Macedonowie po-
czeli wołać. Panie Alexander tyś nas wtiodł
do Perszey/Arabey/ y Indyey aż do wschodu
Słońca/ a teraz przećz nas odchodziś/ dla cze-
go teraz odchodziś od nas : wiedź nas Panie
z soba gdziekolwiek sie obrociś.

¶ W ten czas posłał Alexander do Athen Ko-
rone złota do Kościoła Apollinowego/ y fiate
złota bårzo kosztowna/ y stolec złoty. Takież
y do wszystkich Kościołow przykazał domeść
Melodyńska ziemię y Mirre/ y ziemię Teglos-
dycka/ a przykazał aby po śmierci tym ciało
iego było pomazano. Abowiem powiadaia/ iż
tymi dwiema rzeczami ciało pomazane/bywa
zachowane krom żadnego naruszenia. Przy-
kazał Ptolomeusowi/ aby w Alexandryey zło-
ty grob iemu dał sprawić/ a tak zarazem przed
wszystkiimi widzaczemi umarł.

¶ Gdy Alexander umarł/ Książetą podnie-
śli ciało iego/ y przybrali ie w szaty Królew-
skie /

Stie. Włożywszy Koronę złota na głowę jego /
poł... go w woźie Cesar skim / Ktoreg Kasia
zeta Jan. soba wzięli od Babilonicy do Ales
xandrycy. Ptolomeus wielkim głosem wołał/
mowiac: Nieestetyś mnie Alexander mezu nas
mocniejszy / iakoś ich wiele bedac żywy zagus
bił / także ich po śmierci wiele zabijaś. Ryce
rze Alexandrowi płakali idac do Alexandrycy.
Potym uczynili pogrzeb znamienity / y pocho
wali ciało jego w grobie wysokim / a mistera
nie sprawionym / y bärzo kosztownym.

O stanie Alexandrowym.

B Alexander stanu średniego / długiey
bycie / oczu iasných / iągody oblicza jego ku
iastawości miernie zapalone / y inſe członki iego
go były poczeſnością okraſzone. Był żyw 32.
lecie y 7. mieſięcy. Osmnaſtego roku od ną
rodzenia ſwego poczał walczyć / a 12. lat me
żnie boiował. W 7. lat podbił pod Pańſtwo
ſwe wſyſtko pogańſtwo. Urodził ſie 8. dnia
Kwieczna Sycznia / a umarł 4. dnia Kwiet
nia. Zbudował 12. miast / w ktorych do tych
czasow mieſzkają.

Imiona tych miast / Ktore zbudował

Alexander.

¶ Pierwſze miasto Alexandrya / Ipuſcitas.
Wtore Jepiperum. Trzecie Alexandrya / Sy

rya.

rya. Cy
Sioſte A
Siódma
Dziemia
Maſäger
naſte Eg

O p

C
Zyral
ſtowa

Medro

ze złota

rayſego

świecie /

ma doſyć.

ſkazywał

wielkich

iego duſi

wiodłut

na pogry

dzis go

ludzie ba

Drug

rya. Czwarte Eruftrya. Piąte Imiteon.
Szóste Alexandrya Bucefalon v rzeki Sydon.
Siódme v rzeki Tygrys. Ósme Babilon.
Dziemiate Alerandrya v Troady. Dziesiąte
Masagetás. Jedennaste Iperiatán. Dwana-
naste Egypt.

O pogrzebie Alexandrowym.

Czytalifiny o pogrzebie Alexandrowym Ko-
stownym/ do ktorego wiele sie bylo zeszło
Mędrcom/ z ktorych jeden rzekł: Alexander
ze złota śkarb uczynił. Drugi rzekł: Wczo-
rąyszego dnia nie dosyć miał we wszystkich
świecie/ a dziś we czterech łokciach płotną
ma dosyć. Drugi rzekł: Wczorą ludziom ro-
skazywał/ a dziś temu ludźcie. Drugi: Wczorą
wiele ich mogł od śmierci wybawić/ a dziś ani
iego duszą nic nie pomogła. Drugi: Wczorą
wiodł lud z miasta/ a dziś od nich jest wiezion
na pogrzeb. Drugi: Wczorą ziemię dreczył/ a
dzis go ziemią dreczy. Drugi: Wczorą sie go
ludzie bali/ a dziś go mają za wzgardzonego.

Drugi: Wczorą miał przyjaciela y nie-
przyaciela/ a dziś ma wszy-
stki iednakie.

Dołonezenie Historycy.

